

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

24'üncü Birleşim
27 Kasım 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale'ye ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Mersin Milletvekili Havva Sibel Söylemez'in, Mersin'e yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Ankara'daki değişik hukuk fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Malavi Ulusal Meclisi Başkanı Catherine Gomezgani Hara'nın beraberinde bir parlamento heyetiyle ve Kamboçya Ulusal Meclisi Senato Başkanı Hun Sen'in beraberinde bir parlamento heyetiyle birlikte Türkiye'yi ziyaret etmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 30 Ekim 2024 tarih ve 43 sayılı Kararı'yla uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/972)

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Bodrum Yakakent'te ruhsat verilen ağaçlık araziye ilişkin açıklaması
- 2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'da doğal gaz faturasını ödeyemediği için doğal gazı kesilen hane sayısına ilişkin açıklaması
- 3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, ABD'nin "F-35 verelim." Teklifine ilişkin açıklaması
- 4.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, vergi gelirlerine ilişkin açıklaması
- 5.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Kars'ta vatandaşa kesilen cezalara ilişkin açıklaması
- 6.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, psikolog istihdamına ilişkin açıklaması
- 7.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, ihraç edilen ürünlerin Avrupa'dan geri gönderilmesine ilişkin açıklaması
- 8.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Roblox'a ilişkin açıklaması
- 9.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Türkiye'deki hayvancılık sektörüne ilişkin açıklaması
- 10.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'taki altyapı sorunlarına ilişkin açıklaması
- 11.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'deki okul inşaatlarına ilişkin açıklaması
- 12.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, ziraat mühendislerine ilişkin açıklaması
- 13.- Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'ın, Adıyaman'daki yeni Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesine ilişkin açıklaması
- 14.- Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir'in, Güneydoğu Anadolu Projesi'ne ilişkin açıklaması
- 15.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, belediye kreşleriyle ilgili genelgeye ilişkin açıklaması
- 16.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Turgutlu'daki stadyum inşaatına ilişkin açıklaması
- 17.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, gazetecilere dönük gözüaltılara ilişkin açıklaması
- 18.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Ordu'daki elektrik arızalarına ilişkin açıklaması
- 19.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Adana Kürkçüler Cezaevindeki uygulamalara ilişkin açıklaması
- 20.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarımdaki sorunlara ilişkin açıklaması
- 21.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Yozgat ile Çorum'da dolu ve selden zarar gören çiftçilere ilişkin açıklaması
- 22.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'a serbest bölge talebine ilişkin açıklaması
- 23.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, vatandaşın borçlarındaki artışa ilişkin açıklaması
- 24.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Çömlekçi Yolu'na ilişkin açıklaması
- 25.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van'daki sınır ticaretine ilişkin açıklaması
- 26.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Kürtçe'ye ve Halfeti Belediyesine kayyım atanmasına ilişkin açıklaması
- 27.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, AK PARTİ Rize ilçe kongrelerinde seçilenlere ilişkin açıklaması

28.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, asgari ücrete, 6 Şubat depreminde hayatını kaybeden Kıbrıslı voleybolculara ve Kerkük'te yapılan genel nüfus sayımına ilişkin açıklaması

29.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, kayyum konusuna, Genel Kurulda Kürtçe ifadeler kullanılmasına, kreş meselesine, belediyelerin aldıkları ödeneklere ilişkin yeni Cumhurbaşkanı kararına, 2019'da iptal edilen seçimlere, Nasuh Mahruki'nin evine polis yollanmasına, Almanya'nın bir önceki Başbakanı Angela Merkel'in kitabında yazdıklarına ve teğmenler konusuna ilişkin açıklaması

30.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Genel Başkan Devlet Bahçeli'nin dünkü grup toplantısındaki ifadelerine, Türk ve Türkiye Yüzyılı hedeflerine, millî birlik ve dayanışmaya ilişkin açıklaması

31.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ülkenin sorunlarına, Türkiye partisi olma vasfına, Dersim'e, Kobani kumpas davasına, cezaevlerindeki sorunlara ve yeniden değerlendirme oranına ilişkin açıklaması

32.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bugünkü grup toplantısında yaptığı konuşmaya, eski Esenyurt Belediye Başkanıyla görüşmek için verdikleri dilekçeye ve ekonomik rakamlara ilişkin açıklaması

33.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Siverek-Diyarbakır kara yolunda dün meydana gelen kazaya, Lübnan'daki ateşkes haberine ve İsrail'in devam eden katliamına, "Bağımsızlık Seferberliği" projesine; İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

35.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

37.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

39.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Adıyaman Milletvekili Hüseyin Özhan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

40.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Adıyaman Milletvekili Hüseyin Özhan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

41.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

42.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

43.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

44.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

45.- Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

46.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklaması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine şahsına sataşması nedeniyle konuşması

2.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine şahsına sataşması nedeniyle konuşması

3.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine şahsına sataşması nedeniyle konuşması

4.- Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

VIII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, asgari ücretli çalışan ve emekli olan vatandaşların yaşadığı ekonomik ve sosyal sorunların tespiti ve bu sorunların çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 19 milletvekili tarafından, çevre kirliliğinin önlenmesi ve ekolojik dengenin korunması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık ve arkadaşları tarafından, Kürt sorununun çözümü için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Çayırhan Termik Santrali ve maden sahasının özelleştirilme sürecinde kamu zararının ve çalışan işçilerin hak kayıplarının araştırılması amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Amasya Milletvekili Hasan Çilez ve İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ile 83 Milletvekilinin Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2691) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 174)

27 Kasım 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı birinci söz, Kırıkkale hakkında söz isteyen Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'e aittir.

Sayın Öztürk, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A.- Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale'ye ilişkin gündem dışı konuşması

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Kırıkkale'miz hakkında bazı hususları sizlerle paylaşmak üzere gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyenleri, ayrıca Kırıkkale'den buraya kadar gelerek bizlere misafir olan hanımefendileri saygıyla selamlıyorum. Hoş geldiniz, safalar getirdiniz.

Değerli milletvekilleri, Kırıkkale'mizin tarım ve hayvancılık hususunda hak ettiği konuma henüz gelmediğini, dolayısıyla daha çok desteklenmesi gerektiğini, bu desteğin yalnızca ilimiz için değil daha geniş ölçekli bir bölgenin kalkınması için gerekli olduğunu her fırsatta dile getirmekteyiz. Kırıkkale'mizde yapılması elzem çalışmalara değinmem gerekirse, öncelikle tarıma dayalı sulama sistemlerinin yeterli düzeyde sağlanması gerektiğini ifade etmeliyim. Kızılırmak havzasında yer alan Kırıkkale'de sulama alanında yaşanan aksaklıklar bir handikaptır. Bu hususta Kızılırmak suyundan daha etkin bir şekilde faydalanmak hayati önem arz etmektedir. Tarım arazilerinin canlandırılmasına bağlı olarak çiftçilerimizin de aynı doğrultuda desteklenmesi büyük bir ihtiyaçtır. Başta mazot ve gübre desteği olmak üzere çiftçilerimize sunulacak yardımlar hem üretimi hem de rekabeti artıracaktır. Seracılığın daha yaygınlaşması adına özellikle Delice ilçemizde yapılması düşünülen Seralarımız Kuruluyor Projesi'nin de hayata geçirilmesi Kırıkkale'mizdeki tarımsal faaliyetlere önemli bir katkı sunacaktır. Özellikle ilimizde planlanan Kırıkkale Tarıma Dayalı İhtisas Besi Organize Tarım Bölgesi Projesi'yle ilimizdeki hayvancılık işletmelerinin modernize edilmesi hedeflenmektedir. Bu proje kapsamında hayvansal ve bitkisel üretim işletmeleri uzmanlıklarına göre gruplandırılacak ve üretimin her aşaması denetlenecektir. Hijyen standartları sağlanarak kalite ve verimlilik artacaktır. Bu sayede üretici gelirleri artacak, markalaşma teşvik edilecek ve hayvancılık sanayisi entegrasyonuna katkı sağlayacaktır. Yine, planlaması yapılan modern kesimhane, mezbaha ve et entegre tesisi projesinin de tamamlanarak faaliyete geçmesi Kırıkkale'miz adına önemli bir kazanım olacaktır.

Değerli milletvekilleri, tarım ve hayvancılık alanında Kırıkkale'de yapılan projelerin yanı sıra üstünde durmak istediğim önemli bir başka proje ise Kırıkkale ve çevresindeki tarımsal üretim için büyük önem taşıyan Kesikköprü-Köprüköy Sulaması Yenileme Projesi'dir. Kesikköprü köyünün güneybatısından başlayıp Kızılırmak'ın mansıbına doğru Sarıayla, Kaldırım, Alciyeniyapan, Akkoşan, Karabucak, Karaağıl, Karakeçili ve Köprüköy arazilerini içine alan Kesikköprü Köprüköy sulama sistemi 1970'li yıllarda açık beton kanal şeklinde inşa edilmiş, elli yılı aşkın bir süredir de hizmet vermektedir. Ancak bu sistem ekonomik ömrünü tamamlamış olup işletme esnasında ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Uzunluğu 71 kilometreyi bulan kanallar ve 37 kilometrelik yedek hatlar nedeniyle özellikle Karakeçili ve Köprüköy gibi hat sonlarında yer alan bölgelere suyun ulaşmasında ciddi zorluklar yaşanmaktadır. Bu durum sulama verimini düşürmekte ve çiftçilerimizin beklentilerini karşılayamamaktadır. Kesikköprü Köprüköy Sulama Yenileme Projesi kapsamında ise eski kanallar kapalı borulu basınçlı bir şebekeyle değiştirilecektir. Toplamda 243 kilometreden fazla boru döşenecek ve böylece 6.917 hektar alan modern sulama sistemleriyle donatılacaktır; bunun 6.115 hektarı cazibeli, 802 hektarı ise pompalı sulama olacaktır. Bu dönüşümle birlikte aşırı su tüketiminin önüne geçilecek, suyun verimli kullanımı sağlanacak ve enerji üretimine katkıda bulunulacaktır. Ayrıca, sulama veriminin artmasıyla birlikte yıllık 270 milyon TL gelir artışı beklenmektedir. Bu, sadece ekonomik bir kazanç değil aynı zamanda bölgede tarımın gelişmesi, köylere geri dönüşlerin hızlanması ve yerel kalkınmanın ivme kazanması anlamına gelmektedir. Kesikköprü Köprüköy Sulama Yenileme Projesi gerçekleştiği takdirde su kaynaklarımızın etkin ve sürdürülebilir kullanımı sağlanarak hem Kırıkkale'mizin hem de ülkemizin geleceğine çok ama çok önemli bir yatırım sağlanmış olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürk, lütfen tamamlayın.

HALİL ÖZTÜRK (Devamla) - Sayın Başkanım, sözlerime burada son verirken tarım ve hayvancılığın stratejik bir alan olduğunu, dolayısıyla tarım ve hayvancılığın gelişmesi için yapılan her türlü çalışmanın ülkemizin geleceğini yakından ilgilendirdiğini bir kez daha vurguluyor; yüce Türk milletini, Genel Kurulu ve ilimizden gelen değerli misafirleri tekrar saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A.- Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Ankara'daki değişik hukuk fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şu anda locada Ankara'daki değişik hukuk fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler Genel Kurulumuzu teşrif etmişlerdir. Hoş geldiniz diyorum. (AK PARTİ, CHP, MHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A.- Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Samsun Milletvekili Murat an'ın, Samsun'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Samsun'un sorunları hakkında söz isteyen Samsun Milletvekili Murat an'a aittir.

Sayın an buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Samsun'un ne çok derdi varmıő.

MURAT AN (Samsun) - Bitmez çünkü yirmi iki yılda mahvettiler.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, kadim bir kent, bir cumhuriyet kenti, tarım, ekonomi, lojistik, sanayi, turizm kenti, eğitim ve kùltùr kenti yani ilk adımın őehri Samsun'dan bahsedeeğim size. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Az önce saydığım özellikler maalesef kırk yıl öncesine ait zellikler. Kırk yılda gelineen noktada, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'nde ilk 10'da yer alan şehrimiz bugùn artık 33'ùncù sırada. Bugùn Samsun'un hak ettiği şekilde nasıl yònetilmediėini, Samsun'un nasıl yağmalandığını anlatacağım size; iktidarın yirmi iki yıldır bu operasyonun neresinde olduğunu anlatacağım, apsızlığını anlatacağım. Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'nden bahsettim, bùtùn kalemlerde 33 ve 33'ùn altındayız; bir kez daha bunu vurgulamak isterim.

Vereeeėim ilk örnek en gùncel rnek. Samsun Bùyùkőehir Belediyesi şu anda AKP tarafından yònetiliyor yirmi iki yıldır olduğu gibi. Bu hafta belediye lafta kruvaziyer limanı yapımı için bir imar planı değişikliğine gitti. İmar planına bakıyorsanız, içinde bir sùrù katakullı var, sinsi planlar var. Nedir bu sinsi planlar? Ruhsatı mahkeme tarafından iptal edilmiş yani kaçak durumda olan bir oteli kurtarma operasyonu. Kruvaziyer limanı bahanesiyle imar planı değiştiriliyor, kaçak otel, ruhsatı iptal edilmiş otel imar planı değişikliği marifetiyle kurtarılıyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Vay be!

MURAT AN (Devamla) - CHP'li belediyelerin kreőlerine bugùn kayyum tehdidi savuran, pandemi zamanı aőevlerine baėıőlanan paralara òkmeye çalışan zihniyet işte bugùn Samsun'da bir otelin derdine dùőmùő, bu iőlere tevessùl ediyor. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yazıklar olsun!

MURAT AN (Devamla) - Dònelim kruvaziyer limanı hikâyesine. Deniz derinliğinin en sığ, kum dolgunun en yoğun olduğu yer seçilmiő, amaç devasa gemileri buraya getirmek. Biz bunun olmayacağını biliyoruz, bunun bir hayal olduğunu biliyoruz. Nereden biliyoruz? Bu imar değişikliği yapılan yerin 8-10 kilometre batısında bundan on-on iki yıl kadar önce bir yat limanı yapıldı, 15 milyon dolar civarında para harcandı; şimdi kayıklar dahi bu yat limanına giremiyor. şimdi, o liman sahasını doldurup imara amanın, vurgun yapmanın planları yapılıyor Samsun'da. Birçok projede olduğu gibi Samsun'da da yapboz tahtası hâline gelmiş projeler, maliyet milyonlarca dolar. Kaçak bir oteli kurtarmak için projelendirilen kruvaziyer limanının akıbeti de bunun dışında olmayacak, bundan farklı olmayacak. Sòzùn zù: Sırf kaçak bir oteli kurtarmak için bòyle dùzenbazlıklar peşinde koőanların utanmadan çıkıp bir de Cumhuriyet Halk Partisinin belediyecilik uygulamalarını sorgulamaları hadsizliktir. AKP belediyeciliği aslında nedir biliyor musunuz? Rantılıktır, yağmacılık, beytùlmale el uzatmaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

şimdi size ikinci rneėi veriyorum: Samsun'da 2023 yılının Sayıştay raporundan bahsedeeğim. Sayıştay denetim raporunda deniliyor ki: "Belediye mevzuat kapsamında yasak olmasına rağmen, ihale ve doğrudan temin yòntemiyle yabancı menőeli araçlar kiralanıyor." 237 sayılı Taőıt Kanunu bunu engelliyor, diyor ki: Muayyen ve standart tipte lùks ve gòsteriőten uzak, memleket yollarına elveriőli, ucuz ve ekonomik olanları tercih edeceksiniz. Belediye ne yapmış 2023 yılında? 6 tane yabancı menőeli lùks araç almış, markalarını burada sòylemiyorum ama hepsi lùks, pahalı; yine, yasak olmasına rağmen yüksek motor hacmine sahip masraflı araçlar. Lafta Hùkùmetin bir tasarruf genelgesi var. Saraydaki zat çıkıp da "İtibardan tasarruf olmaz." derse Samsunlunun parası da işte bòyle birilerinin saltanat sefası sùrmesi için harcanır, tùketilir.

Sayıőtayın Samsun Bùyùkőehire yònelik denetim raporundan bir örnek daha vereyim size, bu malum rapor: Samsun bir deniz őehri -hepiniz biliyorsunuz- ilk adımın őehri. Deniz ile őehrin birleőtiėi yerler yani kıyı őeridi çok değerli. İőbaőında AKP varsa o kıyı őeridi yağmalanır. Yağmacılar Samsun'da durur mu? Bòyle oluyor aynen, Kıyı ve İmar Kanunlarının Samsun'da nasıl ayaklar altına alındığı bu raporda sabitlenmiő, saptanmıő.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın an, lùtfen tamamlayın.

MURAT AN (Devamla) - Uygulama imar planı yapılmadan; atık yònetimi, evre kirliliği önlemleri alınmadan kıyı őeridine inşa edilen belediye mùlkiyetindeki tesisleri tek tek sıralamıő; lokanta, restoran, kafe, bùfe, mùőtemilat kurulmuş. Belediyenin İlkadım'da, Atakum'da, Canik'te, Terme'de 140 bin metrekairelik alanda yaptığı tesisler Kıyı Kanunu'na, İmar Kanunu'na, Kıyı Kenar Protokolù'ne aykırı bulunmuő.

Mecliste parmak çoğunluğu bu iktidarda. İhtiyaç duyduğu her an kanunları işine geldiği şekilde eėip büküyor. Buna rağmen AKP'li Samsun Bùyùkőehir Belediyesi bu iktidarın buradan çıkardığı yasaları paspasa çeviriyor. İşte bu, pervasızlıktır, kanun tanımazlıktır. Samsun'u da ùlkemizi de bu pervasız yònetim anlayışından kurtarmak bizim boynumuzun borcudur. Her derdin bir çaresi var, o da Cumhuriyet Halk Partisi diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın an, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı üçùncù söz, Mersin'e yapılan yatırımlar hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Havva Sibel Sòylemez'e ait.

Sayın Sòylemez, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Mersin Milletvekili Havva Sibel Sòylemez'in, Mersin'e yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

HAVVA SİBEL SÒYLEMEZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim bòlgem Mersin'de yapılan yatırımları anlatmak üzere gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Mersinli hemőehrilerimizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ olarak yirmi iki yıldır ùlkemize ve aziz milletimize eser ve hizmet kazandırma, Tùrkiye Yùzyılı'nı inşa etme yolunda, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın gùçlü liderliğinde gece gündüz çalışıyoruz. ùlkemizin 81 vilayetinde olduğu gibi seçim bòlgem Mersin de bu dònemde cumhuriyet tarihinde eőì gòrùlmemiő eserlere ve hizmetlere kavuőmuőtur.

AK PARTİ olarak Tùrkiye'yi her alanda bùyùtùrken Mersin de bu bùyùmeden nasibini aldı. Yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarımızda bakanlıklarımızın ilimizdeki yatırım programları kapsamında ulaştırma, eğitim, sağlık, gençlik ve spor, enerji, tarım, kùltùr ve turizm gibi birçok sektòrde gùnùmüz rakamlarıyla 218 milyar lira tutarında 2.372 proje tamamlanarak vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur.

17'ncisi Mersin'de düzenlenen Akdeniz Oyunları için altı yıl olarak öngörülen hazırlık süresini on sekiz aylık bir sürede tamamlayıp "Türk mucizesi" olarak ifade edilen yoğun bir çalışma temposuyla 11 yeni tesisi Mersin'imize kazandırdık.

Şehrimize 2'nci devlet üniversitesi olarak Tarsus Üniversitesini kurduk.

Türkiye'nin 1.300 yataklı ilk şehir hastanesini Mersin'imize kazandırdık. Şehir hastanesi standartlarında 600 yataklı Tarsus Devlet Hastanesini hizmete açtık. Yine, Anamur, Erdemli, Silifke, Mut, Gülnar, Çamlıyayla hastanelerini hizmete açtık, 200 yataklı Mezitli Devlet Hastanemizin inşaatının yapımı da devam etmektedir.

Yenice Lojistik Merkezimizi Mersin'imize kazandırdık.

TOKİ tarafından ilimizde 4.925 konut, millet bahçeleri, 12 ticaret merkezi ve 97 ticari iş yeri yapıldı; ilimizin muhtelif noktalarında 2.722 konutun yapımı da devam etmektedir.

Ulaştırma 278 kilometreden devraldığımız bölünmüş yol mesafesini 580 kilometreye çıkardık. Mersin ile Antalya illerimizi birbirine bağlayan Akdeniz Sahil Yolu kapsamında bugüne kadar yapılan çalışmalarla 228 kilometrenin 205 kilometresi duble yol olarak tamamlanmıştır, projenin fiziki gerçekleşmesi yüzde 90 seviyelerindedir. Proje bütünüyle tamamlandığında seyahat süresinde iki saate yakın bir azalma sağlanacaktır.

Gülnar ilçemizde bulunan Akkuyu Nükleer Santrali tümüyle devreye girdiğinde Türkiye'nin elektrik ihtiyacının yüzde 10'unu karşılayacak, böylece yıllık 7 milyar metreküp doğal gaz ithalatı ile 35 milyon ton karbon salınımını önleyecektir. Tarsus'ta yapımı tamamlanan ve Türkiye'nin 4'üncü büyük barajı olan Pamuklu Barajı'yla elektrik üretecek, Mersin'in içme suyu ihtiyacı karşılanacak ve yıllık 182 bin dekar alan sulanacaktır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle Mersin yatırımlarının göz bebeği olarak faaliyete alınan Çukurova Uluslararası Havalimanı sanayi ve tarım ürünlerinin en doğru zamanda en uzak dünya pazarlarına satılabilmesine de öncü olacaktır. Havalimanımızın kargo terminalinin inşaat çalışmaları devam etmekte ve yakın zamanda tamamlanması hedeflenmektedir. Kargo terminalinin tamamlanmasıyla havalimanı ilimizin çeşitli sektörlerdeki ticaretine, ihracatına büyük katkı sağlayacaktır.

Yapımı devam eden dev projelerden biri de hızlı tren projesidir. Hâlihazırda altı saati aşan Mersin-Gaziantep arası seyahat süresini iki saat on beş dakikaya düşürecek hızlı tren projesinin inşaat çalışmaları devam etmektedir. Projenin fiziki gerçekleşme oranı yüzde 45 seviyelerindedir.

Aynı zamanda bir liman kenti olan Mersin'de Mersin Limanı genişletme çalışmaları devam etmektedir. Yine, Mersin'e 2 yat limanı kazandırdık. Aydıncık Yat Limanı'nın yapımı devam etmektedir.

Çeşmeli-Erdemli-Silifke-Taşucu Otoyolu Projesi kapsamında 42 kilometresi ana gövde, 11 kilometresi bağlantı yolu olmak üzere toplam 53 kilometre uzunluğunda olan Çeşmeli-Kızılkalesi kesiminde çalışmalar hızlı bir şekilde devam etmektedir. Proje bitiminde yoldan 36 kilometre, süreden yüz on dakika azalacaktır.

Değerli milletvekilleri, Mersin'e kazandırdığımız yatırımları çok kısa bir özet olarak sizlere anlatmaya çalıştım. İnşallah, önümüzdeki dönemde de her alanda Mersin'e daha büyük yatırımlar yapmak, daha büyük projeler kazandırmak için durmadan çalışacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Söylemez, lütfen tamamlayın.

HAVVA SİBEL SÖYLEMEZ (Devamla) - Bu yatırım ve hizmetlerin Mersin'imize kazandırılmasında emeği geçen, başta Türkiye Yüzyılı'nın mimarı, dünya liderimiz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere bakanlarımıza, milletvekillerimize ve teşkilatlarımıza şükranlarımı sunuyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Söylemez.

Değerli milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Konya Milletvekili Mehmet Baykan'a ait.

Sayın Baykan...

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Bodrum Yakakent'te ruhsat verilen ağaçlık araziye ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - "Ormanları katleden, doğayı tarumar eden, orada yıllardır yaşayan köylüleri yok sayan, kendinden başka hiçbir canlıya yaşam hakkı tanımayan, yağmacı, talancı, burnu yüksek tipler vatana ihanetin mimarları sizlersiniz." Bugün çıkan haberlerde bu sözlerin sahibi sanatçı Suavi'nin Bodrum Yakakent'te 80 ağacı keserek lüks bir villa sitesi kurduğu ortaya çıkıyor. Devlet Su İşlerine ait dere geçmesine rağmen taşkın riskine karşı araziye planlamadan ve DSİ'den görüş alınmadan 4 Mayıs 2023'te CHP'li Bodrum Belediyesi tarafından ruhsat veriliyor. Ağaçlık araziye iş makinesi sokularak 80 ağaç kesiliyor. Sözde çevreci gözüküp duyar kasanlar, iş kendi çıkarlarına gelince dağ, taş, orman, ağaç dinlemeden katliam yaparak kendilerine lüks bir yaşam tarzı oluşturuyor. Yaşanan olaylar bize Mevlâna'nın bir sözünü hatırlatıyor: "Ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol." Sevsinler sizin çevreciliğinizi diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Konya Milletvekili Barış Bektaş...

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'da doğal gaz faturasını ödeyemediği için doğal gazı kesilen hane sayısına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya'da doğal gaz faturalarını ödeyemediği için doğal gazı kesilen hane sayısı ile ilgili verdiğim soru önergesine gelen cevap yurttaşlarımızın içinde bulunduğu ekonomik çöküşü çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyor. Gelen verilere göre, sadece iki yıl içinde Konya'da doğal gaz faturasını ödeyemediği için doğal gazı kesilen hane sayısı tam 12 kat artmış durumdadır. Bu durum elbette yalnızca Konyalı hemşehrilerimin yaşadığı bir sorun değildir; Türkiye'deki her yurttaşımızın hızla yoksullaştığını ve ısınma gibi temel bir ihtiyacını dahi karşılayamaz hâle geldiğini gösteren somut bir örnektir. Yetkililere sesleniyorum: Dar gelirli yurttaşlarımız bu kış doğal gaz faturasını düşünmesin, hane geliri brüt asgari ücretin altında olan tüm evlerde doğal gaz ücretsiz olsun.

Saygılarımla.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal...

3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, ABD'nin "F-35 verelim." Teklifine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler'in açıkladığına göre, kendileriyle birlikte yer aldığımız ve 1,25 milyar dolar para yatırdığımız F-35 Projesi'nden Türkiye'yi çıkaran ABD'nin bugün Türk savunma sanayisinin medarıiftiharı KAAN'ı havada görünce bize "F-35 verelim." teklifi hem enteresan hem de stratejik tehlikeler içeren bir yaklaşımdır. Cumhuriyetimizin ilk yıllarında kurulan Kayseri Uçak Fabrikasında 1942 sonrası Marshall yardımlarının da etkisiyle birlikte üretim tamamen durmuştu. Emperyalistlerin "Siz yapmayın, biz size daha uygun koşullarda veririm." telkinleriyle bu ve benzeri üretim yatırımlarından vazgeçmemiz, süreçte ülkemizi gırtlığına kadar borç batağına ve millî güvenlik riskleriyle karşı karşıya getirmiştir. Aynı tehlike bugün de geçerlidir. Böyle bir teklif asla kabul edilmemeli. Büyük başarılarla ve emin adımlarla büyüyen savunma sanayimiz, güçlü inanç ve kararlılığıyla kutsal yoluna devam etmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila...

4.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, vergi gelirlerine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Şöyle tuzak bir ifade var: "Çok kazanan çok, az kazanan az vergi alınır." Bu, yanlıştır. Vergi sadece zenginlerden alınır ve alınmalıdır. Az kazanan, fakirdir. Fakirden alınan vergiyse zulümdür. Evvel zamanda zenginlerden alınan yüzde 2,5 civarındaki vergiyle devletin bütün hizmetleri görülebilmisti. Şimdi yüzde 250'yle bile görülemiyor. Neden? Çünkü faiz, bereketi alır gider. Vergi diye topladığımız onca paranın bereketi bile kalmadı. Zaten vatandaş soruyor: "Bu nasıl iştir ki Türkiye ekonomisi büyüdükçe benim ekonomim küçülüyor?" Hayır, sokaktaki vatandaş büyümedi, milyonlarca dar gelirli küçüldü, ev kirasını ödeyemez duruma düştü. Büyüyen, her gün ayyuka çıkan yolsuzluklar. Büyüyen, halkın fakirliği. Büyüyen, imtiyazlı holdinglerin, dolar milyarderlerinin servetidir.

Bu böyle gitmez, gitmemeli diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Kars Milletvekili İnan Akgün Alp...

5.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ta vatandaşa kesilen cezalara ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Kars'ta bugünlerde çok ciddi bir sorun var. AK PARTİ resmen vatandaşın iki yakasına yapışmış; trafikçiler ceza kesiyor, maliyeciler ceza kesiyor, sigortacılar vatandaşa ceza kesiyor, vergici kesiyor. Bunlar vatandaşın canından bezdirdi. Esnaf dükkânına mal indiriyor, polis hemen arkadan yanaşıp trafik cezası kesiyor. Bak, bunlar da bir hafta içerisinde aynı esnafa kesilen cezalar. AK PARTİ Kars'ta resmen zulmün iktidarını kurdu ama Kars da ona silleyi yapıştırdı; 2 vekili 1'e düşürdü, önümüzdeki dönemde sıfıra düşüreceğiz. Altta kalanın da canı çıksın.

BAŞKAN - Uşak Milletvekili Ali Karaoba...

6.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, psikolog istihdamına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'de bakanlık ve kurumlarda istihdam edilmesi gereken psikologların çocuk koruma hizmetleri, bağımlılıkla mücadele, şiddetin önlenmesi, intihar oranlarının düşmesi ve aile içi iletişim gibi konularda oynayacağı rol vatandaşlarımızın ruh sağlığı açısından oldukça önemlidir. Bu açıdan, psikoloji mezunlarıyla ilgili planlamaların Türkiye'nin ve vatandaşlarımızın ihtiyaçları göz önüne alınarak yapılması gerekmektedir. Sağlıklı hayat merkezleri, AMATEM'ler, aile sağlığı merkezleri başta olmak üzere; Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere kurumlarımızdaki psikolog istihdamlarının artırılması gerekmektedir. Sağlık Sisteminin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Projesi kapsamında 2019'da sağlıklı hayat merkezlerinde Dünya Bankası danışmanı olarak çocuk gelişimi uzmanı, diyetisyen, fizyoterapist, psikolog ve sosyal çalışmacı gibi uzmanların da iş devamlılığı ve istihdamı gerekmektedir. Psikologlara kadro...

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mühîp Kanko...

7.- Kocaeli Milletvekili Mühîp Kanko'nun, ihraç edilen ürünlerin Avrupa'dan geri gönderilmesine ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sadece 1 ve 23 Kasım tarihleri arasında ihraç edilen 37 farklı parti ürünün Avrupa'dan geri gönderilmesi büyük bir skandaldır. Peki, bu, halk sağlığı açısından ne anlama gelmektedir? Değerli milletvekilleri, bu ürünler kanserojen maddeler ve tarım ilacı kalıntılarıyla doludur. İhraç edilen ürünler arasında kuru incir, 25 parti, yüksek miktarda okratoksin ve aflatoksin içerdiği için; Antep fıstığı, 8 parti, yine aynı ölümcül maddeler içerdiği için; taze biber, 2 parti, sinir sistemine zarar verebilecek yüksek miktarda tarım ilacı kalıntıları nedeniyle; taze limon, 2 parti, fungusit ve insektisit içerdiği için reddedilmiştir. Bu ürünler Avrupa tarafından kabul edilmezken aynı ürünlerin ülkemizde halkın sofrasına sunulmasına göz yumuluyor.

Soruyorum: Avrupa halkını koruyan sistem Türk halkını neden korumuyor?

BAŞKAN - Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül...

8.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Roblox'a ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkan, teşekkür ederim. Can Erzincan adına yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Binlerce çocuk Roblox'un açılmasını bekliyor. Roblox yaratıcılıktır, İngilizce öğrenmeye yardımcı olur, aynı zamanda eğitimi eğlenceye dönüştürür; takım çalışmasında, problem çözmede, yeteneği geliştirmede son derece değerlidir, aynı zamanda mantıklı düşünmeyi sağlar. Anneler, babalar çocukların oynayacağı bu oyunları mutlaka kontrol etmeli, Roblox da devletimizin ve yetkililerin istediği düzenlemeyi mutlaka yapmalı. Sayın Adalet Bakanımızdan ve Sayın Ulaştırma Bakanımızdan ricam, çocukların sesini duyalım, 15 milyon çocuk Roblox'u bekliyorlar; Roblox'u açalım, çocuklarımızın yüzünü inşallah güldürelim.

BAŞKAN - Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

9.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Türkiye'deki hayvancılık sektörüne ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Türkiye'de hayvancılık sektörü ciddi bir krizin içine girmiş durumda. Hükûmetin yıllardır uyguladığı yanlış tarım ve hayvancılık politikaları bu krizi günden güne derinleştirirken, üretim maliyetlerinin sürekli artması çiftçilerimizi hayvanlarını besleyemez bir noktaya getirdi. Türkiye kendi kaynaklarından yem bitkileri üretmek yerine yabancı ülkelere ithal edilen soya, mısır, kepek ve daha pek çok yem ham maddesine milyarlarca dolar harcıyor. Hükûmet, hayvancılıkta sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek stratejiler geliştirmekte yetersiz kalıyor. Yemde, damızlık hayvanda dışa bağımlılığı azaltmayan, et ve sütte üretimi sürdürücek yapıyı kurmayan, tüketicisine sağlıklı ve güvenilir et ve süt ürünleri sağlamayan hiçbir destek vatandaşlarımızın sorunlarını çözmez, çözemez. Eğer hayvancılık bu topraklarda devam etsin istiyorsak yetersiz ve verimsiz destekleri çiftçilerimizin ihtiyaçları doğrultusunda güncelleyerek üretim maliyetlerini düşürmeli ve onlara sürdürülebilir bir gelecek sunmalıyız diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu...

10.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'taki altyapı sorunlarına ilişkin açıklaması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, asrın depremini yaşayan şehrim Kahramanmaraş'ta yavaş da olsa üstyapı çalışmaları devam ediyor; inşallah, köy evleri yapımı başta olmak üzere hızlanır.

Depremden önce de Kahramanmaraş'ta ulaşım, kanalizasyon, su ve elektrik altyapısında sorunlar vardı, deprem bu sorunları iyice artırdı. Maalesef, bu dönemde merkezî Hükûmet altyapımıza kayda değer bir destek vermedi. Üç gün önce Kahramanmaraş ve ilçelerinde kar ve fırtına afeti nedeniyle insanlarımız öldü, yaralandı; binlerce ağaç yıkıldı, yüzlerce çatı uçtu, balkon yıkıldı, konteynerler yerinden söküldü, kara yolları kapandı; elektrik kesintileri oldu, dağıtım şirketi AKEDAŞ yetersiz kaldı; çakma ve uyduruk ILS cihazının çalışmaması nedeniyle uçaklarımız havaalanına yine inemedi.

AFAD, Çevre, Şehircilik ve Ulaştırma ve Enerji Bakanlığına Kahramanmaraş merkez, Elbistan, Türkoğlu ve Pazarcık başta olmak üzere altyapı çalışmalarımıza şehrimiz için destek verin diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

11.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'deki okul inşaatlarına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Çocuklarımız için beka sorunu hâline gelen Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e sesleniyorum: Halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden açıklamalar yapmak yerine görevini yapmaya davet ediyorum.

Balıkesir'de dört yıl önce birçok okul depreme dayanıksız olması gerekçesiyle yıkıldı. Aradan geçen dört yıla rağmen birçok okulun inşaatı hâlâ tamamlanmış değil hatta hiç başlanmayan okul inşaatları var. Şu elimdeki fotoğrafı sizlere göstermek istiyorum: 2 ilkökul, 1 ortaokul 1 binada hizmet vermeye çalışıyor; Yunus Emre Ortaokulu, Namık Kemal İlkokulu, Naim Süleymanoğlu İlkokulu. 3 okul 1 binada, şu anda geldiğimiz durum bu; sınıflar üst üste, alt alta olmuş durumda. Sadece bu değil, Okan Dinçer Ortaokulunun mevcudu 2 katına çıkmış durumda. Öğrenciler sınıfta 40 kişi eğitim almaya çalışıyorlar. Edremit'te Aydoğan Aydın Ortaokulu mevcudu bin, okul nüfusunun 2 katına çıkmış durumda. Birçok okul Balıkesir'de sıkıntıyı yaşamak durumunda ama tasarruf tedbirleri sebebiyle Millî Eğitim Bakanlığı işini yapmak yerine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Adana Milletvekili Ayhan Barut...

12.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, ziraat mühendislerine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, Tarım ve Orman Bakanlığı yönetmelik değişikliği yaparak bitki koruma ürünleri bayilik ve toptancılık izni ve depo yetkisini ziraat mühendislerinin dışındaki alanlara da sundu. Orman, endüstri ve kimya mühendisleri ile eczacı, kimyager ve üniversitelerde bitki sağlığı derslerini alanlara da hak tanıdı. Üniversitede bilimsel olarak eğitim alan, mesleği sadece bu olan ziraat mühendisi meslektaşlarımızın ilaç bayiliği ve satışı için diplomalarının yeterli görülmemesini şiddetle kınıyoruz. Meslektaşlarımızın meslekle ve sahayla ilgisi olmayan bu haksızca zorunlu sınava tabi tutulmasını da kabul etmiyor ve bu yanlıştan dönülmesini istiyoruz. Ayrıca, bu hafta sonu Ankara'da yine bayilik sınavı yapıldı. Ülkemizde meydana gelen olumsuz hava şartları nedeniyle çok sayıda meslektaşımız sınava katılamadı. Bu mağduriyetin giderilmesini, sınava girmeyenlere yeni bir hak tanınmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış...

13.- Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'ın, Adıyaman'daki yeni Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

İlimiz Adıyaman'da 6 Şubat depreminin yaralarını sarmaya devam ediyoruz. Bu kapsamda sağlık alanında da gayretimiz sürüyor. 6 Şubat depreminde ilimizdeki Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi hasar görmüş ve buradaki hasta bakım hizmetimiz Adıyaman Eğitim ve Araştırma Hastanemizin ana binasına geçici olarak taşınmıştı. Yeni Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanemiz 18 Kasım itibarıyla hizmet vermeye başlamıştır. Hastanemizde 5 çocuk sağlığı ve hastalıkları polikliniği ayrıca çocuk yan dallarımızdan çocuk alerji ve immünoloji, çocuk kardiyoloji ve çocuk enfeksiyon poliklinikleri ile 4 kadın hastalıkları ve doğum kliniği hasta kabulüne başlamıştır. Depremin tüm yaralarını sarana kadar gayretimiz devam edecektir. Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanemizin Adıyaman'ımıza ve hemşehrilerimize hayırlı olmasını diliyor, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir...

14.- Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir'in, Güneydoğu Anadolu Projesi'ne ilişkin açıklaması

ŞAHZADE DEMİR (Gaziantep) - Bismillahirrahmanirrahim.

Güneydoğu Anadolu Projesi yani GAP'ın, ülkemizin kalkınma hamlelerinden biri olarak bölgenin gelişimi ve ülkenin stratejik hedefleri açısından kritik öneme sahip olduğu herkesin malumu. Projede mesafe katedildi ancak sürekli tarih verilmesine

rağmen yıllardır tamamlanmayı bekliyor. GAP'ın bitirilmesi özellikle enerji ve tarım sektörlerinde dışa bağımlılığı azaltacak, ülkemizin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlayacaktır. Bölgede sulama altyapısının tamamlanmasıyla tarımsal üretim artacak bu da gıda güvenliğini güçlendirecektir. Ayrıca, projenin tamamlanmasıyla bölge halkının ekonomik kalkınması desteklenecek, işsizlik oranı düşecek ve bölgeler arası gelişmişlik farkı önemli ölçüde azalacaktır. GAP'ın tamamlanması sadece Güneydoğu'nun değil tüm Türkiye'nin geleceğine yapılan bir yatırımdır. İlgili kurumları bu projeyi bir an önce nihayete erdirmeye davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Bilal Bilici...

15.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, belediye kreşleriyle ilgili genelgeye ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - İktidar, ekonomik sıkıntıları perdelemek için suni gündem yaratma peşinde. İşsizlik, hiperenflasyon, yüksek faiz, geçim sıkıntısı gibi konular konuşulmasın istenmekte. Kreş ücretleri 20 bin TL'ye dayanmışken, belediye kreşleri ise 1.200 TL'ye gelmişken bir genelge yayınlayıp çözüm olmaması ve gündem değiştirme çabası normal değildir.

Genel Başkanımız bu konuda "hodri meydan" dedi. Denize düşen yılana sarılır misali mevcut iktidar hem çarpıtmalara hem yalana hem de algı operasyonuna sarılmış durumda. Belediyeleri çalışamaz hâle getirme çabası doğru bir yaklaşım değildir. Vatandaş bu yanlışların bedelini er veya geç ödetir.

BAŞKAN - Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen...

16.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Turgutlu'daki stadyum inşaatına ilişkin açıklaması

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Turgutlulu futbolseverlerin yıllardır beklediği yeni stadyum bir türlü bitmek bilmiyor. 2013 yılından bu yana yapımı süren, aradan geçen on bir yıla rağmen bir türlü tamamlanamayan stadın açılışı yılan hikâyesine döndü. Kapalı kompleksi 2016 yılında tamamlanıp hizmete açılmasına rağmen stadyum kısmının inşaat süreci uzadıkça uzadı. Açılacağına dair sürekli sözler verildi. Bu sezona hazır olacağı söylenmişti ama stat daha açılmadan maalesef eskidi. Yapımı bir türlü tamamlanamayan stadın açılışı neden sürekli erteleniyor? Her sezon başında kendi statlarında maça çıkma umudu taşıyan Turgutlu Spor oyuncuları ve taraftarları bölgemiz için büyük önem taşıyan bu stadın en kısa zamanda açılmasını istiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı...

17.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı'nun, gazetecilere dönük gözaltılara ilişkin açıklaması

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Yurt dışındaki basın kurullarıyla ilişkileri ve gazetecilik faaliyetleri gerekçe gösterilen 10 gazeteci gözaltında. Sansür yasası, etki ajanlığı gibi yasal düzenlemelerle sansür olağan hâle getirilmek isteniyor. Bu gözaltılar sadece gazetecilik mesleğine değil aynı zamanda halkın doğal haber alma hakkına ve ezilenlerin haklı mücadelesine bir saldırıdır. Özgür basın gerçekleri yazmaya; işçilerin, kadınların, Kürtlerin, inançların sesi olmaya devam edecek. Gazetecilere dönük gözaltıları kabul etmiyor ve derhâl serbest bırakılmalarını istiyoruz. Gözaltılara karşı herkesi dayanışmaya çağırıyoruz.

Bir kez daha yüksek sesle söylüyoruz: Gazetecilik suç değildir.

BAŞKAN - Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk...

18.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Ordu'daki elektrik arızalarına ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Başkanım, Karadeniz Bölgemizde yoğun kış şartları yaşanmaktadır. Ordu ilinde birçok ilçemizde, ilçe merkezleri dâhil kırsal mahallelerimizde elektrik iletim hatları yenilenmediği için oluşan arızalar nedeniyle üç dört günlük elektrik kesintileri olmaktadır. Rakımı yüksek olan yerlerde yolların kapalı olması nedeniyle arıza ekiplerinin ulaşımında güçlük yaşamasının yanında, yıllardır elektrik iletim hatlarına yatırım yapılmamasının neticesinde iletim hatlarının kopması, ahşap direklerin devrilmesi sonucu arızalar oluşmaktadır. Ayrıca, 200'e yakın noktada mevcut trafolar ihtiyacı karşılamadığından voltaj düşüklüğü nedeniyle vatandaşlarımızın buzdolabı, televizyon gibi elektrikli cihazları zarar görmektedir. Ordu ilimize gerekli ödeneğin ayrılarak elektrik iletim hatlarının yenilenmesi ve ihtiyaç olan yerlere gerekli trafonun kurulumu işleminin yapılması gerekmektedir.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Bozan...

19.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Adana Kürkçüler Cezaevindeki uygulamalara ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Adana Kürkçüler Cezaevi Kampüsü'nde 2019 yılından bu yana ağız içi arama işkencesi devam ediyor. Ağız içi aramayı kabul etmeyen mahpuslar hastaneye götürülüyor, tedavileri engelleniyor. "Yaparsa AKP yapar." denilecek bir uygulamaya daha imza attınız, kısa bir süre önce Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevinde bulunan "Osman Altun" "Hasan Ateşçi" ve "Mehmet Şerif Çalım" isimli mahpuslar ağız içi arama nedeniyle duruşmaya götürülmediler ve savunma hakları kısıtlandı. İşte bu da belgeleri. İçinde insana ve yaşama dair bir şey olmayan yeni cezaevleri yapmak bugüne kadar çare olmadı, bundan sonra da çare olmayacak. Gelin, başta infaz sistemiyle ilgili olmak üzere, cezaevlerinde yaşanan tüm sorunları kalıcı olarak çözebileceğimiz yasal bir düzenlemeyi geç olmadan çıkaralım.

BAŞKAN - Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer...

20.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarımdaki sorunlara ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Farklı ürünler bu yıl tarlada kaldı. AK PARTİ iktidarı üretime sahip çıkmadı. Çiftçi, üretici, besici mağdur edildi. Sürekli artan girdi maliyetlerini iktidar seyretti; gübre, yem, mazot zamlarına engel olunmadı, sübvansede edilme yöntemleri geliştirilmedi. Tarım ve Orman Bakanlığının destekleri zamanında ödememesi sorunları artırıyor.

2024 yılı hububat prim desteği, mazot ve gübre desteği hâlen verilmedi, "2025 yılının Mart, Nisan aylarında verilecek." deniyor. Destekler yetersiz ama onlar da neredeyse zamanında verilmeyerek enflasyon karşısında eriyor.

Tarım sorununun raftaki ürünün fiyatını doğrudan etkilediği unutulmamalıdır. Üreticiye, besiciye yeterli destekler sağlanmalıdır. 2025 yılında millî gelirin yüzde 1'inin -615 milyar lira- çiftçiye destek olarak verilmesi gerekirken ayrılan destek 135 milyar liradır. Böylece çiftçiler desteklenmiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

21.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Yozgat ile Çorum'da dolu ve selden zarar gören çiftçilere ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Teşekkürler Başkanım.

Temmuz ayında Türkiye'de yaşanan dolu ve sel afatında bizzat gezdiğim Yozgat köyleri ve Çorum il merkezimizdeki köyler ile Alaca, Boğazkale, Kargı, Sungurlu, Ortaköy, Osmancık, Dodurga, Mecitözü, Laçın, Bayat, Oğuzlar, Boğazkale, İskilip, Uğurludağ ilçelerimiz olmak üzere toplam 120 köyümüzde dolu ve selden ekili araziler zarar gördü. Hasat edilmemiş hububat alanlarında soğan, pancar, ayçiçeği, mısır, nohut gibi ürünlere; sebze ve meyve bahçelerine ve seralara da büyük ölçüde zarar geldi. Köylerimizin sorununu Türkiye Büyük Millet Meclisinde gündeme getirdik, araştırma önergesi verdik ve tarım sigortası olmayan ekili araziler için de destek çıktı ve 13 Eylül tarihinde AKP Çorum milletvekilleri dolu ve selden zarar gören çiftçilere 20 milyon TL ödenek ayrıldığı müjdesini verdi. Üzerinden iki buçuk ay geçti ve bu para dağıtılmadı, çiftçilerimizin zararı karşılanmadı. İktidara güvenen çiftçi bir kez daha aldatıldı; parayı alamadı, borç harç yeniden ekim yaptı. Müjde olarak duyurulan bu 20 milyon TL çiftçilerimize neden ekim dikim zamanında dağıtılmıyor. Destekler verilmedi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş...

22.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'a serbest bölge talebine ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğu Karadeniz illerinden Trabzon, Rize, Ordu ve Samsun gibi limanı olan illerde serbest bölgeler kurulmuştur. Giresun Limanı'mız ise son iki yılda serbest bölge imtiyazına sahip olmamasına rağmen dış ticarete bölge limanlarındaki ihracat rakamlarını geçerek önemli bir ivme kazanmıştır. Serbest bölgenin Giresun'umuza da kurulması yabancı sermayeyi çekmek, istihdamı artırmak ve ekonomik rekabet için önemlidir.

Daha önce söylediğimiz hâlde çağrılarımıza kulak tıkayan yetkililere buradan tekrar sesleniyorum: Bölgeler arası kalkınmışlık farkını ortadan kaldırmak için, bölgenin hizmet açısından en mağdur ili olan Giresun'umuza serbest bölgemizi istiyoruz; Giresun'umuz sahipsiz değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez...

23.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, vatandaşın borçlarındaki artışa ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, vatandaşlarımız borç krizinin içinde iki yakasını bir araya getirmeye çalışmaktadır. Trabzon'da 2023 yılı sonundan bu yana bireysel kredilerde 3 milyar 900 bin liralık, kredi kartı borçlarında da 3 milyar 129 bin liralık artış yaşanmıştır; yılbaşından itibaren icra takibine alınan bireysel kredi ve kredi kartı borçları 115 milyar lira artmıştır. Yüksek enflasyona karşı gelirlerin yetersiz artışı vatandaşlarımızın borçlarını ödeyemez hâle gelmesine yol açmıştır, vatandaşın borcu değil nefesi kesilmiştir.

İktidara sesleniyorum: Vatandaşa kulak verin, asgari ücreti en az 30 bin olarak açıklayın, emekli aylığını da en az asgari ücret seviyesine getirin.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Burak Akburak...

24.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Çömlekçi Yolu'na ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Giresun'un Görele, Aydınlar, Çatak ve Doğankent ilçelerini birbirine bağlayan "Çömlekçi Yolu" olarak bilinen güzergâh yıllardır bölge halkının kanayan yarası. Bu yol sadece ulaşımı kolaylaştırmakla kalmayıp tarım, ticaret ve turizme de hayat verecek bir projedir. Yolu tamamlanmamış hâli hem ulaşımı güçleştirmekte hem de bölge ekonomisini olumsuz etkilemektedir.

Giresun'un Görele ve Tirebolu ilçelerinin köylerine ulaşımı sağlayan ve 40 kilometre uzunluğundaki Çömlekçi Yolu'nun ihtiyaca cevap vermemesi ve dar keskin virajları nedeniyle her yıl çok sayıda ölümlü ve maddi hasarlı kazaya yol açması nedeniyle bölge halkını sıkıntıya sokmaktadır. Hemşehrilerimiz geçtiğimiz hafta Mecliste Giresunlu milletvekilleriyle görüşmeler yaparak projenin hayata geçmesi için destek talep ettiler. Mağduriyetlerinin giderilmesi için gereken adımların bir an önce atılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN - Van Milletvekili Mahmut Dindar...

25.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van'daki sınır ticaretine ilişkin açıklaması

MAHMUT DINDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Van'da kış sezonu nedeniyle esnafın en önemli geçim kaynağı olan turizm kapanmıştır. Bu nedenle sınır ticareti, yoksulluk ve işsizlikle mücadele veren Van esnafı için hayati önem taşımaktadır. İran'a yönelik ambargo, başta Van halkı olmak üzere, bölge halkı ve esnafı cezalandırıyor. Sınırın diğer tarafında yakıt 10 lira bile değil, bu tarafta 45 liraya yakıt alıyor vatandaşımız.

Van Kapıköy Sınır Kapısı'nda en temel insani ihtiyaçlar, mola ve bekleme yerleri yıllardır inşa edilmemektedir. Binlerce insan her gün mağdur edilmektedir. Geçişler hızlandırılmalı ve geçiş harçları azaltılmalıdır. Bavul ticareti başta olmak üzere buradaki sınır ticareti kısıtlamaları kaldırılmalıdır. Ağrı-Van-Hakkâri sınırı boyunca inşa edilen duvarın aksine, yeni ticaret ve turizm kapıları açılmalıdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar...

26.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Kürtçe'ye ve Halfeti Belediyesine kayyım atanmasına ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Başkan.

Urfa nüfusunun yüzde 80'i Kürt'tür, Sayın Meclis Başkan Vekili de Kürt'tür, aynı zamanda Urfa Vekilidir. Devletin resmî dilinin Türkçe olduğunu çok iyi biliyoruz ama Mecliste dünyanın benimsediği 3 kelimelik Kürtçe bir slogan söyleyince vekillerin sesi kesiliyor. 3 Kürtçe kelimeye tahammül edemeyenler toplumsal barışı sağlayamaz.

Urfa halkının iradesini temsil eden Halfeti Belediyesine 4 Kasım'da kayyım atandı. Halfeti'de AKP-MHP seçmeni bile bu hukuksuzluğu kabul etmiyor. Eğer cesaretiniz varsa AKP'li bir vekil Halfeti'ye gitsin, kayyımı orada savunsun, bakalım halk size ne cevap verecektir? Halfeti'de kayyım karşı direniş 24'üncü gününde devam ediyor. Halfeti Belediye Eş Başkanımız Saniye Bayram'ın sloganını Mecliste tekrar edeyim: "Tek başıma kalsam da halkın belediyesini kayyım yedirmeyeceğim." "..."¹

BAŞKAN - Rize Milletvekili Harun Mertoğlu...

27.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, AK PARTİ Rize ilçe kongrelerinde seçilenlere ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Umudun, icraatın, geleceğin partisi AK PARTİ'de ilçe kongrelerimizi coşkuyla tamamladık, kadın ve gençlik kollarımızın kongreleri ise devam etmektedir. AK PARTİ'ye yaraşır bir şekilde görevi devreden Ardeşen İlçe Başkanımız Mustafa Terzi ile Güneysu İlçe Başkanımız Mehmet Akif Karslı'ya vermiş oldukları hizmetlerden dolayı teşekkür ediyorum. Göreve gelen Merkez ilçede Burak Ak, Ardeşen'de Yusuf Öner, Çamlıhemşin'de Adem Serin, Çayeli'de Abdüllatif Kömürçü, Der pazarı'nda Hüseyin Topal, Fındıklı'da Ali Şimşek, Güneysu'da Gökhan Yıldız, Hemşin'de Abdülkerim Koçal, İkizdere'de Serkan Yılmaz, İyidere'de Nuraydın Aynacı, Pazar'da Hamza Kandemir Başkanlarımızı ve seçilen tüm ilçe yönetim kurulu üyelerini tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Saadet Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'e aittir.

Sayın Şahin, buyurun.

28.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, asgari ücrete, 6 Şubat depreminde hayatını kaybeden Kıbrıslı voleybolculara ve Kerkük'te yapılan genel nüfus sayımına ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Asgari ücreti konuşuyoruz. Öncelikle, asgari ücret yalnızca bir rakamdan ibaret değildir. Asgari ücret, milyonlarca çalışanın yaşam koşullarını belirleyen, insan onurunu gözetken bir toplumsal sorumluluk meselesidir. İnsan onurunu gözetmek temel mesele burada. İnsan onuruna yakışır bir ücret adaletli bir toplumun temelidir. Çalışanlarımız sabahın erken saatlerinden gece yarısına kadar alın teri döküyorsa bu emeğin karşılığı sadece hayatta kalmak değil insanca yaşamaktır. Peki, asgari ücretli çalışanlarımız için insanca bir yaşam sağlanabiliyor mu? Kiralar, faturalar, mutfak, çocukların masrafı derken bu soruya "Evet" cevabını maalesef veremiyoruz. Asgari ücret belirlenirken sadece ekonomik göstergeler değil insanların temel hakları ve sosyal ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmalıdır. Türkiye, Avrupa Birliği ve aday ülkeler arasında haftalık çalışma süresi en uzun olan ülke konumunda bulunuyor maalesef. Ülkemizde haftalık çalışma süresi 45 saat -uygulamada bu daha fazla oluyor- iken Avrupa Birliği ortalaması 37,1 saat. Hollandalı işçi bir saat çalışarak 16,88 euro kazanırken Türk işçisi 3,05 euro kazanabiliyor. "Adalet bunun neresinde?" diye sormak istiyoruz. Unutulmamalıdır ki emeğe değer vermek topluma değer vermektir. Yeniden değerlendirme oranları açıklandı, yüzde 43,93. Yani devletin resmî zam oranı yüzde 43,93 ama iktidar asgari ücretliye verilecek zammı enflasyon oranının biraz üzerinde değerlendiriyor. Bu çelişkiye dikkat çekmek istiyorum. Biz Gelecek Partisi olarak dikkatle çalışılmış bir rakam önerdik. Bir yıllık fakirleşme, enflasyon oranlarını dikkate aldık, önümüzdeki yılın enflasyon oranlarını, sapma paylarını dikkate aldık ve 33.337 TL'lik bir asgari ücret önerdiğimizizi ifade etmek istiyorum. Burada işverene çıkacak maliyetlerin bir bölümünün de devlet tarafından karşılanması, işverenin yükünün alınması önemlidir. Ayrıca, ekonomik krizde tasarrufa başvurmak düşündür. Tasarruf ederken lütfen tasarrufu sadece dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın sırtına yüklemeyin. Madem aynı gemideyiz, o zaman herkes elini taşın altına koyacak, herkes gücü oranında sorumluluk alacak; az olan az, çok olan çok tasarruf edecek, meram anlaşılmıştır diye düşünüyorum. İktidara ve ilgili komisyondaki arkadaşlarımıza sesleniyorum: İnsan onuruna yakışır bir asgari ücretin belirlenmesi şarttır. Ayrıca, en düşük emekli maaşı da asgari ücret seviyesinin altında olmamalıdır.

6 Şubat'ın felaketi sadece bizim canımızı yakmadı, Kıbrıs'ı da yaktı. O karanlık gün deprem felaketiyle sarsıldığımızda Adıyaman'da İslas Otel'in enkazı altında geleceğin umut ışıkları olan, bağrıma emanet olarak bastığımız voleybolcu sporcularımızı, şampiyon meleklerimizi ve ailelerini de maalesef şehit verdik, acımız ve kederimiz daha da katmerlendi. 6 Şubat artık Kıbrıs Türkleri'yle ortak acımızdır. Bu acıyı Kıbrıs ziyaretimizde acılı ailelerin kurduğu Şampiyon Melekleri Yaşam Derneğini ziyaret ettiğimizde bizzat yaşadık ve ailelerimizle bu acıyı paylaştık. Buradan sadece bir kardeş milletvekili olarak değil aynı zamanda bir baba olarak da sesleniyorum: İslas Otel'in sorumluları bu işin ucu kime dokunursa dokunsun hem Türkiye Cumhuriyeti'ne hem de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne hesap vermek zorundadır. Bağrıma emanet olarak bastığımız canparelerimizin hatıraları için bir ömür boyu evlatlarını koklayamayacak, onların büyüdüğünü göremeyecek, evlat hasretiyle yaşam sürececek olan anne ve babalara karşı bu bizim boynumuzun borcu olmuştur. Evet, 3 Aralıkta Adıyaman'da bu davanın duruşması görülecek. Bu davanın takipçisi olacağımızın altını çizmek istiyorum. Bu vesileyle, 6 Şubat depreminde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımızı, şampiyon meleklerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Tarihî Türk yurdu Kerkük'te uzun yıllar sonra yapılan genel nüfus sayımı ve bu süreçte yaşanan gelişmeler Kerkük'teki demografik yapının korunması ve Türkmenlerin haklarının savunulması konusundaki hassasiyetimizi bir kere daha ortaya koymuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Türkmenler yüzyıllardır Kerkük'te yoğun olarak bölgenin asli unsurlarıdır. Irak'ta aramızda dostluk köprüsü teşkil eden bu soydaşlarımızın huzur ve güvenliği Türkiye'nin Irak'la ikili ilişkilerindeki temel önceliklerinden biri olmaya devam etmektedir. Her ne kadar bu sayımla etnik kökene dair veri toplanmadığı açıklanmış olsa da sayım öncesi yaşanan

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

nüfus hareketliliği haklı endişeler yaratmıştır. Kerkük'ün demografik yapısını bozma girişimleri, Kerküklü olmayan kitlelerin oldubittiyle vilayet nüfusuna dâhil edilmesi sonucunu doğurabilir. Bu, sadece bugünü değil gelecekte yapılacak seçimlerden vilayetin yönetim yapısına kadar birçok kritik meseleyi etkileme potansiyeline sahiptir. Bu noktada Irak yetkili makamlarına da bir çağrıda bulunmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Türkmenlerin haklarını ve güvenliğini tehdit eden bu tür usulsüzlüklerin önüne geçilmesi, Kerkük'ün tarih boyunca süregelen demografik yapısının korunması Irak'ın hem iç istikrarı hem de bölgesel barışı açısından hayati bir önem taşımaktadır. Bu vesileyle, Kerkük'teki kardeşlerimizin haklı mücadelelerinde yanlarında olduğumuzu bir kez daha ifade ediyor, bu konunun takipçisi olacağımızı vurgulamak istiyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu'ya ait.

Sayın Kavuncu, buyurun.

29.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, kayyum konusuna, Genel Kurulda Kürtçe ifadeler kullanılmasına, kreş meselesine, belediyelerin aldıkları ödeneklere ilişkin yeni Cumhurbaşkanlığı kararı, 2019'da iptal edilen seçimlere, Nasuh Mahruki'nin evine polis yollanmasına, Almanya'nın bir önceki Başbakanı Angela Merkel'in kitabında yazdıklarına ve teğmenler konusuna ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi -dün, ondan önceki hafta- bugün belli ki malum konu başlıklarını hep beraber konuşacağız. Şimdi, baktığımız zaman bu konu başlıklarına problemin temelinde bir temel mevzunun yattığını görüyoruz, çok ciddi bir çelişki var; o da nedir? Hukukun yüksek bir ilke değil de işimize geldiğinde kullanabileceğimiz bir araç hâline geldiğini görüyoruz tartıştığımız bütün meselelerde. Maalesef bu, zaman zaman da parti farkı gözetmeksizin ortaya çıkıyor. Kayyum meselesini konuşuyoruz, bugün de muhtemelen gündeme gelecek. Kayyum konusunda biz İYİ Parti olarak çok net bir tavır koyduk ve Meclise bir kanun teklifi verdik, dedik ki: "Bu uygulama doğru değildir, bu uygulama antidemokratiktir. Yargı süreçlerini hızlı işletin, somut olarak delilleri ortaya koyun, net olarak varsa bir suç bunu izah edin; gerekirse o zaman alırsınız, kimse de bir şey söylemez ama kayyum atamayın; mevcut belediye Meclis üyeleri arasından seçim yapılsın, halkın iradesine yönelik bir tavır içerisine girilmesin." İYİ Parti olarak kayyum ilk atandığı günden beri de bizim duruşumuz hep bu yönde oldu. Tabii, buradaki hassasiyetimiz başka yerlerde de var, o da nedir? Anayasa'ya, kanunlara, mevzuatlara, buna da uyulmasını istiyoruz; aynı kayyum konusundaki hassasiyetimizi burada da gösteriyoruz. Bunu niye istiyoruz? Bu toplumun, bu ülkenin, bu milletin huzuru için istiyoruz. Şimdi, dün DEM'li milletvekilleri ısrarla Kürtçe ifadelerde bulundular ve hatta size de döndüler, bu uygulamayla ilgili, mikrofonu kapatmanızı konusunda bir eleştiri getirdiler. Uygulamanın doğru olduğunu düşünüyoruz ama kayyum konusunda böyle net tavır gösterirken bu, bizim Kürt'e, Kürtçeye düşman olduğumuz anlamına gelebilir mi ya? Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devleti olmak zorunda; Anayasa var, kanunlar var, yönetmelikler var. Yarın ben Buğra Kavuncu olarak Türkçe dışında başka bir dille eğer konuşmaya teşebbüs edersem benim de mikrofonumu kapatın. Başka türlü bu işin içinden nasıl çıkabileceğiz? Bu mevzuatlara uymak zorundayız. "Buna uymak zorundayız." dediğimiz için de hiçbir şekilde o dile, o etnik kökene bizi düşman olarak göstermek veya bunu bu şekilde anlatmaya çalışmak, lanse etmeye çalışmak doğru değildir; bu bir çelişkidir. Yani hem kayyumla ilgili "Mevzuatlara uyulsun, demokratik hareket edilsin." diyeceğiz ama çok basit bir konu "Ya, bizim resmî dilimiz Türkçe ve buna da uyalım." burada da farklı hareket edeceğiz, bu bir çelişki.

Bir başka çelişki, iki gündür gene bir kreş meselesi konuşuyoruz. Yahu, kreş meselesiyle ilgili malum kanun on yedi yıldır var. On yedi yıldır bu kanun aklı gelmedi de 31 Mart seçimlerinde belediyelerde ciddi bir hezimet yaşadık sonra mı aklı geldi? Bu bir çelişki değil mi? Anayasa Anayasa'dır, kanun kanundur, hukuk hukuktur. "İşime geleni uygulayım, işime geleni uygulamam." olmaz. Bakın, burada da aynı şeyi görüyoruz. Şimdi, belediyelerin ve iştiraklerinin borçlarına karşılık merkezî idareden aldıkları ödeneklerin kesilmesine ilişkin yeni bir Cumhurbaşkanlığı kararı çıkmış. Gene yerel seçimlerde böyle bir yenilgi alındığı için mi bu uygulanıyor? Yani bana göre, siyasete göre, duruma göre, şartlara göre, koşullara göre hukuk olabilir mi arkadaşlar, uygulama olabilir mi? Bu kanun vardır ve uygulanır; tutacaksınız rafta, on yedi yıl sonra uygulayacaksınız! E, bu ülkenin resmî dili bellidir, kayyumla ilgili yapılan hatalar ortadadır; bunları kendi partimizin, kendi mensup olduğumuz grubun vesairesinin menfaatine göre yorumlamaya, uygulamaya, birilerine hoş görüneceğim diye algılamaya kalkarsak bunun içinden hiçbirimiz çıkamayız.

Bir başka çelişki: 2019'da -ben o zaman İl Başkanıydım- bir seçim yapıldı ve seçim iptal edildi. Seçimin niye iptal edildiğini hâlen bilmiyor kimse. O zaman, AK PARTİ'nin ilgili Genel Başkan Yardımcısı "Ne olduğunu bilmiyoruz ama kesin bir şeyler oldu." diyerek o seçimi iptal ettirmişti oy farkı çok küçük olduğu için. Sonra tekrar seçim yapıldı ve sonucu hep beraber gördük. Bir tarafta bu var, bir tarafta başka bir çelişki. Nedir o?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başka büyük bir çelişkiyi söyleyeyim size: Bir taraftan bunu yapıyorsunuz yani "Ne olduğunu bilmiyoruz ama kesin bir şeyler oldu." diyorsunuz, bir taraftan da milyonlarca mühürsüz oy geçerli sayıyorsunuz. Sonra Nasuh Mahruki çıkıp da bu Yüksek Seçim Kuruluyla ilgili bir güvensizlik konusunda bahsedince de -adama "Gel." deseniz gidecek- evine, 2 çocuğunun olduğu yere 6-7 sivil polis yolluyorsunuz; ya, bunların hepsi çelişkidir arkadaşlar. Bakın, bu çelişkiler, toplumda, bırakın siyaseti, adaletle karşı güveni de inancı da yok ediyor ve herkes maalesef kendi hukukunu yaratmaya başlıyor.

Bir başka önemli bulduğum konu, aslında bu bir ifşa ve itiraf. Nedir? Kim tarafından yapıldı? Almanya'nın bir önceki Cumhurbaşkanı Angela Merkel tarafından. Bakın, Merkel kitabında ne yazmış?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ben bunu sabah bir başka haber kanalında -malum haber kanallarından biri- şöyle dinledim: "Türkiye Cumhurbaşkanına Merkel'den muhteşem övgü." Övgü falan yok, eğer azıcık Avrupa'yı biliyorsanız -veya şöyle söyleyeyim; ben yıllarca uluslararası firmalarda çalıştım, oradaki o dili, o kurnazlığı bilirim- övgü falan yok, bildiğiniz dalga geçme var. "Türkiye'nin, eğer Avrupa mülteci sorununun üstesinden gerçekten gelmek istiyorsa oynayacağı önemli bir rol vardı. Bu yüzden bu ülkenin Cumhurbaşkanıyla müzakere ettim ve Erdoğan'ı sadece mülteci politikasında değil tüm yelpazede rol alabilecek bir siyasetçi olarak algıladım ve mülteci problemini Avrupa'nın başına bela olmaktan çıkardık." diyor. Kim

diyor bunu? Almanya Cumhurbaşkanı diyor. Nerede diyor? Yazdığı kitapta diyor yani ifşa ediyor. "Biz Avrupa'ya mülteci akını olmasın diye Türkiye'yi bir mülteci merkezi hâline getirdik, hendek ülke hâline getirdik." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, sürenizi son kez uzatıyorum. Lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - İşte, ondan sonra da iltifatlar ediyor. Klasik, Batılıların zaten lafıdır, "Türklerden bir şey almak istiyorsanız ilk yapacağınız şey iltifat edin, övün, ondan sonra istediğinizi alırsınız." derler. Bu, bugün, göçmen problemiyle ilgili yaşadığımız problemin Almanya gibi bir devletin eski Cumhurbaşkanı tarafından itiraftır.

Son değineceğim konu öğretmenler konusu. Dün de değindim, bugün AK PARTİ grup toplantısında Sayın Cumhurbaşkanımız da konuya değinmiş, disiplin cezasından bahsetmiş yani bunun bir disiplinsizlik olduğunu söylemiş. Gencecik çocuklar bunlar. Bakın, iki cümle söyleyeceğim. Şu daha büyük bir disiplinsizlik değil mi sizce? Yaverinin FETÖ'cü çıkmasından sizce daha büyük bir disiplinsizlik olur mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Son cümlem.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, teşekkür için mikrofonu açıyorum. Lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ya da Silahlı Kuvvetlerden 24 bine yakın kişinin FETÖ'den dolayı ihraç edilmesinden daha büyük disiplinsizlik olabilir mi? Bir komutan için kendi karargâhına esir düşmekten daha büyük zafiyet, disiplinsizlik olabilir mi? Peki, bir tarikatın evine üniformasıyla ve resmî aracıyla gidip burada görüntü vermekten çekinmeyen bir amiralin yaptığından daha büyük disiplinsizlik olabilir mi yahu? Bunları görmeyeceksin ve bu amirale hiçbir şey yapmayacaksın, emekli edeceksin, elini kolunu sallaya sallaya gizecek; "Mustafa Kemal'in askeriyiz." diyen teğmeni sen ihraç edeceksin, bunu disiplinsizlik olarak göreceksin! Gene aynı çelişki yani "Bendensen eyvallah; benden değilsen seni atarım, seni ihraç ederim!" Bunu yaptığınız süreç Türkiye'nin hiçbir kronikleşmiş problemini çö-ze-me-yiz! Bundan, bu körlükten kurtulun.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

30.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Genel Başkan Devlet Bahçeli'nin dünkü grup toplantısındaki ifadelerine, Türk ve Türkiye Yüzyılı hedeflerine, millî birlik ve dayanışmaya ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizim takip eden yüce Türk milleti; Sayın Genel Başkanımızın dünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi grup toplantısında ifade buyurdukları gibi, gün, kısır çekişmelerin günü değildir; gün, istismar siyasetine tahammül edilecek gün değildir; gün, Türk milletinin topyekûn ayağa kalkma, kenetlenme, tek yürek olma günüdür.

Sayın milletvekilleri, bölgemizdeki tuzaklar ve küresel siyaset dinamiklerinin hızla değiştiği bir dönemde Türkiye'nin güçlü ve kararlı bir duruş sergilemesi büyük önem taşımaktadır. Tarihimizin omuzlarına basarak, coğrafyamızın avantajlarını doğru bir şekilde analiz ederek geleceği şekillendirmeliyiz. Bugünün değil geleceğin liderliğine talip olmalıyız. Gelecek seçimleri değil gelecek nesilleri mutlaka ve mutlaka düşünmeliyiz. Türk ve Türkiye Yüzyılı hedeflerine ulaşmak ülkemizin küresel düzeydeki konumunu pekiştirmek için belirleyici bir adımdır. Bu hedefe ulaşmak için içimizdeki farklılıkları bir kenara bırakmalı, millî birlik ve dayanışmayı güçlendirmeliyiz. Konuşarak, anlayarak ve ortak değerler etrafında birleşerek aramızdaki ön yargıların, peşin hükümlerin ve yanlış anlamaların önüne geçebiliriz. İnsanlarımız arasına sanal duvarlar örenlere karşı durmalı, toplumumuzu bölmeye çalışanların karşısında yekvücut olmalıyız. Türkiye'nin yeniden bir Fetret Devri yaşamasına müsaade edemeyiz. Bu yüzden, siyaseti sadece kısa vadeli çıkarlar için değil ülkemizin uzun vadeli menfaatleri doğrultusunda yapmalıyız. Ayrımcılığı ve bölücülüğü demokratik hak olarak savunanlara karşı net bir duruş sergileyerek tüm milletimizin birliğini korumalıyız. Kürt kardeşlerimizin sömürülmesine, çocuklarının dağa kaldırılmasına ve duygularının istismar edilmesine karşı çıkmalı, terörle mücadele ederek huzurlu, güvenli ve müreffeh bir Türkiye inşa etmeliyiz. Bizim acımız bir, amacımız bir, geleceğimiz de birdir. O hâlde, el birliğiyle terör ve bölücülüğü gündemimizden çıkararak daha güçlü, daha birleştirici ve daha adil bir Türkiye için birlikte mücadele etmeliyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk-Kürt kardeşliğini güçlendirip Türk ve Türkiye Yüzyılı'nı gerçekleştirmek için mücadele ederken etnik bölücülük ve terörü destekleyenleri Türk milleti asla ve asla affetmeyecektir. Terör, insanlığın ortak düşmanıdır. Kürt kardeşlerimizin terörle ilgisi yoktur. Türkiye Cumhuriyeti hepimizin devletidir. Türk milleti ortak şan ve şerefimizdir. Yeterince acı yaşandı. Hedefimiz silah değil kucaklayıcı siyaset, yoksulluk yerine zenginlik, işsizlik yerine istihdam, yıkım yerine yatırım ve üretimdir. Umutlarımızın şafağında buluşalım diyorum.

Sayın Genel Başkanımızın ifadeleriyle, Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet İttifakı 85 milyon Türk vatandaşını aynı ve eşit gören bir kardeşlik bilincine, "Bu bayrak benim, bu vatan benim; bu millete mensubiyetten şeref duyarım." diyen her vatan evladına değer veren bir birliğe sahiptir.

Vakit tamamdır, söz konusu vatandır diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.09

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılamaya kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye

ait.

Sayın Temelli, buyurun.

31.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ülkenin sorunlarına, Türkiye partisi olma vasfına, Dersim'e, Kobani kumpas davasına, cezaevlerindeki sorunlara ve yeniden değerlendirme oranına ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bildiğiniz gibi, ülkemizin çok sayıda sorunu var. Gerçekten, ülkede ekonomik, siyasi ve toplumsal kriz inanılmaz bir boyutta ve giderek de halkı, toplumu mağdur etmeye devam ediyor. Dönüp baktığımızda, nüfusun büyük bir kesimi ciddi bir mağduriyet altında yaşıyor ve bugün işçiler, emekçiler, köylüler, çiftçiler, emekliler, kadınlar yani toplumun hangi kesimine baksanız çok büyük bir sorun yumağı içinde. Şimdi, bunları görmezden gelme gibi bir şansımız yok, hele Meclisin böyle bir lüksü olamaz, şansı olamaz. Dolayısıyla memleketin bütün meselelerine, sorunlarına sahip çıkmak, onlara çözüm üretmek öncelikli görevimiz zaten ama bunun için memleketi tanımak gerekiyor, ülkeyi tanımak gerekiyor; bu ülkenin tarihini, kültürünü, bu ülkeyi var eden değerleri bilmek gerekiyor. Dolayısıyla biz burada, başta Kürt meselesinin demokratik ve barışçıl çözümümüz olmak üzere tüm meselelerin siyaset zemininde, barış zemininde, birlikte müzakereyle, diyalogla çözüleceğine inanıyoruz; bu konuda Türkiye partisi olmak gerektiğine inanıyoruz, ayrımcılıktan kurtulmak gerektiğine inanıyoruz ve bunun mücadelesini veriyoruz. Şimdi, burada her türlü ayrımcılığı, bölücülüğü yapıp, bu ülkenin değerlerine karşı çıkıp sonra da bir Türkiye partisi olma vasfını yitirmiş olanların bize kalkıp rol biçmesini de anlamamız mümkün değil. Kürtçe bu ülkenin bir değeri, bu ülkeyi var eden değerlerden biri. Biz de biliyoruz buranın resmî dilinin, bu ülkenin resmî dilinin Türkçe olduğunu; buna dair bir şey mi dedik, bir tartışma mı açtık? Ya da burada çalışma diline dair bizim kalkıp da bir önergemizi başka bir dilde verdiğimiz mi gördünüz? Hayır. Ama bu ülkeyi biliyorsanız, bu ülkenin değerlerini biliyorsanız bu ülkenin Meclisinde bir selamlamaya da tahammülünüz olmalı. İşte, o zaman Türkiye partisi olursunuz ama siz bir selamlamaya bile, bir dile bile tahammül göstermeden, üç kelimeye tahammül göstermeden burada konuşursanız size "bölücü" derler; ayrımcılık yaparsınız, Türkiye partisi olamazsınız. Bakın, AKP'nin düştüğü talihsizlik budur; Türkiye partisi olarak geldiler, Türkiye partisinden en hızla uzaklaşan parti oldular. Türkiye'nin hangi sorununa bakarsanız bakın, bütün sorunlarına yabancılaşmış bir parti artık bu memleketin ne kadar partisi olur varın siz düşünün. Bakın, Plan ve Bütçede Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görüşülüyor. Dün kreşi konuştuk. Bir Türkiye partisi evlatlara, çocuklara, öğrencilere böyle mi yaklaşır? Ya da işte, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi görüşüldü, Çalışma Bakanlığı bütçesi görüşüldü, o görüşmelerde bu ülkenin hangi sorununu çözdünüz? Hiçbir sorununu çözmediniz. Sorunları çözmezseksiniz, sonra, çözediğiniz sorunların bedelini de kalkacakınız DEM PARTİ'ye yüklemeye çalışacaksınız, elinizde bahane de hazır; yok "Siz Türkiye partisi olamadınız." yok "Siz bölücüsünüz." Biz Türkiye partisiz, bölücü de değiliz. Kim ki ayrımcılık uyguluyordur, kim ki vatandaşlarını farklı farklı kategorilere koyuyordur, "eşit yurttaşlık" dediğimiz meseleden uzaklaşıyordur; işte, bölücü odur, ayrımcılık yapan odur, nefretten beslenen de odur. Bu, bu kadar nettir. Dolayısıyla bu ülkenin sorunlarını çözeceksek bu ülkeye vâkıf olmak gerekir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakın, bu ülkenin bir parçası da Dersim; kayyum atadınız, neden? Ovacık'a kayyum atadınız ya da diğer illere, bu ayrımcılık değil mi? Bir halkın iradesini yok saymanın başka bir yöntemi mi var? 38 Dersim seferinden sonra, şimdi, 2024 Dersim seferi ama bu sefer, sefer farklı; bu sefer sermayeyi arkanıza almışsınız, Dersim'in doğasına saldırmaya gidiyorsunuz. Neden? Çünkü orada altın madenleri var. Neden? Orada barajlar var. Neden? Orada RES'ler, HES'ler çok mümkün; verimli, kârlı. Oysa o halk orada doğasıyla barışık yaşayan ve dünyaya örnek olmuş, inancıyla da doğasıyla da bir bütünlüğü sergilemiş bir coğrafya. Bu ülkenin coğrafyası, dışarısı değil orası. Ayrımcılık dersi verenler, Dersim'e gidin, bakın, nasıl ayrımcılık uyguladığınızı tarihi okuyarak öğrenin. Şimdi, buraya baktığımızda, siyasi taşeron olarak da Valiyi oraya atamışsınız, beton duvarları da önüne koymuş ve dolayısıyla da Tunç Eli-2 operasyonu başlamıştır

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Hiçbir operasyonun adıyla biz kentlerimizi çağırmayız; o kentin adı Dersim'dir, öyle de kalacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cezaevi sorununu her seferinde, her gün burada dile getirmeye devam ediyoruz. Geçen hafta Sincan Cezaevine gittim, başta sevgili Başkanımız Leyla Güven olmak üzere Kobani kumpas davasından yargılanan arkadaşlarımızı ziyaret ettim. Biliyorsunuz, bu Kobani kumpas davasının iddianamesi -dün de bahsettiğimiz gibi- Ovacık Belediye Başkanı ve Dersim Belediye Başkanı iddianamelerinde olduğu gibi bir Fetullah Gülen projesidir. O proje alındı, bir Kobani kumpas davası hâline getirildi ve yargı eliyle, iktidarın yargısının eliyle hayata geçirildi. Sincan Cezaevindeki sorunlar da diğer cezaevlerindeki sorunlara benziyor, hiçbir farkı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sincan Cezaevinde açlık grevinde olan tutsaklar var: Ferhat Tüfenci, Fikret Yiğit, Tahsin Özyıldız, Mazlum Bataray yetmiş beş gündür açlık grevindeler. Neden mi? Haklarını istiyorlar, en temel haklarını istiyorlar yani oradaki spor, sohbet, kültür faaliyetlerinden yararlanmak istiyorlar; tek başlarına hücrede kalmak istemiyorlar fakat Sincan Cezaevindeki bütün kurslar kapatılmış yani aslında yasal haklarına el konulmuş; bu yüzden yetmiş beş gündür açlık grevindeler. Bu da yetmiyor, IŞİD'lilerle yan yana tutuluyorlar, hayatı tehlikeleri var; bu da yetmiyor, pandemi döneminden gelen, bu cezaevinde kalan tutsakların, mahpusların hakları var, onlar engellenmiş. Yani nereden baksanız ciddi bir sorunla karşı karşıya oradaki mahpuslar ama cezaevi yönetimleri diğer cezaevlerinde olduğu gibi hiçbir sorunu çözemiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Cezaevleri sorununu çözmek adına Adalet Bakanlığı mutlaka harekete geçmelidir, artık bu konuda çok hızla bir yargı düzenlemesine gerek vardır. Zaten adalet sistemindeki çarpıklık cezaevlerindeki mahpusların üzerine ilave bir yük getiriyor, ilave bir ceza getiriyor; buna son vermek gerekiyor. Elâzığ 2 No.lu Cezaevinde de gıda zehirlenmesi oldu daha önce Diyarbakır ve Silivri Cezaevlerinde olduğu gibi, gıda güvenliği konusunda da belki de en vahim tablolar cezaevlerinde ortaya çıkıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son bir şeyi de ekonomiye dair söylemek istiyorum kısaca. Bakın, bütçede Hazine ve Maliye Bakanlığı yeniden değerlendirme oranı olarak yüzde 44'ü belirledi ve -bugün haberlerde de izlediniz- bütün oranlar; motorlu taşıtlar vergisi, cezalar, muayene ücretleri, yurt dışı harcı, kayıt ücretleri, pasaport harçları yüzde 44 artırıldı; güzel.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Demek ki Merkez Bankası Başkanı ile Hazine ve Maliye Bakanının gelecek endekslemesi oranı yüzde 44. Diyorlar ya: "Enflasyonla mücadele edeceğiz, o yüzden gelecek endekslemesi yapalım." Güzel, bunu anladık. Bu konularda gelecek endeksiniz yüzde 44 de enflasyonla mücadele için bu endeksi kullanıyorsunuz da emekçilerin endeksi niye yüzde 15? Kamu emekçilerinin endeksi niye yüzde 15? Asgari ücrete gelince bu endeksiniz nasıl oluyor da yüzde 15'lere, 20'lere düşüyor? Tutarlı olun, ahlaklı olun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ait.

Sayın Başarır, buyurun.

32.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bugünkü grup toplantısında yaptığı konuşmaya, eski Esenyurt Belediye Başkanıyla görüşmek için verdikleri dilekçeye ve ekonomik rakamlara ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan yaklaşık bir saatlik grup toplantısının yarısını Cumhuriyet Halk Partisine ayırdı, Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'ndan başladı, Özgür Özel'le devam etti, 1'inciliğimizi ilk kez kabul etti; bu olumlu. Demek ki sekiz ay sonra Cumhuriyet Halk Partisinin Türkiye'nin 1'inci partisi olduğunu anladı ama bir şey daha söyledi, "Niye insanlar Cumhuriyet Halk Partisine oy veriyor?" dedi; bunu anlamamış olmasını gerçekten ben de kabul edemiyorum. Sonra kreşleri, konserleri, hizmetleri sorguladı. Cumhuriyet Halk Partisi tabii ki 1'inci parti olacak, olmaya devam edecek, ilk seçimde de 1'inci parti olacak çünkü Cumhuriyet Halk Partisi halka dokunuyor.

Şimdi, sürekli kent mutfakları, konserler, ekmekler, kreşler... Bir belediye neden halk ekmek fabrikasını kurar? Bir belediye neden kent mutfağını kurar? Bir belediye neden kreş kurar? Neden kırtasiye, süt yardımıyla bulunur? Çünkü bu ülkeyi yöneten iktidar artık emekliye, işçiye, yoksula dokunmadığı gibi onları günden güne daha da yoksullaştırdı. Cumhuriyet Halk Partisi neden 1'inci parti oluyor? Olacak tabii.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanının bunu kabullenmesi önemli. Bir şey daha söyledi, "Biz 2'nci partiyiz, kendimizde hata görelim." dedi. Yirmi iki yılın sonunda bir aşama bu. "İğneyi kendimize, çuvaldızı başkasına batıralım." dedi.

Sayın Cumhurbaşkanı, yirmi iki yıldır siz zaten çuvaldızı -bırakın iğneyi- emekliye, işçiye, sanataçıya, siyaset kurumuna, derneklere, demokrasiye batırıyorsunuz. Bence artık iğneyi başkasına, çuvaldızı biraz kendinize batırın ki bu gerçekleri görün.

Yine, konuşmasında, yolsuzlukla mücadele edileceğini söyledi. E günaydın! Bu Mecliste defalarca, yolsuzluğu araştıralım diye araştırma önergeleri, komisyon kuralım diye önergeler verildi; niye kabul etmediniz? Ne oldu da bugün yolsuzluklarla mücadele etmek aklınıza geldi? Bu ülkede ayakkabı kutuları, bu ülkede milyonluk saatler, bu ülkede uyuşturucu ticaretiyle ilgili iddialar, altın kaçakçılığı, bir sürü yolsuzluk; Ankara'yı yirmi yıl yöneten, parsel parsel Ankara'yı satan bir yönetim varken yolsuzluk aklınıza gelmedi; 31 Martta birinci parti olduktan sonra "Yolsuzluğu araştıralım..." Araştıralım, hepimiz araştıralım. Bugün yine söylüyorum: Gelin, komisyon kuralım; yirmi beş yılda, 99'dan bugüne kadar bu ülkede bakanlık yapmış, milletvekilliği yapmış, belediye başkanlığı yapmış olanları; 1'inci, 2'nci, 3'üncü derece akrabaları, ticari ilişkide olan ortakları araştıralım.

Biz bunu hep söylüyoruz: Tüyü bitmemiş yetimin hakkı var. Bugün bu ülkede emekli aylık sınırının yarısı kadar maaş alıyorsa, asgari ücretli üçte 2'sini alıyorsa bunun birinci sebebi yolsuzluktur. Yolsuzluk yoksulluğu doğurmuştur ama yirmi iki yılın sonunda bu ülkenin Cumhurbaşkanı "Yolsuzluğun üzerine gideceğiz." dedi. Gitmediğin yazık zaten, gitmediğin yazık. Aslında Sayın Grup Başkan Vekilim, bu bir talimat; kuralım Komisyonu, hemen dilekçeyi yazalım, hep beraber verelim. Bu ülkede kim tüyü bitmemiş yetimin, emeklinin, işçinin 1 kuruşuna el uzatıyorsa Allah onun belasını versin!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Amin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bunu hep beraber yapalım. Bunu şimdi yapıyoruz ama bunu nerede tartışıyor? Kreşlerle ilgili konu, konserlerle ilgili konu, bunları da araştıralım; kendi belediyelerimizi de araştıralım tarafsız olarak.

Sonra, grupta otuz dakika Cumhuriyet Halk Partisini tartışıyorsunuz. Bu ülkeyi siz yönetiyorsunuz arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Yolsuzluk" diyorsunuz, çok güzel. Türkiye yolsuzlukla anılan bir ülke hâline geldi. 2023 Yolsuzluk Endeksi'nde Türkiye 180 ülke arasında 115'inci sırada. Bunu kim yaptı? AKP. Peki, bu ülkeyi sıfır terörle aldınız, bugün binlerce şehidimiz var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ne sıfır teröristi ya? Nerede yaşıyorsunuz ya?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben Türkiye'de yaşıyorum Sayın Başkan Vekili.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - 1990'lı yıllarda sıfır terör mü vardı?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Haberlere bakın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - 1999'da 7 şehit vermişiz, 2000'de 6 şehit vermişiz, 2001'de 5 şehit vermişiz. Bugün binlerce, binlerce askerimiz şehit oldu. Sıfır terörle aldınız tabii.

Sonra bu ülkede "sığınmacı" diye bir kelime yokken 8 milyon sığınmacıyı getirdiniz, siz getirdiniz.

Türkiye'de "basın özgürlüğü" diyorsunuz, bu ülkeyi basın hapishanesi hâline getirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, basın özgürlüğünde Türkiye 99'uncu sıradaydı, şu anda 180 ülke arasında 165'inci sırada, bunu yapan sizsiniz.

Şimdi bakıyoruz, adaleti, hukuku yerle bir ettiniz. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 142 ülke arasında 117'nci sıradayız. "Bugün teğmenler ceza alamaz." diyen Antalya savcısı açığa alınıyor. Ne hakla alıyorsun sen Adalet Bakanı! Bugün Esenyurt Belediye Başkanımızla görüşmek için milletvekilleri, Genel Başkanımız Adalet Bakanına dilekçe veriyor -siz de görevi yaptınız Sayın Başkan- Sayın Bakan "Adam gibi dilekçe verilseydi kabul ederdik." diyor. Bu ülkenin Adalet Bakanı ne zamandan beri adamlığa göre dilekçe alıyor? Böyle bir yönetmelik mi var? Böyle bir izahat mı var? Bu ülke böyle bir Adalet Bakanını hak ediyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayınız.

Son kez uzatıyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Adaletin geldiği noktaya bakın, adam gibi dilekçe olacakmış! Adam gibi karar ver sen de o zaman!

Geliyorum: Bakın, hazinenin 2002'de toplam borcu 243 milyar, bugün 8,8 trilyon. 1 dolar, 1 lira 63 kuruştı, bugün 35 lira. Bugün dış borç 512 milyar dolar olmuş, bu ülkeyi aldığınızda 130 milyar dolardı. Bu ülkeyi bu hâle getirdi beyefendi, "CHP, CHP, CHP, CHP!" ya, başka bildiğin bir şey yok mu? Artık uyanın; halk bunu kabul etmiyor, halk bu yalanları yemiyor, sizin yönettiğinizi biliyor. Biz mi sorumlusuyuz? Bakın, ben size rakamlarla bu ülkenin geldiği durumu söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim.

Çeyrek altın 22 liraydı, bugün 5 bin lirayı geçmiş. Siz geldiğinizde emekli maaşıyla 8,5 çeyrek altın alınıyordu, bugün 2,5 çeyrek altın alınamıyor. Bakın, rakamlarla söylüyorum, lütfen cevabınızı rakamlarla verin, algı karın doyurmuyor. Kursülerde konuşarak bu ülkeyi artık kandırmayın. Emekli, işçisi bir sefaleti, açlığı yaşıyor; işsizlik almış başını gidiyor. Bu bütçenin üçte 1'ini faize veriyoruz, faize. Neyi konuşuyorsunuz biz? O yüzden, ben bugün dehşetle ve ibretle izledim; elli dakika konuşma yaptı, otuz

dakikasını Cumhuriyet Halk Partisine ayırdı ama güzel olan şuydu, "Cumhuriyet Halk Partisi 1'inci parti ve iktidarın güçlü bir alternatifi." dedi. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu bilmesi güzel. Bu ülkede biz doğru işler yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Peki, Sayın Başarır, lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlem...

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tüm engellemelerinize rağmen, tüm iftiralarınıza rağmen, tüm algılarınıza rağmen, gece yarısı belediyeler için çıkarmış olduğunuz tüm kararnamelere rağmen biz bu halk için direnmeye, halkın yanında olmaya, milletin yanında olmaya; emeklinin, işinin yanında olmaya devam edeceğiz. Sizin veremediğiniz her şeyi biz onlara vereceğiz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Başarır.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'ya ait.

Sayın Şahin Usta, buyurun.

33.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Siverek-Diyarbakır kara yolunda dün meydana gelen kazaya, Lübnan'daki ateşkes haberine ve İsrail'in devam eden katliamına, "Bağımsızlık Seferberliği" projesine; İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Divanı, kıymetli milletvekillerimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün Siverek-Diyarbakır kara yolunda yoğun sis ve buzlanma nedeniyle meydana gelen zincirleme kazada 8 vatandaşımız yaralandı. Yaralananlar arasında 27'nci Dönem Balıkesir Milletvekilimiz Sayın Adil Çelik de yer alıyor. Tüm yaralılarımıza Allah'tan acil şifalar diliyorum ve geçmiş olsun diyorum.

Evet, Lübnan'da bir ateşkes haberiyle yüreğimize biraz su serpilir gibi bir haber aldık ancak bu ateşkesin Gazze'de de Filistin'de de bir an önce hayata geçmesi için büyük bir çaba ve gayret içerisindeyiz. Gazze'deki saldırılar devam ettiği sürece bu adımın tam anlamıyla barışa hizmet edeceğini maalesef söyleyemiyoruz. İsrail'in hâlâ kadın, çocuk, masum demeden sürdürdüğü katliamlar karşısında dünya kamuoyu da sessizliğini koruyor, katliamlar devam ediyor.

Yine, Uluslararası Ceza Mahkemesinde bir karar alınmasına rağmen bunun uygulanmamasının dünya kamuoyu tarafından da takip edilmesi ve kabul edilmemesi gerektiğini tekrar hatırlatarak biz bu zalimlere karşı, zulme karşı mücadelemizi sonuna kadar savunmaya devam edeceğiz ve Filistin toprakları özgürleşene kadar da mücadelemizi sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yeşilayın başlattığı Bağımsızlık Seferberliği Projesi'ne yürekten destek veriyoruz. Bu önemli girişim sağlıklı nesiller ve güçlü bir gelecek inşa etmek için hayati bir adımdır. Bu seferberlik, bağımlılık zincirlerini kırarak toplumumuzu daha güçlü ve bağımsız bir geleceğe taşımak adına son derece önemlidir. Bağımlılıklar, milletimizin enerjisini tüketen en büyük tehditlerden biridir. Sigara, alkol, uyuşturucu ve dijital bağımlılıklar sadece bireylerin değil ailelerin ve toplumun huzurunu da hedef almaktadır. Bu noktada, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Bağımlılıkla mücadele bir vatan görevidir." anlayışını rehber alıyor, bu mücadeleyi de kararlılıkla sürdürüyoruz. Yeşilayın başlatmış olduğu bu projeyi de tekrar canıgönülden destekliyor ve tebrik ediyoruz.

Evet, birkaç gündür gündemimizde teğmenler konusu var, kreşler konusu var. Bunlarla ilgili Sayın Cumhurbaşkanımızın yapmış olduğu açıklamalardan CHP'nin bu kadar alınmasına şaşırmadık tabii ki. Ama grup toplantısında da, hepimiz konuşmayı dinledik; Sayın Cumhurbaşkanımızın, Genel Başkanımızın CHP'nin 1'inci parti olduğunu söylediği bir cümle dahi geçmedi; burada sanırsam bir yanlış anlama var veya yanlış bir algılama var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Geçti ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Neden bu kadar alınıyor CHP? Yapamadıkları hizmetlerin; yolsuzluklarının, iş bilmezliklerinin hesabını veremedikleri için bu tip algılarla asıl kendilerinin haklı olduklarını ortaya çıkartmaya çalışıyorlar. Hep bir engellemeden bahsediliyor, hiçbir engellenmenin olmadığını kamuoyu da çok çok iyi biliyor. Bu kadar, işçinin, hakkın, hukukun yanındaysanız kendi belediyeniz İstanbul'da Kartal'da, Maltepe'de işçiler grevde; İzmir'de Buca'da işçiler grevdeler, haftalardır grevdeler. Sokaklar çöp yığınları hâline gelmiş durumda, İzmirli de İstanbullular da isyan etme noktasındalar. Bu işçilerin hakkını hukukunu niye gözetmiyorlar? Niye konuşmuyorlar? Bunlar için niye bir açıklama getirmiyorlar? Niye çözemiyorlar? Biraz da bunları anlatsalar da Türkiye'nin gerçeklerini biz de kamuoyunun önünde CHP'nin ağızından duysak.

8 milyon mülteciden bahsediliyor, böyle bir sayı yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Daha fazlası var; "yok" diyorsunuz, Türkiye'de doğanları saymıyorsunuz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bakın, "mülteci" diyerek herkesi aynı kefeye koymak; göçmenleri, mültecileri, burada farklı statülerde yaşayan bütün yabancıları aynı kefeye koymak olsa olsa bir CHP zihniyetinde olur; 8 milyon mültecimiz yok. Aynı bağlamda, Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili Merkel'in söylediklerinden farklı anlamlar çıkartarak ülkenin sanki mülteci cennetine dönüştüğünü söyleyenler var. Burada bir anlaşma yapıldı, karşılıklı, mütakabiliyet esasıyla geri kabul anlaşması denildi. Bu geri kabulde de bizden izinli giden her mülteci için Avrupa'ya biz bir mülteci daha gönderdik. Bu anlaşmalar çok özenle çalışıldı ve Sayın Cumhurbaşkanımızın özellikle Akdeniz'de, Ege'de botlarda öldürülen, ölen, katledilen, botları batırılarak katledilen insanların hakkını hukukunu gözetmek için bu anlaşmayı yaptığını çok iyi biliyoruz. O yüzden buradan da farklı anlamlar çıkartmak hiç doğru bir yaklaşım değil.

Türkiye partisi olup olmadığımızı değerlendirecek tek bir yetkili merci vardır, o da millettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - 14-28 Mayıs seçimlerinde karşımızda büyük bir kitleyle birleşip aylarca, yıllarca toplantılar yapıp yapıp, zar zor bir aday belirleyip çıktılar ama milletimiz yine de dedi ki : "Recep Tayyip Erdoğan ve AK PARTİ."

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nasıl dedi? 2'inci parti oldunuz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Burada Türkiye partisi olarak kimi seçtiğini millet göstermiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bura da 6'ydı, ora da 6'ydı; ya, siz de topladınız etrafınıza herkesi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - "Türkiye partisiyim." demek, etnik bir köken üzerinden ayrımcılıkla, ayrıştırmakla siyaset yapmakla Türkiye partisi olunmaz; biz hem Türklerin hem Kürtlerin hem Zazaların, bu ülkede yaşayan gayrimüslimlerin de hepsinin de partisiyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bugüne kadar hem gayrimüslimlerin hem Kürtlerin haklarıyla ilgili cumhuriyet tarihinde dahi hiç görülmemiş en büyük iyileştirmeleri, en büyük hakları yerine getirmiş bir parti olarak bu ülkenin, Türkiye'nin partisiyiz diye göğsümüzü gere gere çok rahatlıkla söylüyoruz.

Kahraman ordumuz üzerinden birtakım algı çalışmaları yapılıyor. Bakın, dün de konuşuldu; Sayın Hulusi Akar bu dönem Kayseri Milletvekilimiz; Kayseri'de doğmuş, kırk dokuz yıl üniforma giymiş, kahraman ordumuza hizmet etmiş ve çok farklı birimlerde ve görevlerde komutanlık yapmış, en sonunda da Genelkurmay Başkanlığı görevi, daha sonrasında da Millî Savunma Bakanımız olarak hem bu ülkeye hem ordumuza hizmet etmiş birisine laf uzatmak kimsenin haddi değildir. En çok terörizmle mücadele eden ve en zorlu dönemlerde, FETÖ'nün darbe girişiminde bile korkusuzca onlara karşı dimdik ayakta duran birisine bunu söylemek kimsenin haddi değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Asıl hesap sorulacak, eski Genel Başkan Kılıçdaroğlu'na tanklar nasıl açıldı da milletin üzerine kurşun yağdırılırken onun önündeki tanklara izin verilip, açılıp da bir belediye başkanının evine gidip evinden kahve içerek darbeyi nasıl izlediğini ve sonucunun ne olacağını gözlemlediğini hepimiz çok iyi biliyoruz. O tanklar nasıl oldu da kimin emriyle açıldı, bunu izah etmediler hiçbir zaman, bundan kaçıyorlar.

Bizim kahraman ordumuza da dil uzatmaya kalkışanlara söyleyeceğimiz tek şey var: O teğmenler çıksaydı, kılıçlarını çektiklerinde deselerdi ki "Peygamber'in ordusuyuz." tekbir getirirlerdi "Allahuekber!" "Biz Allah'ın ordusuyuz." veya "Erdoğan'ın askerleriyiz." deselerdi yine aynı tavrı mı gösterecektiniz? Hayır, asla böyle bir tavır göstermezlerdi. (CHP sıralarından "Ne alakası var ya!" sesleri, gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kim karşı çıktı ya?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Aynı tavrı gösterirdik.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Asla tavır göstermezlerdi, bunun tamamen bir disiplinsizlik olduğunu ve sonuna kadar soruşturulması gerektiğini çok net...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Anıtkabir'de bağıryorlar ya.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Siz herhâlde şeriat ülkesinde yaşadığınızı zannediyorsunuz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunu söyleselerdi -bakın, kendiniz itiraf ediyorsunuz- bunun bir disiplinsizlik olduğunu ve soruşturulması gerektiğini sonuna kadar söyleyecektiniz. Biz aynı kararlılıktayız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nerede itiraf ettim ben? Sen söylüyorsun, sen cevaplıyorsun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Eğer disiplin dışında hareket ediyorlarsa, komutanlarına sorup izin almadan -orada ne söyledikleri önemli değil- kılıçlarını çekip bu eylemi yapıyorlarsa bu kesinlikle bir disiplinsizliktir.

ALİYE TİMİŞİ ERSEVER (Ankara) - İyi de onu ayrı bir yerde yapmışlar zaten, törende yapmamışlar ki!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hele hele askeriyede kabul edilemeyecek bir disiplinsizliktir. İşte, bu disiplinsizliklere zamanında göz yumdular, FETÖ'cüler bu orduların içinde bu kadar yükseldi ve kalkıp darbe yapmaya kalkıştılar. (CHP sıralarından gülüşmeler, gürültüler)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - FETÖ'cüler siz getirdiniz oralara ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, çok komik bir şey bu! Gerçekten bu olacak şey değil ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - FETÖ'nün arkasında kimin olduğunu çok iyi biliyorlar. Ordunun içerisinde onlar nasıl yükseldi ve bu makam mevkilere geldi, onların arkasında kimler vardı? CHP zihniyeti vardı. "Bu Müslümanlar gitsin de FETÖ'cüler gelsin." diyerek hepimize eziyet ettiler. Bunları bu tarih unutmadı; bunları bu Türkiye'nin gerçekleri olarak kabul etmek zordur, ağırdır ama bizim ordumuza da... (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Utan! Utan!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Gerçekten ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yalan da böyle söylenmez ki ya!

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bence daha fazla söz vermeyin, daha çok pot kıracak.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - "Askerlik yan gelip yatma yeri değil." diyen siz değildiniz zaten değil mi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hiç kıvırmayın...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben niye kıvırayım, lafa bak!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunların arkasında kimin olduğunu çok iyi biliyorsunuz. 28 Şubat döneminden beri bu FETÖ'cülerin arkasında sizin olduğunuzu çok çok iyi biliyoruz.

ALİYE TİMİŞİ ERSEVER (Ankara) - MGK kararlarına onun için imza, şerh koydunuz, şerh!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Herkesi saf dışı bırakıp onları yükselten kim ordunun içerisinde? Sizsiniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İmzaları biz atmadık, Cumhurbaşkanı attı imzaları, terfilerini o yaptırdı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şimdi de kılıç çekip disiplin soruşturmasına bile maruz tutmak istemediğiniz teğmenleri iki gün sonra hangi amaçla, hangi niyetle kullanacaksınız; eminim ki onun hesabını yapıyorsunuzdur ama buna müsaade etmeyeceğiz. Kim disiplinsizlik yaptıysa bunun hesabını elbette ki verecektir diyorum.

Sayın Başkan, bugün Genel Kurulda görüşmemiz gereken önemli bir kanunumuz var. Bunlar milletin yararına olacak işler, bunun için Genel Kuruldayız ve Genel Kurul çalışmalarına başlamak istiyoruz. Burada yapılan her kanunla ilgili konuşmayıp, kanunun gündemine girmeyip kanun üzerinden farklı algılarla yine Meclisin gündeminde hiçbir iş yapılmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Milletin bizden beklediği yasaların çıkartılması için bir çaba ve gayret içerisindeyiz, bunu da milletimizin takdirine sunuyoruz.

Teşekkür ederiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun.

34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

Sayın Grup Başkan Vekili hiçbir şey söylemese, "Evet, bazen hatalar yapılıyor." dese inanın çok daha makbul olurdu söyleyecekleri.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Niye?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi, bir; yüce dinimiz, Peygamber Efendimiz ayrı bir konu, Mustafa Kemal apayrı bir konu. Biz Peygamber'imize imanımızdan dolayı...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kılıç çekmek nedir? Kılıç çekmek nedir, bunu biliyor musun da konuşuyorsun!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Dinleyin, dinleyin... Bakın, dinleyin...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ya, hayır, kılıç çekmek nedir biliyor musun?

BAŞKAN - Sayın Çilez...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kılıç çekmek nedir ya!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - İlk defa mı gördünüz, ilk defa mı?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Tarikat evine giden amiral...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Diyanet İşleri Başkanına sorun, Diyanet İşleri Başkanına. Diyanet İşleri Başkanı niye çekti o kılıcı?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Onun anlamı var.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Onun ne anlamı var?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Yani bunun da anlamı var.

BAŞKAN - Sayın Güler... Sayın Çilez...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kılıç niye çekiliyor?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Arkadaşım... Arkadaşım...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Başkanım, kılıç çekmenin anlamını bilmeden konuşuyorlar. Ne için çekti? Onun bir tanımını söyle, ondan sonra konuş.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Siz bir anlatın bakalım, kılıç çekmek ne anlama geliyor.

BAŞKAN - Sayın Çilez...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kılıç çekmek, kılıç. Allah Allah ya!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri...

Sayın Gürer... Sayın Çilez... Lütfen izin verin, görüşünü söyleyecek, kanaatini söyleyecek.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya bunca sene çekiliyor. Bunca sene ne için çekildiyse onun için çekiliyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kime kılıç çekmiş ya!

BAŞKAN - Sayın Usta, Sayın Çilez'i lütfen uyarın.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ya, kılıç çektiler, çıktı kınından.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kime?

BAŞKAN - Sayın Çilez...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çünkü hep yapılıyor bu, hep yapılıyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kılıç çıktı kınından. Niye yaptı onu, niye? Onu niye yaptı, onu sorguluyor işte.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye yapıyor?

TALAT DİNÇER (Mersin) - Niye yapacak ya? "Atatürk'ün askeriyiz." dediler, ne var bunda?

BAŞKAN - Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:15.46

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Gündeme kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Kavuncu'nun söz talebi vardı ama burada yok.

Sayın Başarır, buyurun.

35.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, bu kadar kısa bir sürede nasıl bu kadar sataşmaya cevap vereceğimi bilemiyorum ama üçüne vereceğim.

Bir, Sayın Grup Başkan Vekili dedi ki: "Belediyelerinizin işçileri grevde." Grev bir haktır. Demokratik tüm ülkelerde işçi, emekçi, hakkının, alın terinin karşılığı aramak için grev yapar; mesela Kartal'da yaptı, mesela Sarıyer'de yaptı, mesela Maltepe'de yaptı. Bunlar bizim belediyelerimiz, bizim. Şimdi söylüyoruz: Karta'da bir işçi 43 bin lira maaş alıyor, sözleşme imzalandı. Sarıyer'de bir işçi 45 bin lira maaş alıyor, sözleşme imzalandı. Yine, Maltepe'de bir işçi 43 bin lira maaş alıyor, sözleşme imzalandı. Demek ki grev iyi bir şey. Keşke, keşke "grev" kavramını, "demokrasi" kavramını, "emek" kavramını AKP de bilseydi bugün bu ülke bu hâlde olmazdı. Soruyorum Sayın Grup Başkan Vekili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALUK İPEK (Amasya) - Başkan, konuşmalarını İç Tüzük'ün hangi maddesine göre uyguluyorsunuz, ben merak ediyorum.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Merakını giderin.

BAŞKAN - Evet...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İç Tüzük 69...

HALUK İPEK (Amasya) - Yani sabahtan beri, okuldaki bir müsamere gibi, böyle herkes kafasına göre söz alıyor, bunu...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - "Herkes" dediğiniz... Başkan Vekilleri alıyor ya!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Herkes kafasına göre söz almıyor canım, Grup Başkan Vekilleri teammüllere göre konuşuyor.

HALUK İPEK (Amasya) - Bakın, İç Tüzük diye bir şey var, herkes İç Tüzük'e göre konuşmak zorunda.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Yani herkes almıyor, dün çok ısrar edene verdi Başkan, umarım bugün bize verecek.

HALUK İPEK (Amasya) - Neye göre konuşuyorsun sen şimdi ya, ben anlamıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Burası müsamere yeri değil, İç Tüzük'te nereden kaynaklanıyorsa söylemek zorunda.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Bütün Grup Başkan Vekilleri teammüllere göre anlaşarak konuşuyorlar, yıllardır böyle yani.

HALUK İPEK (Amasya) - Sen neye dayanıp konuşuyorsun?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sen herhâlde ilk defa geliyorsun Meclise.

BAŞKAN - Peki, bakalım, Sayın İpek...

Evet, Sayın Başarır...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, ben soruyorum: Bugün asgari ücret 17.000 lira, bugün emekli maaşı 12.500 lira, bizim belediyemizdeki maaşlar bu.

Gelelim FETÖ'ye. Yahu, 2010'da "Alın secdeye geçen herkes oy versin." diyen sizsiniz, Zekeriya Öz'e makam arabasını veren sizsiniz, "Bitsin bu hasret." diyen Cumhurbaşkanınız, beraber nikah kıyan bu. Diyorsunuz ki: "Müslümanlar gelmesin diye FETÖ geldi." Vallahi, FETÖ'yle iş tutan, bu devleti teslim eden sizsiniz. Şimdi, bunu kendinize yakıştırmıyorsunuz.

Bir de "yolsuzluk" dediniz. Ben size bir şey söyleyeyim: Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanlarına bakın; bir tanesinin, oğluyla eğer "Oğlum, paraları sıfırladın mı?" diye görüşmesi, konuşması varsa...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Onların hepsinin montaj olduğunu çok iyi biliyorsunuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - ...ben bugün görevi bırakırım; bir tanesi, rüşvet alıp bakanı büyükelçi yapmışsa bırakırım; bir tanesinin bakanı 1 milyonluk saat hediye almışsa bırakırım.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Yalan söyleme, onların hepsi sahte! Yalan söyleme, onların hepsi sahte! Adli Tıp Raporu var. İşin gücün yalan! İşin gücün yalan! Onların hepsi sahte, Adli Tıp Raporu var! Yalancısın!

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

Sayın Kavuncu, buyurun.

36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz konuşma imkânı verdiğiniz için. İç Tüzük imkân verse de vermese de Başkan bir takdir hakkını kullandı. Yani konuşmamı size...

HALUK İPEK (Amasya) - Olur mu? İç Tüzük var. Bak, burada yemin ediyoruz, herkes Anayasa'ya ve İç Tüzük'e yemin ediyor. İç Tüzük'te yetki olmayınca nereye gelip konuşacaksın?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bak, Grup Başkan Vekili var orada ya; hayret bir şey!

BAŞKAN - Sayın İpek, meramin anlaşıldı.

HALUK İPEK (Amasya) - Böyle olmaz!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - İstersen çık, sen yönet Meclisi ya başkan olarak!

HALUK İPEK (Amasya) - Bir gün o da olur, korkma.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Hayır, yönetiyorsun durduğun yerde zaten; önce sen uy İç Tüzük'e.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, süreniz iki dakika, ona göre sürenizi kullanın.

Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi, demin beni konuşturmayan arkadaş gelmemiş salona. Nerede, burada mı? "Kılıç çekmek ne demek?" diye bağıırıyordu. Savunma Bakanınızdan haberiniz yok daha sizin -Komisyona gidin, Komisyon tutanaklarını alın ya da arzu ediyorsanız ben göndereyim- Savunma Bakanı diyor ki: Meselenin kılıç çekmeyle falan uzaktan yakından alakası yok. Ben konuşurken "Kılıç çekmek ne demek?" diye oradan bas bas bağıracağınıza kendi Bakanınızın konuyla ilgili yaptığı...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ya, kardeşim, bas bas bağırma meselesi değil. Konuyu sen dedin "kılıç çekmek" diye.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım, ya...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ya, elinle kolunla işaret etme.

BAŞKAN - Sayın Çilez...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ne demek! Sen konuşacaksın, ben konuşmayacağım mı?

BAŞKAN - Sayın Çilez, karşılıklı konuşmayalım.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sayın Başkanım, ben de milletvekiliyim. Onun sesini bütün ekranlar duyuyor, benimkini duymuyor; onun avantajını kullanıyor.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Savunma Bakanından haberi yok, cevap veriyor bana.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Öyle bir dünya yok! Öyle bir dünya yok!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - E, ne yapalım? El mikrofonu mu verelim?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - O zaman hepimiz milletvekiliyiz, hep beraber bağıralım.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi, bakın, aynı tavrı, aynı körlüğü...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sen "kılıç çekmek" dedin, ben sana sordum. Bilmediğin konunun üzerinde tepinme!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - El mikrofonu mu verelim? Böyle olur mu ya!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bakın, sağlıklı bir çalışma ortamını kendi elimizle yok ediyoruz; lütfen sabırla dinleyin.

HALUK İPEK (Amasya) - Ama İç Tüzük'ü uygula; İç Tüzük'ü uygula, sağlıklı olsun.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kavuncu.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bunu biz daha önce de yaşadık, hatırlayın. Taraf gazetesi yazılar yazardı, o zaman İlker Başbuğ'u tutuklamışlardı. Neydi gerekçe? İşte "Şu olacak, bu olacak."tı. Hani "Camiler bombalanacak." deniliyordu; İlker Başbuğ çıktı, dedi ki: "Ya, kardeşim, Peygamber ocağı gibi gördükleri bir ordu, bu ülkenin askeri, 'Allah, Allah!' nidalarıyla düşmana giden bu asker camiyi nasıl bombalar, siz aklınızı mı kaybettiniz?" O İlker Başbuğ'u da o zaman tutuklamıştınız. Şimdi, gene aynı süreç yaşanıyor; birilerine söyledikleri, ettikleri... Ya, çocukların arkadaşı şehit olmuş, diyorlar ki: "Arkadaşımız şehit oldu, biz böyle bir şey yapmak istiyoruz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ama hiç konuşturmadı Başkanım.

BAŞKAN - Efendim, süreler konusunda daha önce de konuştuk, dün de...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Konuşturmadı, yarısında yine söze girdi. Öteki arkadaş da İç Tüzük'ü hatırlatıyor bize.

BAŞKAN - Şimdi, Sayın Kavuncu, süreler konusu...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Konuşamadık ki...

BAŞKAN - Efendim, Genel Kurulun insicamı içerisinde zaman zaman atışmalar oluyor ama süre konusunda ben artık bir hoşgörü istiyorum sizden.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - İnsicamı orası bozuyor Sayın Başkan.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Teşekkür ederiz, peki.
BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, buyurun.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bir saniye ama...
YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Amaç konuşturmamak laf atarak.
BAŞKAN - Bir dakika ben işlemi bitireyim, Sayın Şahin Usta'ya söz veriyorum.
Buyurun Sayın Şahin Usta.

37.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Başkanım, konuyu uzatmak istemiyorum, ne dediğimiz çok açık ve net ortada. İşçiler grev yapıyorsa vardır bir sebebi, mutlaka işçilerin de bir talebi vardır, bunu dinlemek gerekir.

Söylenen şeylerin çoğu hâlâ FETÖ'cülerin uydurduğu ve FETÖ ağızıyla söylenen şeyler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, işte aynı şeyi yine söylüyor.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Şimdi biz de mi Grup Başkan Vekiline laf atarak onun konuşmasını engelleyelim Sayın Başkan?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunların hiçbirinin doğru olmadığını, bunların hepsinin uydurma olduğunu, bir iftira olduğunu çok iyi biliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başarır...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, öncelikle Sayın Vekile bir cevap vereyim. İç Tüzük 69 sataşmayı düzenler.

BAŞKAN - Sayın Başarır, siz Divana konuşun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam.

İç Tüzük 69 sataşmayı düzenler. Eğer ki "FETÖ ağızıyla konuşuyor." diyorsa buradaki her milletvekili söz alır. Önce üsluba dikkat edelim. Bu Cumhuriyet Halk Partisi Grubunda, diğer muhalefet grubunda FETÖ ağızıyla konuşacak hiç kimse yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Delil diye ortaya koyduklarının hepsini FETÖ'cüler düzenlediği için olabilir mi Ali Mahir Bey?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O yüzden bu sataşmaya ben cevap vermem. Bunu kendi Grup Başkan Vekillerine söylesinler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Söylediklerinin hepsini FETÖ'cüler söyledi zamanında, bunları senin kullanmaman lazım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ne dedi, duydunuz değil mi, "FETÖ ağızıyla konuşuyor..."

BAŞKAN - Peki, Sayın Başarır, buyurun.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Tamam ağabey, verdiniz yeter, tamam...

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Ordu) - Yani siz konuşacaksınız, biz cevap vermeyeceğiz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Verin ya! Verin!

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - E, cevap veriyoruz, üstüne bir daha tartışma...

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bu tartışmalar böyle sürgit gider, bir yerde durması lazım. Onun için de birbirimizi saygıyla dinleyelim. Varsa sözümüz, karşılığında cevabı verilir.

Buyurun Sayın Başarır.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklaması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben hiçbir tartışmaya yer vermek istemiyorum. Bizim, cemaatlerle, tarikatlarla, parti olarak, devlet bağlamında, bu ülkeyi yönettiğimizde, bu devleti kurduğumuzda hiçbir bağlantımız olmadı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kılıçdaroğlu sekiz saat nereye kayboldu? Sekiz saat ne yaptı, hamburger yedi değil mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Cemaatler dinî faaliyetlerini yürütebilir ama ticaret yapamaz, bunu söyledik. Cemaatler, devlete hâkim, savcı, kaymakam, vali kadroları veremez dedik; bakın, bunları 2010'da söyledik. Biz, Cumhuriyet Halk Partisiyiz, din ve devlet işlerinin kesin bir şekilde ayrılmasını savunduk. FETÖ bu ülkede hâkimleri, savcılar, kaymakamları, MİT'i ele geçirirken sustunuz, bu ülkenin askerleri tutuklandı, hepimiz soruşturma geçirdik.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Beraber yaptılar, beraberlerdi yaptıklarında...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ama üzülerek söylüyorum Sayın Başkan, bundan ders almadınız. FETÖ gitti, Menzil geldi; FETÖ gitti, İsmailağa geldi; aynı kadroları onlar da veriyor. Yarın, herhangi bir sebeple onlarla kötü olduğunuzda onlar da bakın, bu Meclisi bombalamaya kalkar. Devlet, devlet diyorum, devlet; o devleti bu ülkedeki hangi partiden olursa olsun, Anadolu'nun pırıl pırıl çocuklarına teslim edin.

HALUK İPEK (Amasya) - Sen, şu anda, İsmailağa cemaatinden ve Menzil'den ordunun içinde kim varsa isim vermek zorundasın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Listeleri sınava göre yapın, bilgiye göre yapın, birikime göre yapın, akla göre yapın ama siz bunu alışkanlık hâline getirmişsiniz.

HALUK İPEK (Amasya) - İsim ver, isim! İsim ver kardeşim! Söyle! Menzil'den ordunun içinde kim var, söyle!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - FETÖ döneminde atanmış 3 bin hâkim neden terörist sıfatıyla yargılandı?

HALUK İPEK (Amasya) - Bak, Menzil'den kim var, isim ver!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Soruyorum... Menzil'de... Bugün, yargı üçe bölünmüş, üçe!

HALUK İPEK (Amasya) - Ya, savcılık harekete geçsin, isim ver!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - O gün de FETÖyle ilgili bunları söylerken...

HALUK İPEK (Amasya) - Ya, isim ver, isim!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - "İsim ver." diyordun, isim veriyorum; bakın, Sağlık Bakanlığını ele geçirmişler.

HALUK İPEK (Amasya) - İsim vermen lazım. Sen Grup Başkan Vekilisin... Soruşturma açılın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Gelelim komisyon kuralım, komisyon kuralım...

HALUK İPEK (Amasya) - İsmailağa cemaatinden orduda biri varsa...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ama bak, sabahtan beri İç Tüzük'ten bahsediyorsun, laf atıyorsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALUK İPEK (Amasya) - Ama olur mu? Sallayıp duruyorsun. Bak kardeşim, suç işliyorsun, suç!

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

HALUK İPEK (Amasya) - Töhmetsizce bırakıyorsun. İsim ver, soruşturma açılın!

BAŞKAN - Bu tartışmaları burada inşallah noktalarsak hayırlı olur.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bence ilk listeyi sen veriyorsun bu tepkiyi verdiğine göre onlar adına.

HALUK İPEK (Amasya) - İsim ver, verelim hemen.

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, buyurun.

2.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine şahsına sataşması nedeniyle konuşması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, biz de tam bunu söylüyoruz zaten. Yemin töreninde komutanları izin vermediği hâlde, kural olmadığı hâlde, kılıçları çekip yemin eden birileri varsa onlar ordu disiplinine uymuyor demektir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Polis okulundakilere niye bir şey yapmadı, polis okulundakilere? Cübbeli Ahmet'e niye bir şey yapmadınız, Cübbeli Ahmet'e?

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) - Bu disipline bugün uymayanlar yarın neler yapabilir, bunu önden görmek zorundayız diyoruz.

Sizin iddia ettiğiniz gibi, ordunun içinde cemaatler, tarikatlar varsa verin isimleri, söyleyin; bunların hepsiyle ilgili de soruşturma yapılır, bunların hepsiyle ilgili araştırma sonuna kadar yapılır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Verdiğimizde almadınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) - Bundan kimsenin çekindiği de yok, korktuğu da yok ama şu gerçekleri saptırmayın: Bugün bu teşmenler çıkıp ezbere o metni yapmadılar. Bugün, o teşmenler hazırlandılar, o kılıçları kınından çektiler ve kendi kafalarından bu eylemi yaptılar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nereden biliyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) - Söylediler, kendileri söylediler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kim söyledi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) - Araştırmanın sonuçlarına bakın. "Evet, biz bunu planladık, aramızda konuştuk, arkadaşlarımızın bir kısmını davet ettik, gazetecileri de davet ettik hatta komutanlarımızdan izin istedik..."

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sarıklı amiral ne oldu, sarıklı amiral? O da "plan" demişti belki..

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) - ...Komutanlarımız 'Böyle bir şey yapamazsınız; bu, askerî disiplinin dışındadır.' dediler..." Buna rağmen yaptılar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, böyle bir şey yok, yok!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Hiç o yaşanmadı, sarıklı amiral yaşanmadı!

YUNUS EMRE (İstanbul) - Senaryo, senaryo!

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) - Şimdi çıktınız, "Bu çocuklar böyle." deyip savunmaya çalışıyorsunuz. İşte, bu zihniyet orduya zarar veriyor; işte, bu görmezlik sizi kör hâle getiriyor. Bundan uzak durun. Hep birlikte bu ordunun hepimizin ordusu olduğunu unutmayın. Çıkıp kimse kafasına göre işlem yapamaz, kimse çıkıp kafasına göre de bir tören düzenleyemez.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tek bir şey... Yerimden tek bir şeye cevap vereceğim, tek bir şey göstereceğim.

BAŞKAN - Sayın Başarır, yetti artık, değil mi? Yetti.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika... Bir soru sordu, yerimden tek bir şeye cevap vereceğim.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Yeter ya, işimize bakalım hadi.

BAŞKAN - Buyurun.

Bir cümle, bir cümle...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir cümle...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Dedi ki: "İsim isteyin, orduda bu tip askerler var mı?"

HALUK İPEK (Amasya) - Tabii, tabii.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben sana veriyorum, bu sarıklı komutan için bir şey yaptınız mı?

HALUK İPEK (Amasya) - Kim o?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kim o?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Siz biliyorsunuz, bunu herkes paylaştı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ben bilmiyorum.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Biz bilmiyoruz, işimiz olmaz öyle şeylerle.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Peki, Binali Yıldırım'ın önünde eğilen bu komutan için bir şey yaptınız mı? Yapmadınız; bakın, yapmadınız.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Adı ne? Adı ne?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İşte, buyurun, ben size vereyim bunu.

Verin bunu, verin bunu, buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tanımıyoruz, bilmiyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tanıman lazım, alttakini tanıyorsun, tanıyorsun.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

Tezkereyi okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B.- Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Malavi Ulusal Meclisi Başkanı Catherine Gomezgani Hara'nın beraberinde bir parlamento heyetiyle ve Kamboçya Ulusal Meclisi Senato Başkanı Hun Sen'in beraberinde bir parlamento heyetiyle birlikte Türkiye'yi ziyaret etmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 30 Ekim 2024 tarih ve 43 sayılı Kararı'yla uygun bulunduğuna ilişkin tezkeresi (3/972)

26/11/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Malavi Ulusal Meclisi Başkanı Sayın Catherine Gomezgani Hara'nın beraberinde bir parlamento heyetiyle ve Kamboçya Ulusal Meclisi Senato Başkanı Hun Sen'in beraberinde bir parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 30 Ekim 2024 tarih ve 43 sayılı Kararı'yla uygun bulunmuştur.

Söz konusu heyetlerin ülkemizi ziyaretleri, 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesi gereğince Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Genel Kurulun bilgilerine sunulmuştur.

Şimdi, Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır. Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VIII.- ÖNERİLER

A.- Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, asgari ücretli çalışan ve emekli olan vatandaşların yaşadığı ekonomik ve sosyal sorunların tespiti ve bu sorunların çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/11/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/11/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili İsa Mesih Şahin tarafından, asgari ücretli çalışan ve emekli olan vatandaşlarımızın yaşadığı ekonomik ve sosyal sorunların tespiti ve bu sorunların çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/11/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Saadet Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Konya Milletvekili Hasan Ekici'ye söz veriyorum.

Sayın Ekici, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Genel Kurulu ve bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Asgari ücretle çalışanların ve emeklilerin yaşadığı ekonomik ve sosyal sorunların tespiti, bu sorunların çözülmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Gelecek-Saadet Grubu olarak vermiş olduğumuz araştırma önergesinin gerekçesini açıklamak üzere söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yaşanan ekonomik krizden en çok asgari ücretle çalışanlar ile emeklilerimiz etkilenmektedir. Yaklaşık 7 milyon asgari ücretli ve 4 milyon en düşük emekli maaşı alan toplum kesimi özellikle son yıllarda canavarlaşan enflasyonun yarattığı yoksullukla mücadele etmektedir. Asgari ücretlinin, emeklinin ve memurların zam oranlarının konuşulduğu bugünlerde iktidar yetkililerinden geçmiş dönemlerden duymaya alıştığımız açıklamalar geliyor. Neymiş efendim? Asgari ücretliyi, emekliyi, memuru, toplumun hiçbir kesimini enflasyona ezdirmeyeceklermiş, çalışanların alım gücünü koruyacaklarmış; muhalefet bu konuyu istismar ediyormuş. İktidar yetkililerine buradan sesleniyorum: Millet masal dinlemekten artık bıktı; iktidardan, gelir durumlarını gerçekten düzelterek, gerçekçi zam oranları bekliyor.

Arkadaşlar, bakın, asgari ücretliler geçmişte bir aylık maaşlarıyla ne kadar altın alabiliyorlardı, bugün ne kadar altın alabiliyorlar? Ya da konut ve otomobillerdeki fiyat artışlarıyla kıyasladığımızda asgari ücretin son yıllarda âdeta mum gibi eridiği ortadayken neyin istismarından bahsediyorsunuz? Mademki "Toplumu enflasyona ezdirmeyeceğiz." diyorsunuz, o hâlde TÜİK'e buyurun da maaş dönemlerinde enflasyon hesaplamalarını doğru yayınlasın. Madem toplum enflasyona ezdirilmeyecek, o hâlde maaş zamları gelecek senenin hayali enflasyon tahminlerine göre değil gerçek enflasyona göre artırılsın; akıl da vicdan da bunu söylemiyor mu? Sorarım size: Var mı şu sözlere geçerli bir itirazınız? Allah aşkına, son zamanlarda hiç pazara, çarşıya çıktınız mı? 50-60 TL'nin altında sebze ve meyve bulmak mümkün mü? Siz pazara çıksanız bile o saatlerde vatandaş oralarda göremezsiniz, bilirsiniz. Pazarın kapanma saatlerine yakın gidin, bakalım oralarda nasıl bir kalabalık göreceksiniz?

Arkadaşlar, asgari ücret yoksulluk sınırının dörtte 1'i, açlık sınırının ciddi biçimde altında. Ülkenin yarısı asgari ücretli, yüzde 70'e yakını asgari ücrete yakın ücretlerde âdeta yoksullukta eşitlendi. Buna bir de bu yüksek enflasyonist ortamda asgari ücrete yılda 1 defa zam yapma zulmünü eklediniz, akıl alır gibi değil! Siz enflasyonu tek haneye indirdiniz de milletin mi haberi yok? Vereceğiniz zamların yeni yılın ilk üç dört ayı içinde eriyeceğini -buz gibi- siz de biliyorsunuz.

Asgari ücret en düşük memur maaşından az olmamalıdır ancak asgari ücretteki artışın işverenlere yük oluşturmaması için işverenin yükü de teşvikler yoluyla devlet tarafından paylaşılmalıdır. Bizler geçtiğimiz dönemde canavarlaşan enflasyon yüzünden "üç ayda bir zam" formülünü konuşurken sizler birilerine, yüz milyarlarca vergiden vazgeçme anlamına gelen vergi

istisnaları ve muafiyetleri getirdiniz yani zengini daha zengin, ezileni daha da ezilir hâle getirdiniz. Artık milletin ne eğilecek boynu ne de bükülecek belli kaldı.

Değerli milletvekilleri, emeklinin hâli de perişan, sözü uzatmaya gerek yok; yoksulluk sınırının dörtte 1'i maaşlarla, açlık sınırının çok altında ücretlerle, emekli maaşlarıyla bu milleti yeteri kadar sınadınız. Hepiniz biliyorsunuz ki bugün konuşulan maaş zamları yüzde 60 olarak hesaplanan gıda enflasyonunun da çok altında. Velhasıl, en düşük emekli maaşı asgari ücretin altında olmamalı ancak asgari ücret de en düşük memur maaşından az olmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekici, lütfen tamamlayın.

HASAN EKİCİ (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

Refah payı layığınca hesaplanıp maaşlara eklenmeli ama artık şu kök maaş trajedisine de son verilmelidir. Yasa, işte bizler buradayız, milletin hayrına yapılacak her türlü düzenlemeye varız, yeter ki servet transferleriyle zengin ettiğiniz kesimlerin harcamalarını milletin sırtına yük olmaktan çıkarın artık yani şu "Vatandaşa çok zam verirse enflasyon artar." zihniyetinden de kurtulun. Bir an önce, ağzınıza almaktan korktuğunuz yapısal reformlara kapı aralayın, gerçek tasarruf tedbirlerini hayata geçirin, gelir adaletini sağlayacak reformlara bir an önce el atın. Milletin sizin çarpık hesaplarınızı, amalarınızı, cambaza bak misali örneklerinizi yutacak takati kalmadı artık, bilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN EKİCİ (Devamla) - Sözlerime son verirken, önergeye desteklerinizi bekler, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekici, teşekkür ediyorum.

Şimdi ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a ait.

Sayın Akalın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Saadet Partisi grup önerisi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Asgari ücret ve emekli maaşlarının yetersizliğinden çok, yüksek enflasyon sebebiyle her geçen gün eriyen alım gücü ve alım gücünün kalıcı olması için yapılması gerekenlerden bahsetmek istiyorum. Türkiye'nin 2023'teki satın alma gücü paritesi, Avrupa Birliği ortalamasının yüzde 27 altında kalarak Türkiye ekonomisinin yapısal sorunları olduğunu göstermektedir. Düşük gelir seviyeleri, yüksek enflasyon ve işsizlikle birleşen bu durum Türkiye'nin ekonomik reformlardan uzak ve verimsiz politikalarla ilerlediğini göstermektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle arasındaki uçurum derinleşirken Türkiye'nin kalkınma hedeflerine ulaşması için daha etkin ve adil bir ekonomik modelin acilen benimsenmesi gerektiği aşîkârdır ancak şunu açıkça ifade etmeliyim ki asgari ücret ve emekli maaşlarıyla ilgili bir rakam telaffuz etmek yerine öncelikli olarak enflasyona çözüm üretmemiz gerektiğine inanıyorum. Asgari ücretin artırılması elbette önemlidir ve asgari ücretle çalışanların ve emeklilerimizin maaşları insanca yaşayabilme sınırının üzerinde olmalıdır ancak bu artışın anlamlı olabilmesi için enflasyon sorununa köklü bir çözüm bulmamız şarttır. Evet, enflasyonda bir düşüş yaşanıyor fakat bu düşüşün gerçek anlamda bir iyileşme sayılabilmesi için düşüşün daha büyük bir oranda olması gerekirdi. Şu anda, yıllık enflasyon oranındaki düşüşün başarı sayılabilmesi için yüzde 44'lerde değil yüzde 20'lerde olması gerekirdi. Aksi takdirde enflasyonun düşüyor olması yalnızca istatistiksel bir durumdan öteye gitmeyecektir ve vatandaşımızın hayat standartlarını iyileştirmeye de yetmeyecektir. Maalesef, şu anki ekonomik ortamda enflasyonun düşeceğine dair halkın büyük bir inancı da yoktur. Merkez Bankası da bunun farkında olacak ki yüzde 33'lerden başlayan enflasyon hedefini yıl sonuna doğru yüzde 44'lere yükseltmiştir. 2026 yılında tek haneli enflasyon hedefi de 2027 yılına ertelenmiştir. Para sıkılaştırma politikaları tek başına enflasyonun önüne geçmekte yeterli olamamıştır. Enflasyonla mücadele bütüncül politikalarla başarıya ulaşabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akalın, lütfen tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Tamamlıyorum.

Bu sebeple, Türkiye ekonomisinin yeniden güven duygusunu kazanabilmesi için otokrasiyi çağrıştıran söylem ve hareketlerden uzaklaşarak hukukun üstünlüğünü esas alan, demokrasiye ve halkın iradesine dayalı bir yaklaşım benimsenmelidir. Bununla birlikte, üretim ekonomisinin desteklenmesi, işsizliğin düşürülmesinin yanında ihracatı artıracak ve özellikle de ihracatta katma değeri yükseltecek politikaların kabul görmesiyle kalıcı enflasyon hedeflerine ulaşılabilir. Aksi takdirde, enflasyon kontrol edilmedikçe asgari ücreti ne kadar yükseltirseniz yükseltin, yüksek enflasyonla alım gücü her geçen gün düşecek ve artışların hiçbir anlamı kalmayacaktır diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akalın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'a ait.

Sayın Kamaç, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin grup önerisi üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

"Asgari ücretliler" derken yani onların aldığı maaşları ya da ücretleri konuşurken bunun ölçüsünün ne olduğu sorusu hemen akla geliyor. Dünyada kabul gören anlayış şudur: Bir işçinin gıda, konut, eğitim, sağlık, giyim gibi bütün gereksinimlerini asgari düzeyde karşılayabilecek bir rakamdan bahsediliyor; bunun için bir yüzdelikden bahsedilmiyor, bir rakamdan bahsedilmiyor. Şimdi, Türkiye'deki asgari ücrete baktığımızda 17.002 liralık bir asgari ücret var. Şimdi, konuttan bahsediyoruz, diyoruz ki: Konut, belki diğer deyişle barınma... Bu ülkede bir ev kirasının 15 bin liradan aşağı olduğunu düşüneniniz var mı acaba ya da bu ülkede çalışan bir asgari ücretlinin bir günlük yevmiesinin sadece 800 gram kıymaya tekabül ettiğini düşünebiliyor musunuz? Şimdi, sadece bu rakamlar üzerinden baktığımızda yani konutu, barınmayı, giyinmeyi, sağlığı, eğitimi, hepsini karşılayabilecek ve bütün bunları insanlar 17.002 lirayla yapacak. İnanın buna "mucize" demek bile karşılık gelmiyor, bunu başarabilmek mucizeden daha büyük bir şey yapmak demektir.

Şimdi, Hükûmet, iktidara 2002 yılında geldi. 2003 yılında bir asgari ücretlinin bir yıllık geliriyle 25 cumhuriyet altını aldığını düşünün fakat 2024'e geldiğimizde bir asgari ücretli bir yıllık ücretiyle sadece ve sadece 9,5 cumhuriyet altını alabiliyor. Geriye kalan 13,5 cumhuriyet altını arada "...² olmuş, gitmiş; bizde, Kürtçede "...³ derler Sayın Başkan. Bir diğer deyişle, şimdi, bu ülkede asgari ücretin 17.002 lira olduğu gerçeğini varsayarak bu insanların geçimlerini sağlayabilmesinin aslında mümkün olmadığını hepimiz biliyoruz. Bakın, eğer 2023 yılı verileriyle bir hesap yapmak gerekirse bugünkü asgari ücretin 42 bin lira olması gerekiyor. Bu ne demektir? Aslında, ortalama bir memur maaşının bir asgari ücret olarak belirlenmesi gerekiyor ama bunu

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelime ifade edildi.

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelime ifade edildi

yaparken yirmi yıllık süreç içerisinde gizli bir şey yaptınız; bütün çalışanları, memurlar dâhil olmak üzere, hepsini getirdiniz, normal dünya anlayışına göre bir asgari ücret sınırına hapsettiniz. Bugün artık memurlar da yüksek maaş alan diğer çalışanlar da normalde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kamaç, lütfen tamamlayın.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kapattığınız mikrofonlarımızı hesaplarsak sanırım bana birkaç dakika borcunuz da var.

Şimdi, bütün memurları, çalışanları getirdiniz, 42 bin liraya mahkûm ettiniz ve aslında bunun dünyadaki anlayışa göre, normalde bir ülkedeki asgari ücrete tekabül ettiğini hepimiz biliyoruz. Şimdi, 2015 yılına kadar yılda 2 defa güncelleme yapılıyordu, 2015 yılından sonra 1'e indirdiniz. 2014 yılından bu yana bütün verilen önergelere rağmen bu ülkede kaç asgari ücretli çalışıyor, bunu da artık kimse bilmiyor, bunu da gizler duruma getirdiniz.

Şimdi, gelin, bu ülkede bir insanın insanca yaşayabileceği; eğitime, konuta, barınmaya kavuşabileceği bir ölçü üzerinden yeniden asgari ücreti belirleyelim.

Saadet Partisinin grup önerisini destekliyor, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kamaç, teşekkür ediyorum.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya söz veriyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Adıyaman'a laf atma Sayın Başkan.

CHP GRUBU ADINA VELİ AĞBABA (Malatya) - Adıyaman'a laf yok.

Ben şimdi -Sayın Usta gitmiş ama- Sayın Usta'ya bir cevap vererek başlamak istiyorum. Demokrasiden, hukuktan söz ediyorlar; Türkiye'de bunun kredisi kalmamış, öncelikle onu söyleyelim. Bakın, Antalya Cumhuriyet Savcısı teğmenlerle ilgili bir görüş bildirdiği için açığa alınıyor; Türkiye'de demokrasinin, hukukun geldiği nokta bu değerli arkadaşlar, her şey askıya alınmış durumda.

Tabii, bugün bir çağırıyor duyduk, herhâlde bugün başımıza taş yağacak dedim. Nereden nereye? Ne diyor Bahçeli'nin çağırısına Sayın Erdoğan? "Ortak vizyonumuz." diyor. Kimler, kimlerle beraber, Allah aşkına! Bunu üç yıl önce ya da bir ay önce Sayın Mahmut Tanal, bir Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili söylese ne yaparlardı?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Cezaevine gönderirlerdi.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Derhâl dokunulmazlık kalkar, derhâl fezleke hazırlanırdı. Sayın Erdoğan Kandil'e çağrı yaparak diyor ki: "Silahı gömdüğünüz anda önünüzü açarız." Kime sordunuz? Kime sordunuz? 2012'nin Aralık ayında aynı şeyi yaptınız, bu ülkede binlerce şehit verdik. Kime sordunuz? Şehit ailelerine sordunuz mu? Gazilere sordunuz mu? Kime sordunuz? Aklınıza gelince, oy düşünce, anketlere bakınca yeni bir açılım yapıyorsunuz. Değerli arkadaşlar, hakikaten bu...

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Genel seçimlerde siz de ortaklık yaptınız.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Ha, gelelim 2023 seçimlerine. Bir alçaklık gördü Türkiye. Ne? Kemal Kılıçdaroğlu ile Kandil'dekilerin videosunu yaptılar. Şimdi, video ne videosu? Kurgu videosu. Şimdi, birkaç ay sonra bu videoyu sizin için yapacaklar; gelecek o Kandil'dekiler, Kandil'dekilerle beraber video yapacaksınız.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Bilge Kağan'ın bir sözünü söyleyeyim, "Türk illerinde yoksulluk o kadar azalsın ki fakirlik suç sayılsın." demiş. (CHP sıralarından alkışlar) Bilge Kağan bin üç yüz yıl önce "Türklerle yoksulluk yakışmaz." diyor, bin üç yüz yıl sonra "Fakirlik Allah'a yakın olmaktır." diyor AK PARTİ'liler. Yahu, bu fakirlik Allah'a yakın olmasa biraz da siz yakın olun Allah'a; biraz da siz yakın olun, biraz da siz yakın olun. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye'yi derin bir yoksulluk kuşatmış durumda; o 5 çocuğun ölümü görünen yakıcı yüz ama derin bir yakıcı yoksullukla karşı karşıyayız. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının verilerine göre 4 milyon 989 bin -yaklaşık 5 milyon- aile yardıma muhtaç, yardım alarak yaşamını sürdürüyor. Bakın, sadece yardıma muhtaç olan insanlar değil, Türkiye nüfusunun neredeyse dörtte 1'i yani 20 milyon, yardım almazsa ölecek; Türkiye'nin geldiği nokta bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, lütfen tamamlayın.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Çok teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, 79 yaşındaki bir emekli inşattan düşerek ölüyor. Bir emekli niye çalışır değerli arkadaşlar, bir emekli niye çalışır? Maalesef emeklilerin önemli bir kısmı ek iş yaparak geçimlerini sağlamaya çalışıyorlar. Emekli eskiden ceket, pantolon alırdı; pazara çıkın... Geçen Malatya'da bir pazarda bir emekliye "Ceketi nereden aldın?" dedim, gözleri doldu, "Ölen komşumun ceketini giyiyorum, ölen komşumun." dedi. Türkiye'nin yaşamış olduğu durum bu.

Sadece emekliler mi? Emekliler 12.500 lira maaş alıyor, herhâlde "13.500 falan yapıyoruz." diyorsunuz. 13.500 yaparsanız ne olur biliyor musunuz? Emekliler sizi sokakta görürse vallahi terlikle kovalarlar, terlikle kovalarlar. (CHP sıralarından alkışlar) Emeklisi öyle, asgari ücretlisi öyle, çalışanı öyle... Türkiye'de çalışan her 10 kişiden 6'sı asgari ücrete yakın maaş alıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) - Türkiye'nin derin yoksulluğu maalesef kimin eseri? AK PARTİ'lilerin eseri. (CHP sıralarından alkışlar) Nasıl ki duble yolları siz yapıyorsanız, hastaneleri siz yapıyorsanız bu yoksulluk da sizin eseriniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adıyaman Milletvekili Hüseyin Özhan'a ait.

Sayın Özhan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Aslında Sayın Veli Ağbaba'ya cevap verecek çok şey var ama konuyu dağıtmayalım, polemik olmasın.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Olsun, olsun, polemik olsun!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, bu Adıyaman tütününe sahip çıkalım.

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Sayın Tanal, lütfen...

BAŞKAN - Sayın Özhan, süreniz geçiyor, siz devam edin.

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Adıyaman'ımızda 6 Şubat 2023 yılında gerçekleşen büyük deprem felaketi sonrasında şehrimizde derin izler bırakan büyük bir yıkım meydana geldi. Gündemi biraz değiştireyim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok, bence değiştirme, emekli gündem ya!

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Şehrimizi yeniden ayağa kaldırmak için yatırımlar yaparak hızlı bir toparlanma sürecini başlatmış bulunuyoruz. Buradan belki bir şeyler alalım.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Emekliler bu gündem değişikliğini affetmez!

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Bu süreçte devletimiz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah aşkına, arkadaşlar, Hüseyin Bey nasıl emekliyi konuşsun, ne diyecek? O da haklı, o da haklı! Hüseyin Bey nasıl emekliyi konuşacak? Hüseyin Bey de haklı!

ŞAHİN TİN (Denizli) - Ya, bir konuşsun arkadaşlar...

Veli Ağbaba, bir konuşsun ya! Normal konuşmasını yapıyor!

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Sayın Ağbaba, lütfen, lütfen. Size de cevap vereceğim, tamam.

BAŞKAN - Sayın Özhan, siz Genel Kurula hitap edin.

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Bu süreçte devletimiz tüm imkânlarını seferber edip Adıyaman'ımızın yeniden inşası için vakit kaybetmeden çok önemli adımlar atarak hemşehrilerimizin yaşam kalitesini artırmaya yönelik projeleri hızlı bir şekilde devreye soktu. İlk etapta depremin oluşturduğu büyük zararın etkilerini giderebilmek ve insanların en temel ihtiyacı olan barınma sorununu çözebilmek adına konut projelerini ön plana aldık. Kentsel dönüşüm çalışmalarına hız verilerek güvenli konutlar inşa edilmeye başlandı ve bu süreçte toplam 17.713 konutun kuraları çekilerek vatandaşlarımıza teslim süreci başlatılmıştır. 2024 yılı sonuna kadar 7 bin konut ve iş yerinin de teslim edilmesi, 2025 yılı sonuna kadar ise hem kırsal hem toplu konutlar hem de iş yerlerinin tamamı teslim edilecektir.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Emekliler taş yiyemiyor!

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Çevre düzenlemeleri, eski binaların yenilenmesi, güçlendirilmesi ve yeni yerleşim alanları oluşturulması gibi projelerle şehre sağlam ve güvenli yapılar kazandırmaya devam edeceğiz. Ayrıca, Adıyaman'ımıza yeni hastaneler ve sağlık ocakları kazandırarak sağlık hizmetlerinin erişilebilirliği de artırılmış olacak. Tüm bunların yanı sıra şehirdeki eğitim altyapısı da güçlendiriliyor ve tüm mağduriyetler peyderpey gideriliyor. Okul inşaatları ve eğitim yatırımları da öncelikli alanlar arasında yer almaktadır. Eğitimdeki eksikliklerin giderilmesi için yeni okulların açılması, mevcut okulların ise onarılması ve güçlendirme çalışmaları tamamlanmaya devam etmektedir.

Ayrıca, ulaşım, altyapı sorunları da bu süreçte büyük bir önem arz etmektedir. Deprem sonrası bozulan yollar onarılmakta ve ulaşım ağırları yeniden yapılandırılmaktadır. Ticaretin de yeniden canlanması için iş merkezleri ve organize sanayi bölgeleri gibi projeler de 2025 yılı içerisinde devreye konulacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özhan, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Emekliyi konuşacaklık? Emekli nerede, emekli?

VELİ AĞBABA (Malatya) - O, emekli milletvekillerinin sorununu konuşuyor.

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Adıyaman'ımızdaki adımlar şehrimizin sadece fiziksel olarak değil ekonomik ve sosyal açıdan da kalkınmasını sağlayacaktır. Depremın olumsuz ve yıkıcı etkilerinin aşılması için yapılan her adım şehrimizi geleceğe daha da sağlam bir şekilde taşımayı amaçlıyor. Hem hemşehrilerimizin refahı hem de bölge ekonomisi bu yatırımlar sayesinde yeniden güçlendirilerek daha sağlam ve daha güvenli bir Adıyaman için çalışmalarımız titizlikle devam etmektedir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ne emekliler güvende ne de Adıyamanlılar güvende!

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Bu süreçte desteklerini bizden hiçbir zaman esirgemeyen başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Sayın Murat Kurum'a...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Niye gülüyorsunuz Adıyaman'dan bahsederken?

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - ...ve İçişleri Bakanımız Sayın Yerlikaya'ya her daim yanımızda oldukları için teşekkürlerimizi bir borç biliyoruz.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Hepsini saysaydın bakanların.

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gelmedin konuya.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Emekli nerede, emekli?

HÜSEYİN ÖZHAN (Devamla) - Özelde konuşacağız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Emeklileri özelde konuşacak!

BAŞKAN - Sayın Özhan, teşekkür ediyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Adıyaman Ticaret Odası Başkanı Torunoğlu demiş ki: "İnşaat biterse işsizlik biter." O yüzden sürekli inşaat yapın, emeklileri doyurmayın(!)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Bir şey dedi mi size? Bir şey demedi.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, Grup Başkan Vekili olarak bir konuya bir dakika açıklama getirmek istiyorum.

BAŞKAN - Şu işlemi bitireyim, oylayayım, ben size söz vereceğim

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Ya, şu anda kimseye bir şey demedi Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, ben de bir şey demeyeceğim, bir dakika yerimden söz istiyorum.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Efendim, önce ben söz istedim, müsaadenizle.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, Sayın Başkan, Hüseyin Bey Adıyamanlı olmasa, hemşehrim olmasa iki laf söyleyeceğim de.

BAŞKAN - Şimdi işlemi bitireyim, arkasından söz vereceğim.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Şahin, size söz veriyorum.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Adıyaman Milletvekili Hüseyin Özhan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Şimdi, AK PARTİ'li hatip Hüseyin Bey bakanlara teşekkür etti, ben de kendisine bir teşekkür etmek istiyorum.

Her konuyu konuştu, konuyla alakası olmayan bir konuyu konuştu; emeklilerimizi, asgari ücretimizi konuşmadı. Onları önemsemediği gibi buradaki konuşulanları da önemsemiyor yani ne diyecekleri bile umurunda değil. Bu, aslında iktidarın Türkiye'de ne kadar savrulduğunun bir işaretidir. Ya, bir eleştiri yöneltiyor bir milletvekili size; bakın, kapayıp bıraktı çıktı.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Sana mı soracağız ya burada niyetini? Sen mi karar vereceksin bizim adımıza her şeye?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Konumuz emekliler, konumuz asgari ücret; bir cümle laf sarf etmedi. Adıyaman'ın konularını konuşacaksınız -bakın, Adıyaman da bizim yaramızdır- akşam kanun teklifinde konuşabilirsiniz, Köy Kanunu'nu konuşacağız veya gündem dışı söz alıp konuşabilirsiniz. Bu yapılan en başta, 12.500 lirayla çırpınan emeklimize ve asgari ücretimize saygısızlıktır. Bu saygısızlıktan dolayı AK PARTİ'li arkadaşlarımızı kınıyorum ve asgari ücretli, emekli arkadaşlarımıza sizi havale ediyorum. Ayıptır ya! Biraz konuya saygınız olsun ya!

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

40.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Adıyaman Milletvekili Hüseyin Özhan'ın Saadet Partisi grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Efendim, ben de söz almak istemiyordum ama bu önerge emekli, asgari ücret, yoksullukla ilgili; AKP'li konuşmacı çıkıyor "Gündemi biraz değiştirelim." diyor, ben ona teşekkür ediyorum. AKP'nin zaten son dönemlerde yaptığı iş bu. "Yoksulluğu, emekliliği, sefaleti konuşacağımız zaman gündemi biraz değiştirelim." Türkiye'nin gündemi ne? Güzellik yarışmaları mı, futbol mu? Türkiye'nin gündemi yoksulluk, önerge bu yüzden gelmiş. Ha, "Gündemi biraz değiştirelim." siz gündemi değiştirmeye devam edin, bu halk sizi değiştirecek. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, buyurun.

41.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, asgari ücretlimizin de emeklimizin de sorunlarının farkındayız, ekonomik zorlukların hepsinin farkındayız ve bunu çözmek için büyük bir gayret ve çabanın içerisinde olduğumuzu her fırsatta dile getiriyoruz. Bunu tekraren söylemek istiyorum, bu konuda kararlıyız. Ülkenin ve dünyanın geçtiği bu zorluklardan etkilenmediğimizi hiçbir zaman söylemedik, hep söylüyoruz. Bunu çözecek olan da yine biziz, bunun farkındayız. Asgari Ücret Tespit Komisyonu bakanlıklarla beraber, bu işin sendikalarıyla beraber görüşmelerini yapıyor; ortak bir akılla bu çalışma yapılacak, tamamlanacak ve açıklanacak. Emeklilerle ilgili de elimizden gelen en maksimum iyileştirmeyi yapmak için büyük bir çaba içerisindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A.- Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 19 milletvekili tarafından, çevre kirliliğinin önlenmesi ve ekolojik dengenin korunması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Şimdi, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

27/11/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/11/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Afyonkarahisar Milletvekili Hasan Şeref Olgun ve 19 milletvekili tarafından, çevre kirliliğinin önlenmesi ve ekolojik dengenin korunması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 27/11/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'a söz veriyorum.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; doğa sadece miras aldığımız değil aynı zamanda gelecek nesillere devretmekle sorumlu olduğumuz en büyük hazinedir. Ancak üzülerek belirtmek isterim ki AKP iktidarının çevreye ve ekolojik dengeye yaklaşımı bu sorumluluğu taşımaktan uzak bir tablo çizmektedir. Afyonkarahisar'ın kalbi; Çay'ın, Sultandağı'nın, Bolvadin'in bereketi, göz bebeği olan Eber Gölü ne yazık ki bugün can çekişiyor. Eber Gölü bir zamanlar kuşların yuvası, balıkçıların umudu, çevre köylülerimizin bereket kapısıydı. Bugün ise AK PARTİ'nin hesapsız kitapsız politikaları ve o eşsiz çevrecilik anlayışı yüzünden kuruyor, yok oluyor. Buradan açıkça söylüyorum: Eber Gölü'nü ölüme terk eden bu iktidardır. Şimdi, AKP'li milletvekilleri çıkıp "Eber Gölü için harekete geçiyoruz." diyorlar. Nerede kaldınız, ne yaptınız? Günaydın(!) O göl bu hâle gelirken siz neredeydiniz? Bir ay boyunca yanan göle neden zamanında ve etkili müdahale etmediniz? Eber Gölü'nün kaderi bugünden yazılmadı. Bu göl yıllardır feryat ediyor; su seviyesi düştü, tarımsal sulama plansız yapıldı, gölü besleyen kaynaklar kurutuldu, bölge halkı bağırdı çağırdı ama siz sırtınızı döndünüz. Neden? Çünkü Eber Gölü sizin için bir çıkar kapısı değil, halkın emeği sizin için bir kıymet taşıyor. Yetmedi, bir de toz çıkarma faaliyetleriyle bu güzelim doğa harikasını âdeta kalbinden vurdunuz. Eber Gölü'nün tabanındaki toz, gölü hayatta tutan doğal bir süngerdir ama siz ne yaptınız? Bu tozu sökü� çıkararak gölün kalbini durdurdunuz. Şimdi soruyorum: Bu çevre katliamına kim izin verdi, bu doğa düşmanlığının hesabını kim verecek? Toz çıkarılan alanlar kurudu, kuruyan alanlar yanmaya başladı ve ne oldu? Son bir ay içinde gölde çıkan yangınlar tam 60 kilometrekarelik bir alanı kül etti. Bu yangınların rastlantı olmadığını biliyoruz. Yangınların yerleri ve zamanlaması açıkça planlı bir sabotajı işaret ediyor. Kimler çıkartıyor bu yangınları, kim koruyor bu suçluları? Eber Gölü'ndeki yangınların sorumlularını saklayanlar da en az bu ateşi yakanlar kadar suçludur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, AK PARTİ milletvekilleri çıkmış bir hassasiyet gösterisiyle "Eber Gölü'nü kurtaracağız." diyorlar. Güldürmeyen insanı, bu göl sizin yüzünüzden bu hâle geldi.

Burada gördüğünüz Eber Gölü'nün doğal hâlinin resmidir, bu yanda gördüğümüz de bugünkü hâlidir ve mevcut iktidar vekilleri de gölün bu ölü hâline önlem almaya karar vermişler, artık gerisini siz düşünün.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yazık!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Göl rehberinin AK PARTİ milletvekillerine su seviyesinin en dip nokta olduğunu söylediği haberler basında yer aldı. Doğru, su seviyesi en dip noktada ancak bu yalnızca göldeki suyun seviyesi değildir, Eber Gölü'yle ilgilenenlerin samimiyeti ve bu bölgeye yönelik politikaların ciddiyeti de ne yazık ki en dip noktadadır. Bu halk sizin sözlerinize artık inanmıyor çünkü geçmişte verdiğiniz hiçbir sözü tutmadınız. Buradan sesleniyorum: Afyonkarahisar halkı artık bu yalanlara karnını doyurdu. Samimiyet sınavındasınız, Eber Gölü'nü kurtarmak için bir adım mı atacaksınız yoksa yine seçim öncesi halkı kandırıp sandıktan sonra sırtınızı mı döneceksiniz?

Ben Afyonkarahisar Milletvekili olarak Eber Gölü'ne sahip çıkan her bir hemşehrim adına sesleniyorum: Bu gölün canını alanlardan hesap soracağız. Bu halk sizi affetmeyecek. Bu Meclisin ve iktidarın bir an önce Eber Gölü için somut adımlar atması gerekmektedir. Gölü besleyen su kaynaklarının korunması, tarımsal sulama politikalarının gözden geçirilmesi, gölü besleyen Akarçay'ın suyunun göle ulaşmadan tarımsal sulamaya bölünmesinin önlenmesi, gölün ortasından kanal açılarak suyun motorlar vasıtasıyla çekilmesine son verilmesi, Akarçay'ın göle girmeden hemen önüne kapsamlı bir arıtma tesisi yapıp bu tesisin işletme giderlerinin Akarçay'ı kullananlara pay edilmesi öneriler arasındadır. Eber Gölü'nün geleceğini kurtarmak ve benzer sorunlarla karşılaşan diğer ekosistemlere örnek teşkil edecek bir model oluşturmak için, yapılması gerekenlerin araştırılarak tespit edilmesi için Meclis araştırma komisyonu kurulmasını talep ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Olgun, lütfen tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Afyonkarahisar halkı adına, Eber Gölü'ne can suyu oluncaya dek bu meselenin peşini bırakmayacağımızı ilan ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Olgun, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'a ait.

Sayın Güneş Altın, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın milletvekilleri, bugün, Eber Gölü'nün kurumayla karşı karşıya kalması üzerine konuşacağız.

Biz, DEM PARTİ olarak ekolojiye ve ekosisteme tali bir konu olarak bakmayan, siyasetimizi doğrudan kadın özgürlükçü, demokratik, ekolojik bir paradigma üzerine inşa eden ve bu sacayağı içerisinde ekolojiyi en önemli yere koyan bir anlayıştan bahsediyoruz ve bizim ekoloji anlayışımız insanın doğa üzerinde tahakkümünü ve hükümranlığını değil doğrudan tüm canlıların bir arada, eşit bir şekilde yaşamasını savunuyor. Peki, olan tabloda biz ne görüyoruz? Olan tabloda bizim ekoloji anlayışımızdan çok uzak; bir ekoloji politikasına değil resmen yıkım politikasına dayalı bir politika görüyoruz ve şunu söyleyebiliriz ki AKP-MHP iktidarının aslında ekolojik bir ekoloji politikası ne yazık ki mevcut değil. Neden mi? Eber Gölü'ne bakalım: Afyon gibi yemyeşil bir yerdeki gölü bile kurutmayı başarmış bir iktidardan ve onun politikalarından bahsediyoruz. Bize göre kuruyan elbette sadece bir göl değildir; milyonlarca canlının yaşam alanıdır, binlerce yılın birikimi olan bir mirastır yok olan, aynı zamanda doğrudan bir ekolojik kırmadır. Uzmanlara göre Eber'in kurummasının sebebi baraj ve göletler, kurutma kanalları, atık ve organize sanayi, fabrika atıkları ve madenciliktir. Dikkatinizi çekmek isterim ki uzmanların belirttiği bütün sebepler insan icadı sebeplerdir; insan eliyle yapılmış, aynı zamanda AKP-MHP iktidarının eliyle doğaya verilen zararın göstergesidir. Ancak bu mesele ne yazık ki sadece Eber Gölü'yle de sınırlı değildir; madencilik faaliyetleriyle Afyon'u sermayenin kullanımına açan ve Afyon'daki gölü kurutan iktidar aynı zamanda Dersim Belediyemiz sermayeye açılan madencilikle mücadele ediyor diye Dersim Belediyemize de kayyum atayan, bunu bir gerekçe olarak gösteren bir iktidarın kendisidir. Bu mesele Türkiye'nin her yerinde sadece doğayı da hedef alan bir süreç değil, bir politika değildir; tarihsel kimliği, kültürel mirası, kolektif hafızayı da hedef alıyor. Nasıl hedef alıyor? Dersim'de, Diyarbakır'da, Şırnak'ta savaş politikalarıyla, güvenlik barajlarıyla, ağaç kesimleriyle, orman yangınlarıyla karşımıza çıkıyor. Bakın, sadece sadece Hasankeyf'e bakarak, Hasankeyf'in yok edilmesine bakarak ya da Nevala Kasaba'nın imara açılmasına bakarak bile aslında tarihe bir not düşürdünüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Güneş Altın, lütfen tamamlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Şu notu düşürdünüz: Aslında siz doğayı, insanı, kültürü bir arada yok ettiniz. Şırnak'ta, Hasankeyf'te, Diyarbakır'da, Dersim'de inşa edilen barajlarla benzer bir şekilde toprakların bir savaş açtınız tarihsel mirasa ve kolektif hafızaya. Aynı zamanda, Mardin Mazıdağı'ndaki Eti Bakır tesislerinde bizler neden bir giz perdesinin olduğunu, orada ne olup bittiğini Mardin vekilleri olarak bilmiyoruz ve çok da merak ediyoruz. Maden arama adı altında, petrol arama adı altında dinamitlerle doğayı katlediyorsunuz. Gabar Dağı'nı delik deşik ettiniz, barajlarla doğal yaşamı kurutmayı başardınız ve biz bu sebeple, bunun daha fazla böyle gidemeyeceğini bilerek şu çağırıyor yapıyoruz Meclise: Bir salgına dönüşmüş bu yıkıma karşı Meclisin bir an önce bütün gücüyle bu önergeyi de onaylayarak, bir komisyon kurarak mücadele etmesi gerektiğini bir kez daha Meclise hatırlatmak istiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Güneş Altın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Barış Bektaş'a ait.

Sayın Bektaş, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün gündemimizde Eber Gölü'nde yaşanan doğa felaketi var. Tabii, buna son yangınlar üzerinden bir değerlendirme yapmak son derece yanlış. Bu yüzden, bu önergenin kabulünde ciddi bir fayda olduğunu düşünüyorum.

Eber Gölü geçtiğimiz ay çıkan ve haftalarca süren bir yangından sonra ciddi bir şekilde yok olma tehdidi içerisine girdi ama atladığımız nokta şu: Eber Gölü bu yangından önce de AKP'nin yirmi iki yıllık su politikasızlığı nedeniyle üçte 2'sini kaybetmiş durumdaydı. Eber Gölü türkülerimize konu olan allı turna başta olmak üzere birçok kuş türünün göç duraklarından bir tanesiydi. Bu yangın gölün sazlıklarını ve ekosistemini tamamen tahrip etti, yok etti. Bununla ilgili 4 Kasım 2020'de Sayın Tayyip Erdoğan tarafından "kesin korunacak hassas alan" ilan edilmesine rağmen hiçbir önlem alınmayan göl bu yangınla birlikte âdeta yok oldu. Tabii, bunun, bu yok olmanın cevabı basit; AKP'nin çevre politikası sadece kâğıt üzerinde. Neredeyse sulak alanlarla ilgili, korumayla ilgili, doğa haklarıyla ilgili yok denecek kadar az bir bütçe bugün Eber Gölü'nün yok edilmesine neden olmuştur. Ulusal bir su yasası yirmi iki yıllık bir iktidara rağmen çıkartılamamıştır. Burada konu sadece Eber Gölü de değildir, yakın zamanda yok olan başka bir doğa zenginliğimiz de seçim bölgem olan ve "Türkiye'nin göl kraliçesi" diye tabir edilen Akşehir Gölü'dür. Akşehir Gölü de kurudu ve bir bataklık hâline gelerek yok oldu; yine, bu iktidarın doğal kaynaklarla ilgili bilimsellikten uzak yaklaşımları ve suyu yönetememesi nedeniyle gerçekleşti. Bu kayıplar sadece Eber ve Akşehir'le de sınırlı değil; Beyşehir ve Ilgın Çavuşçu Gölü başta olmak üzere, bir kısmı Konya'da bulunan göller bölgesi önemli ölçüde yok olma tehdidi altında, endemik bitkilere kadar tesir

eden bir iklim değişikliğine de yol açmış durumda. AKP'nin bu politikaları, maalesef muhalefetten gelen her öneriyi reddetmeleri, suyu yönetmemeleri, tarımsal kullanımla ilgili bir politikalarının olmaması, münavebe, ürün çeşitliliği, bir tarımsal planlama olmaması ülkeyi ve başta İç Anadolu olmak üzere göller bölgesini kuruma noktasına getirmiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bektaş, lütfen tamamlayın.

BARIŞ BEKTAŞ (Devamla) - Burada iktidarı -acilen planlı bir şekilde başta tarımsal kullanımda suyun kullanımı konusunda bir yasal düzenleme ihtiyacı söz konusu- bir planlama, tarım konusunda da üreticinin kendi başına kaderine terk edilmemesi, münavebe, ürün deseninin oluşturulması konusunda bilinçli bir yaklaşıma davet ediyoruz, sorumluluğa davet ediyoruz. Aksi hâlde Akşehir ve Eber gibi Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü'müzü de kaybedeceğiz.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bektaş, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'ya ait.

Sayın Özkaya, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, aziz milletim; bugün İYİ Partinin Eber Gölü hakkında vermiş olduğu önergeyle ilgili söz almış bulunuyorum.

Afyonkarahisar'ımızın ve Türkiye'mizin gerçekten en güzel sulak alanlarından biri olan, "kırmızı meyveler diyarı" dediğimiz bizim Sultandağı'mızın etrafındaki, Sultandağı, Çay, Bolvadin ilçelerimizi kapsayan ve Türkiye'nin de en güzel meyvelerinin yetiştiği bir güzel bölge. Maalesef geçen ay Eber Gölü'nde bir yangın çıktı. Yangının çıktığı gün hemen Sayın Orman Genel Müdürümüzü aradık; 2 uçak, helikopter, arazözlerle birlikte derhâl müdahale edildi ancak alanın genişliği ve o kamışların uzun süre yanması hatta öyle ki gölün içinde için için yanan bir şeydi, maalesef belirli bir zaman aldı. Bu zaman sürecinden sonra söndürüldü ancak ciddi bir şekilde doğaya, çevreye zarar verdi. Bununla ilgili, biz o günden itibaren konuşmaya ve Sayın Valimiz, il müdürlüklerimizle beraber süreci takip etmeye devam ettik. Bu hafta sonu da 3 milletvekilimiz beraber, bütün bölge müdürleri, il müdürleriyle alana gittik; yerinde inceledik ve o gün müdahale sonrası kesilmiş olan bütün su kanallarının açılması, Eber Gölü'ne gelen, engellenen su kalenitlerinin düzeltilmesi, Valiliğimiz tarafından, sürekli Jandarma ve Emniyet tarafından kontrol edilerek açılması konusu titizlikle takip ediliyor. Bizim vardığımız gün Eber Muhtarımız da söyledi, "Bu bölgeye adım adım sular gelmeye başladı." dedi.

Tabii, son dönemdeki kuraklık hakikaten ciddi manada etkiliyor. Eber, kapalı bir havza, akarçay havzası. Eskiden Afyon'da "kokar çay" denmişti; Sayın Bakanımız Veysel Eroğlu Bey tarafından gerçekten Türkiye'nin en güzel çevre düzenlemelerinden biri yapıldı. Gerçi son dönemde onu da kokutmaya başladılar tekrar ama ciddi manadaki o düzeltilmeler yeniden kötüye doğru gidiyor. 2009'da katı atık tesisi yapılarak Afyonkarahisar'ın tüm bölgesinin çevre kirliliğini önleyen ve bu katı atıkların -köyler dâhil- elektrige dönüştürüldüğü bir tesis ve hizmet birliği kurduk. 2012 yılında Afyonkarahisar merkez ve beldelerin tamamında arıtma, evsel arıtma, ileri biyolojik arıtmayı kurduk ve Türkiye'de çevre fakültelerinde örnek gösterilen bir tesis kuruldu. Bu tesisten çıkan sular bu yıl yine Devlet Su İşleri tarafından tarımsal sulamaya verilerek bölgedeki çiftçilerimizin de faydalanmasına vesile olundu. 2014 yılında, yine Sayın Bakanımız Veysel Eroğlu Bey bulunduğu o dönemde "ulusal önemi haiz sulak alan" ilan etti; 2018 yılında Sayın Cumhurbaşkanımız "hassas korunacak alan" olarak burayı ilan etti. Tabii, bu ilanların hepsi yağışların azlığı ve Akarçay'ın başındaki Afyonkarahisar'ın su içeceği barajı olan Akdeğirmen Barajı'nın kurulması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özkaya, lütfen tamamlayın.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Akdeğirmen Barajı'ndan Afyonkarahisar halkı yıllara göre değişmekle birlikte her yıl en az 15 milyon metreküp su alıyor çünkü insanlarımız içeceği bir başka su alanı yok. Afyonkarahisar kuyulardan su içiyor Balmahmut köyünde ve diğer yerlerde. Yine, Afyonkarahisar'da Çay, Bolvadin ilçeleri ve iki beldemiz ile 12 köyümüzün içme suyunu ve kısmen sulama suyunu karşılayan Çay Barajı'nın yapılmış olması, maalesef göle gelen suyu azaltmakla birlikte -içme suyundan kaynaklı sorunlarla- gölde bir kısım sorunlar çıkarıyor.

Biz, 3 milletvekilimizle beraber, cumartesi günü olduğu hâlde o gün Valiliğe gittik ve Sayın Valimiz bütün kamu görevlilerine bir kez daha talimat verdi: "Oraya gelen suyun önünü kesen her şeye mutlaka müdahale edilsin, göle gelen suyun daha fazla gelmesine temin sağlayalım. Buradan su alanlara engel olalım ve bunu ısrarla takip edelim..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Sayın Başkanım, bu konu çok önemli...

BAŞKAN - Sayın Özkaya...

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Efendim, bu çok önemli.

BAŞKAN - Efendim, birer dakika uzattım, başka yok.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Çok önemli.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, herkese bir dakika...

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Sayın Başkanım, torf alındığı iddiası var, bu önemli; bütün milletin bilmesi lazım.

BAŞKAN - Sayın Başkanım...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sana ayrıcalık yapamayız.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Bu kısım önemli.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, süreniz...

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Torf alınmıyor, bu külliye yalan. Böyle bir ihale söz konusu değil, torfla ilgili asla bir şey söz konusu değil.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - "İhale alındı." demedim ki ben.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Yok, "Alınıyor." dedin, alınmadan nasıl yapılabilir? Önergende var.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - İhale...

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Önergende var, "İhale var." diyorsunuz, "İhale yapıldı." diyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Özkaya...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Var.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Yok böyle bir şey, yalan söylemeyin, milleti kandırmayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yalan söyleyen sensin bel!

ALİ ÖZKAYA (Devamla) - Torf alınmıyor, yok böyle bir şey! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayatın yalan!

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik ve arkadaşları tarafından, Kürt sorununun çözümü için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/11/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/11/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

27 Kasım 2024 tarihinde Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik ve arkadaşları tarafından, Kürt sorununun çözümü için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan 9301 grup numaralı Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/11/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'e söz veriyorum.

Sayın Sakik, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinize bir selam ve sevgi.

Şimdi, son günlerde, evet, Kürt sorununun çözümüyle ilgili ciddi bir tartışma var ve her yerde bunlar konuşuluyor ama somut bir şey yok. 1 Ekimde burada başlayan, Sayın Bahçeli'nin uzattığı bir el var, sonrası gruplarda oturulup konuşulan, tartışılan... Yani Parlamento adres gösteriliyor ama ne hikmetse Parlamentoda iktidardan muhalefete ve bu işin muhatabı olan DEM PARTİ'sine kadar hiçbirimizin hiçbir gelişmeden haberi yok. Devasa bir sorunu tartışıyorsak ilk önce Parlamento ve Türkiye kamuoyu bu konuda bilgi ve birikim sahibi olmalı.

Şimdi, bakın, Sayın Bahçeli 2021'de bir grup toplantısında şu rakamları telaffuz ediyor, diyor ki: "Kürt sorununda yani bu kırk yıllık kavga 2 trilyon 256 milyar 48 milyon dolar bir para harcanmış." Yani bugün, tahmin ediyorum, 3 trilyon doları geçen bir rakamdan bahsediyoruz. İnsan kaybı, vallahı, Kurtuluş Savaşı'nda kaybettiğimiz insanların 2 mislini kaybetmişiz. Bu kaybedilen insanlar Kürtlerin ve Türklerin genç çocukları.

Şimdi, buna bir çözüm bulacağız. Nasıl bir çözüm bulacağız? Kürtler diyor ki: "..."⁴

Kestiniz değil mi Sayın Başkan? Yok, iyi, teşekkür ediyorum.

İlk önce birbirimize alışmalıyız yani bu devasa sorunu konuşurken sorunu bütün çıplaklığıyla ortaya koymalıyız. Kürtler diyor ki: "Ayran isterken kabını saklayamazsın." Biz de ne istediğimizi çok açık ve net olarak söylüyoruz. Bu topraklarda başlatılan bu süreci çok önemsiyoruz, çok değerli buluyoruz ama somut adımların atılması gerekir, birbirimizle yarışarak değil. Hem iktidarın hem muhalefetin yani bu çatı altında bulunan 600 milletvekilinin, bütün siyasi partilerin, her partinin Kürt sorunuyla ilgili bir projesi, programı olmalıdır.

Özellikle, Cumhuriyet Halk Partisi, siz iktidara doğru yürüyorsunuz, birinci partisiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Siz Kürt sorununda ne düşünüyorsunuz? Bunu Türkiye kamuoyu bilmek zorunda yani küçük polemiklere girerek "Efendim, Erdoğan böyle dedi, biz böyle." Hayır, Türkiye bunları çok geride bıraktı. Siz ne düşünüyorsunuz? Biz iktidardan muhalefete kadar hatta bazı muhalif gruplar, partiler dünün siyasetiyle yok... Yani şöyle dönüp diyor ki: "Kürt sorunu yok." Onları da anlarız ama gerçekten bir iklim yaratılacaksa herkesin heybesinde ne olduğunu bilmek istiyoruz.

Bir başka nokta da şimdi, Amerikalıların bir Kürt sorunu var, Almanların bir Kürt sorunu var, Fransızların bir Kürt sorunu var çünkü orada Kürtler yaşıyor ama bu coğrafyada 20 milyon, 25 milyon Kürt var, e Kürt sorunu da var. O Kürt sorununu nasıl çözeceğiz? Vallahi, oturacağız, işte, mesela, bugün Sayın Erdoğan döndü, dedi ki: "Silahları bırakırlarsa gelsinler, önleri açık." Hemen buradan böyle bir cevap verdi. Hayır, sana o düşmüyor, gelip buralarda silahı, şiddeti bıraktıklarında ne yapacaklar? Tabii ki dönecekler, siyaset yapacaklar, bu ülkenin vatandaşları olacaklar, ülkeyle ilgili bilgilerini, birikimlerini Türkiye halklarıyla birlikte paylaşacaklar; bunları yapmalılar. Bunları yapabilirsek emin olun, çok kısa bir sürede... İki ay oldu, iklim değişti; Türkiye halkları barış istiyor, Türkiye halkları savaş değil. Hepimiz savaştan yorulduk, silahtan yorulduk ama bunun adı, bakın, bir taraftan uzatılan bir el ama diğer el, hani, Dersim'i Tunceli'ye dönüştüren tunç el var ya, Dersim'in iradesine kayyum atıyorsunuz, bununla olmaz. Dersim'in iradesini tanıyacaksınız, Mardin'in iradesini tanıyacaksınız, Batman'ın iradesini tanıyacaksınız, Kürt halkının seçilme hakkını, seçme hakkını tanıyacaksınız. Bunları tanırsanız bu topraklarda barış olur. Bir taraftan "Çözeceğiz." bir taraftan da "Yok edeceğiz." E, bizim bunlara pabuç bırakmayacak kadar vallahi siyaseten bilgimiz, birikimimiz, tecrübelerimiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sakik, lütfen tamamlayın.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Biz bu konuda samimiyiz. A projesinin yanına bir B projesi değil, A projesi. Türkiye halkları buna sahip çıkmalı ve çözmelidir.

Şimdi, bugün Ahmet Arif'in günüyü, grup toplantısında Sayın Erdoğan böyle diyor. Ahmet Arif cezaevinde, Ahmet Arif diyor ki: "Doğdun/ Üç gün aç tuttuk/ Üç gün sana meme vermedik/ Adiloş bejem/ Hasta düşmeyesin diye/ Töremiz böyle diye/ Saldır şimdi memeye/ Saldır da büyü/ Bunlar/ Engerekler ve çıyanlardır/ Bunlar/ Aşınıza ekmeğimize/ Göz koyanlardır/ Tanı bunları/ Tanı da büyü." Ahmet Arif bunları dediği için ömrü zindanlarda geçti. Bu topraklarda silahı yoktu, şiddeti yoktu; kana, silaha bulaşmamıştı ama bir aydın, bir şairdi bunları söylediğinde ve bedelini çok ağır bir şekilde ödedi ama bugün Ahmet Arif'i grupta anmanız bizi mutlu eder.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sakik, teşekkür ediyorum.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Ahmet Arif gibi yeni Ahmet Arif'lerin bu topraklarda bedel ödememesi dileğiyle hepinize saygılar. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

SİRRI SAKİK (Devamla) - Size de selamlar, saygılar.

BAŞKAN - Öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

ŞAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

DEM PARTİ grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin kronikleşen temel sorunları çözüm beklemeye devam ediyor. Bu sorunlar, bugüne kadar siyasi malzeme hâline getirilmiş, polemik konusu yapılarak kısır tartışmalara kurban edilmiştir ancak ne var ki hasır altı edilen sorunlarımız büyüyerek her defasında karşımıza çıkmaktadır. Bu ülkenin enerjisi ve kaynakları, Edirne'den Kars'a ülkemiz sathında maddi ve manevi kalkınma için kullanılması gerekirken ne yazık ki heba ediliyor.

Her insanımız kıymetlidir. Her kültür zenginliğimiz, her dil Allah'ın bir ayetidir. "Bugün Kürt sorunu yoktur." denildiğinde nasıl ki yok olmuyorsa bu meseleyi polemik malzemesine dönüştürünce de çözümü için çalışılmış olmuyor. Bizler, bu sorunun çözümü için samimi yaklaşımı olmazsa olmaz şart görüyoruz. Bu sorun, milletin enerjisini sömüren statükonun işine geldiği zaman gündem yaptığı bir mesele olmadığı gibi, Kürt vatandaşlarımızın temsiline soyunan terör örgütünün de varlık sebebi olacak bir mesele de değildir. Bu sorun, kısır tartışmalarla çözülemez. Bu sorun, ancak ve ancak samimi bir yaklaşımla, hak ve adalet eksenli bir bakışla çözülebilir.

Değerli milletvekilleri, hak ve adalet dayalı bir yaklaşım, bugün, kronikleşen bütün sorunların çözümü için olmazsa olmaz yoldur. Bugün, gücün haklılığına dayalı anlayış her alana sirayet etmiş durumdayken hak ve adaletten bahsedemiyoruz. Siyasetteki rövanşist anlayışın temelinde bu yatmaktadır. Gücü eline alan ötekini kırmaktan geri durmuyor ve böylece hak ve adaletten uzaklaşıyor. Biz bu anlayışın temelden değişmesi gerektiğini düşünüyoruz ve her defasında vurguluyoruz. Aksi hâlde, çözüm bekleyen sorunlar ötelenir ve ötelendikçe de her defasında daha da büyüyerek karşımıza tekrar çıkar. Bugün açıkça ifade ediyoruz ki bir insanın doğuştan hakkı olanı teslim etmek için bir terör örgütünü muhatap alanlar sorunu ya anlamamış ya da zaten bunu çözmek niyetinde değillerdir. Kürt sorununun muhatabı İmralı veya Kandil değil Kürt vatandaşlarımızın kendisidir.

Kürtler bugün iş bulabilmek için batıya göç ediyor, doğdukları yerde çalışma fırsatı bulamıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Evet, Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - İstihdam sorunları var, bölgenin yatırıma olan ihtiyacı ortada, toprak insansızlaştırılıyor ancak nedense bu konulara sıra gelmiyor. Biz böyle gitmez diyoruz. Gelin, sorunun muhataplarını uzaklarda aramayın, muhatap bellidir ve bu muhatap Kürt vatandaşlarımızdan başkası değildir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'e ait.

Sayın Timisi Ersever, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Değerli milletvekilleri, DEM PARTİ grup önerisi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son günlerde siyasetin sıcak gündemini oluşturan açıklamaların ardı ardına geldiği bir konuyu görüşüyoruz. Bu ülkede toplumun her kesiminin çok önemli sorunları var; Kürtlerin sorunları var, Alevilerin sorunları var; karşımızda çözüm bekleyen çok boyutlu, toplumsal, demokratik, kültürel bir sorun var. Konunun diğer bir boyutu da susmayan silahlar. Biz bu sorunun ülke gündeminden çıkması için; kanın durması, anaların ve çocukların gözyaşlarının dinmesi için Cumhuriyet Halk Partisi olarak üzerimize düşen ne varsa yapmaya hazırız. Ülke büyük acılar yaşadı, artık bu memlekette doğan, büyüyen herkes daha iyi bir yaşam istiyor; barış içerisinde, kavga etmeden, çok daha üreten, adil paylaşılan bir ülke olmak istiyor. Parti olarak bu konudaki duruşumuz ve tavrımız çok net ve açık. Sayın Genel Başkanımız Özgür Özel partimizin görüşünü her platformda sık sık dile getiriyor. Herkes şunu iyi bilmelidir ki meselenin tek çözüm yeri vardır, o da Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Mecliste saydam, katılımcı ve demokratik bir masa oluşturulmalıdır. Bütün siyasi partiler, Parlamantonun değerli üyeleri kendi çıkarlarını, siyasi düşüncelerini bir kenara bırakarak ön yargısız biçimde bu masaya oturmalıdır. Bizim kırmızı çizgimiz şehit ailelerinin ve gazilerin rızasının alınmasıdır. Kesinlikle şehit ailelerinin ve gazilerin kurduğu dernekler etkin bir şekilde sürece dâhil edilmeli, görüşleri alınmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bir yandan çözüm isteği, diğer yandan kayyum atamak iktidarın yürüttüğü çelişkili politikanın bir sonucu olarak karşımızda duruyor. İktidar çözüm için ilk adımı kayyum atamalarını son vererek yapabilir. Millet iradesini yok sayan, hukuk tanımayan, keyfiyetten beslenen ve "Ben yaptım oldu." anlayışından bir an önce iktidar vazgeçmelidir. Umudumuz barış olsun, umudumuz güçlü bir demokrasi olsun; hak, hukuk, adaletin tecelli ettiği bir ülke olsun.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Timisi Ersever, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'a ait.

Sayın Yaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grubunun önerisi üzerine partim adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Birlik, beraberlik ve kardeşlik ilacı olan iman kitabımız Kur'an ayetlerinden aktararak sözüme başlamak istiyorum: "Hep birlikte Allah'ın kitabına sınımsız sarılın ve ayrılığa düşmeyin. Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Hani bir zamanlar birbirinize düşmandınız da onun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Ateş çukurunun tam kıyısında iken o sizi kurtarmıştı. Allah'a ve Resulüne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin sonra zaafa düşüp zayıflarsınız. Sabredin, kuşkusuz Allah sabredenlerle beraberdir. Müminler kardeşler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını siz düzeltin. Allah'tan sakının ki merhamete erişesiniz."

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İslam inancına göre bir insanın dili, dini, rengi, cinsiyeti, etniği veya fıtratından gelen herhangi bir özelliği sebebiyle dışlanması ve ayrımcılığa uğratılması asla kabul edilemez. Bütün bu çeşitliliğe saygı duymak ve sahip çıkmak Allah'ın emri olduğu gibi insanlığın da ortak sorumluluğudur. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz, asabiye ve cehaletin, bağnazlık ve kör taassubun zincirlerini kırarak dilleri, renkleri, gelenek ve görenekleri farklı olmasına rağmen örnek bir kardeşlik toplumu inşa etmişti. Bu yaklaşımıyla bir toplumun etnik, siyasi, mezhebî ve meşrebî farklılığının bir ayrılık ve fitne unsuru değil önemli bir zenginlik kaynağı olarak görülebileceğinin en güzel örneğini sunmuştur. Birlikte yaşamamanın yolu, farklılıkları çatışma sebebi değil ilahi kudretin delili olarak görabilmekten geçer. Ayrıca insan, rengi, dili, cinsiyeti ve milliyeti sebebiyle değil insan olması hasebiyle mükerremdir ve değerlidir; bu nedenle her türlü insani hakka sahiptir. İslam her insanın canı, malı, dinî, nebebi ve aklını her türlü tecavüzden korumuştur. Hiçbir dünyevi hırs, çıkar ve ideoloji bir insanı yaşatmaktan daha değerli değildir.

İnsanlık ailesinin huzur ve saadeti tehdit eden problemlerin başında ırkçılık ve ayrımcılık zihniyeti gelmektedir. Bu zihniyet bazen kendi etnik kökenini üstün görme şeklinde tezahür ederken bazen de kendi düşüncesini ve ideolojisini üstün görme şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu anlayış, insanlar arasında dostluk ve kardeşlik yerine kin ve nefreti, adalet ve merhamet yerine zulüm ve haksızlığı, birlik ve beraberlik yerine tefrika ve ayrımcılığı sokan zehirli bir anlayıştır. Bu zehir, toplumda fitneye, tefrikaya sebebiyet vererek bütün insanlığın yok olmasına yol açmaktadır. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yaz, lütfen tamamlayın.

MEHMET SAİT YAZ (Devamla) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Ne yazık ki son yıllarda karşılaştığımız gelişmeler ve yaşanan olaylar da ırkçılık ve ayrımcılığın hızla küresel bir soruna dönüşmeye evrildiğini göstermektedir. Neredeyse her gün bu meşum anlayışın ortaya çıkardığı trajik gelişmelerle sarsılıyoruz. Milyonlarca insan yerinden yurdundan, evinden barkından ediliyor; çocuklar umutlarını, hayallerini geleceklerini yitiriyor. Ortak yurdumuz olan dünyamız, kör taassup ve anlayışsızlığın kurbanı oluyor. Hal böyleyken zulmü beslemek, şiddeti haklı göstermek, merhametsizliğe bahane üretmek, insan olma vasfıyla asla bağdaşamaz. Bu tablo karşısında biz Müslümanlara düşen görev, Allah'ın kitabına sınırsız sarılarak barış ve huzur içinde yaşanabilir bir dünyanın inşası için çalışmaktır.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ, DEM PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yaz, teşekkür ediyorum.

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Başarır...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, Sayın Sakık DEM'in önerisinde partimizin, tabii, ne düşündüğünü söyledi. Biz 2010-1015 sürecinde de bugün de aynı şeyleri söylüyoruz. Evet, bir sorun var, bu sorun çözülmeli. Çözüm yeri Türkiye Büyük Millet Meclisi. Çözüm, toplumsal uzlaş. Çözüm, mutlaka ki anayasal zeminde olmalı. Çözüm, şeffaf olmalı.

Bir konuda öngörüsü için teşekkür ediyorum "İktidara geliyorsunuz, iktidara yürüyorsunuz." dedi. Ben kendilerine de söz veriyorum, Güneydoğu halkına da Kürt halkına da söz veriyorum: Bu sorunu hep beraber, hep birlikte çözeceğiz. Barış, kardeşlik ülkemize gelecek. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

43.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de kısaca... Yani bizim önergemizin bugün burada, aslında bu konunun bir yönüyle belli bir mutabakat anlayışıyla konuşulmaya başlanmasına vesile olmasından dolayı da mutluluk duyduğumuzu belirtmek istiyorum ve ben bu konuda emeği olan, taşın altına elini koymaya hazır olan herkese de cesaretli olma çağrısı yapıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A.- Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Çayırhan Termik Santrali ve maden sahasının özelleştirilme sürecinde kamu zararının ve çalışan işçilerin hak kayıplarının araştırılması amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

27/11/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/11/2024 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır
Mersin
CHP Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Çayırhan Termik Santrali ve maden sahasının özelleştirilme sürecinde kamu zararı ve çalışan işçilerin hak kayıplarının araştırılması amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (928 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/11/2024 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'e söz veriyorum.

Sayın Bingöl, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Teşekkür ederim Başkanım.

Türkiye'de toplumsal muhalefet her geçen gün büyüyerek devam ediyor. Antalya'da kiracılar isyan hâlinde, Uzungöl'de HES'e karşı direnenler, atanmayan öğretmenlerin eylemleri ve bir dizi toplumsal muhalefet büyüyerek Türkiye'nin gündemine oturuyor. Aslında bunun işaret fişeği 31 Mart seçimleriydi. Bu büyük toplumsal muhalefetin sonucuydu o seçim.

Şimdi, hemen yakınımızda, Çayırhan'da bir onurlu direniş var. Sekiz gündür maden emekçileri kendilerini yüzlerce metre yerin altında âdeta ölüme terk ettiler. Çok temel haklı gerekçeleri vardı. Neydi bu gerekçeleri? Bu gerekçelerin başında elbette büyük bir alın teriyle çocuklarına ekmek götürmenin kavgasını veren işçilerin işlerini kaybetme kaygısıydı ama onun yanında bir de kamu yararına olan bir tesisin yandaşlara peşkeş çekilmesine karşı bir dik duruş vardı. Burası, bundan önce yapılan özelleştirmeler gibi yandaşlara peşkeş çekilmenin gayreti içerisinde 4 Aralıkta ihaleye çıkıyor. Bu işçiler günlerdir sendikalarıyla birlikte derterini anlatmaya çalıştılar, yürüyüşler yaptılar, toplantılar yaptılar ama iktidar üç maymunu oynadı; ne duydu, ne gördü ne de konuştu ve bugünlere gelindi. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, o işçiler niçin direniyor? Bakın, değerli milletvekilleri, bu tesis sıradan bir tesis değil. Bu tesis 2000 ila 2020 arasında özelleştirilmişti, 2020'de özelleştirme süreci tamamlanınca süratle 2021'de yeniden özelleştirme kapsamına alındı. Bununla kalınmadı, yine, o tarihte, bu tesisin yenilenmesi için 100 milyona yakın masraf yapıldı. Düşünebiliyor musunuz, özelleştirme kararı alınıyor ama bütçeden de 100 milyon lira harcama yapılıyor. Niçin? Çünkü yandaşa peşkeş çekilecek ya, tertemiz bir tesisi yandaşa ihale etmenin gayreti içindeler.

Bu tesis -Özelleştirme İdaresinin raporunda var- yapısal olarak en nitelikli maden ocağı. Bu tesis her yıl artarak üretimini artıran bir tesis; sadece 2022 ila 2023 arasında yüzde 6,3 oranında üretim artışı var. Ama bir şey daha var: Burada 482 milyon ton rezerv var. İşte, birilerinin göz diktiği, iştahını kabarttığı olay da bunlar.

Siz yenileme çalışması yapacaksınız -yapısal olarak en iyi tesis, üretim kapasitesi çok yüksek- ama burayı satacaksınız. Hangi fiyata satarsanız satın, hiçbir şekilde o fiyat kamu zararının önüne geçemez; böyle bir tesis. Bu tesis, Türkiye'de ilk defa mekanize sistemle üretim yapan bir tesis ve burası bir okul, bir okul. Burada mühendisler, teknik elemanlar yetiştirilerek Türkiye'nin diğer bölgelerindeki mekanize tesis üretimine geçenlere okul görevi gördü. Niçin satıyorsunuz?

Cumhur İttifakı'nın milletvekillerine sesleniyorum: Gidin de görün, o masum çocukların o güvercin ürkekliğinde oradaki bekleyişlerini görün; babalarının akıbetini annelerine her saat soruyorlar. O anneler ki, o eşler ki akşam kocalarının alın teriyle, içlerine akıttıkları gözyaşıyla çocuklarına ekmek veriyorlar ve şimdi siz burayı peşkeş çekeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bir fırsat, gelin, bu araştırma önergesini kabul edelim. "Böyle bir şey yok." diyorsanız bu araştırma önergesi komisyon marifetiyle araştırılsın; Özelleştirme idaresine gidilsin, Elektrik Üretim AŞ'ye gidilsin, sendikalarla görüşülsün, işçilerle görüşülsün. Eğer bu özelleştirmeye karar alanlar haklıysa biz "Eyvallah." deriz ama göreceksiniz ki hiçbir haklı yanı yok, hiçbir şekilde bu özelleştirmenin izahı yok. 4 Aralıkta burayı ihaleye çıkardığınızda göreceksiniz ki bir büyük toplumsal muhalefetin önünde dik duramayacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bingöl, lütfen tamamlayın.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - Karaburun'dan Armutçuk'a, Şırnak'ta, Zonguldak'ta, Türkiye'nin her tarafındaki madenciler büyük bir dayanışma örneği gösteriyorlar ve onların hepsi Çayırhan'daki madenci yol arkadaşlarına destek olmak adına yeni bir süreç başlatacaklar; bunu göreceğiz. Gelin, bu sevdadan vazgeçin. Sizin iktidarınız döneminde seksen yıllık cumhuriyet birikimlerini peşkeş çektikleriniz gibi, bunu da peşkeş çekmenin gayreti içerisindeyiz. 64 milyar dolarlık bir gelir elde ettiniz. Nereye gitti bu özelleştirme geliri? Ne yaptınız? İngiltere'den aldığınız o paranın faizlerine götürdünüz. 500 milyar dolar faiz ödediniz, bunun 64 milyarı bu ülkenin alın teriyle kazanılan o güzelim tesisler; sattınız, savdınız, yine de gözünüz doymadı (CHP sıralarından alkışlar) Yine de büyük bir iştahla Çayırhan Termik Santrali'ni satmaya kalkıyorsunuz. Bu size bir şey kazandırmayacak ama göreceksiniz, bu toplumsal muhalefet ilk seçimde sizi tarumar edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - Sizin akıbetiniz geçmiştekilerden beter olacak.

BAŞKAN - Sayın Bingöl, teşekkür ediyorum.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - Çünkü zulümle abat olunmayacağını siz çok iyi biliyorsunuz. Birazcık vicdanı olan, biraz merhamet sahibi olanlar bu özelleştirmeye karşı çıkar diyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Doğan Demir'e ait.

Sayın Demir, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çayırhan Termik Santrali ve ona bağlı maden sahasının özelleştirme sürecinde yaşanan bir dizi sorunlar var. Oluşan kamu zararı ve bu süreçte mağduriyet yaşayan emekçi kardeşlerimizin durumunu konuşmamız ve çözmemiz gerekiyor. Bu konu yalnızca enerji sektörü ve ekonomiyle sınırlı değil aynı zamanda toplumsal adalet, çalışan hakları ve kamu kaynaklarının korunması açısından da son derece önemlidir.

Özelleştirme politikaları uzun yıllardır tartışmalı bir şekilde uygulanmakta ve ülkemizde kamu kaynaklarının etkin kullanımını tartışmaya açmaktadır. Çayırhan Termik Santrali Türkiye'nin enerji üretiminde önemli bir yere sahip olup bağlı olduğu maden sahasıyla birlikte stratejik bir öneme sahiptir. Çayırhan'ın özelleştirme sürecinde piyasa değeri çok daha yüksek olabilecek bir kamu varlığı değerinin altında bir bedelle özel sektöre devrediliyor.

Değerli milletvekilleri, özelleştirmelerin en büyük mağdurlarından biri de işçi kardeşlerimizdir. Çayırhan'da çalışan yüzlerce emekçimiz yıllardır bu santral ve maden sahasında alın teri dökmektedir. Ancak özelleştirme sürecinde işçilerin hakları ve geleceği göz ardı ediliyor. Özel sektör maliyetleri düşürme adına genellikle ilk adım olarak işçi çıkarma yoluna gidiyor ya da çalışanların haklarını budamaktadır. Çayırhan örneğinde de bu riskle karşı karşıya işçilerimiz. İşçilerin güvenceleri ortadan kaldırılmış, kıdem tazminatları ve diğer yasal hakları belirsiz hâle getirilmiştir. Emekçilerin örgütlenme hakları ve toplu sözleşme süreçleri de tehdit altındadır. Bugün Çayırhan'da çalışan işçiler, özelleştirme sonrası aynı koşullarda çalışmaya devam edip edemeyeceklerini bile bilmemektedirler. Ayrıca, bu işçilerimiz yalnızca ekonomik olarak değil, sosyal olarak da mağdur edilmektedirler. Bölgede yaşayan aileler, özelleştirme sonrası iş güvencesinin ortadan kalkmasıyla birlikte geçim sıkıntısıyla karşı karşıyadır. Bu durum yalnızca bireyleri değil bölgenin sosyoekonomik yapısını da olumsuz etkileyecektir. Bu tesislerin özel sektöre devri, üretim maliyetlerinin artması ve enerji fiyatlarının yükselmesine yol açacaktır. Sonuçta, bu maliyet artışı vatandaşlarımıza fatura olarak yansıyacaktır. Ayrıca, özel sektörün kâr odaklı yaklaşımı nedeniyle çevresel önlemler ve sürdürülebilir konularda da ihmaller yaşanması riski bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu noktada sorulması gereken kritik soru şudur: Çayırhan Termik Santrali'nin yakıt ihtiyacını karşılayan Çayırhan maden sahasında 2023 yılında 2,7 milyon ton kömür üretimi yapılmış, MTA verilerine göre hâlen 482 milyon ton rezervi bulunmaktadır. Çayırhan gibi stratejik bir tesisin özelleştirilmesi gerçekten gerekli midir? İşçilerin iş güvencesi ve özlük hakları korunmalı, bu konuda net yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Demir, lütfen tamamlayın.

DOĞAN DEMİR (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Enerji tesislerinin özelleştirilmesi yerine kamu eliyle daha verimli, sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi sağlanmalıdır. Çayırhan Termik Santrali'ni özelleştirme süreci, kamu kaynaklarının sorumsuzca kullanıldığı ve emekçilerin haklarının ihmal

edildiğine bir örnektir. Bu durum sadece bir ekonomik sorun değil aynı zamanda bir toplumsal adalet meselesidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'a ait.

Sayın Kırkpınar, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin önerisi üzerine parti grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz hafta İYİ Parti Grubu olarak verdiğimiz aynı mahiyeteki önerimiz reddedilmişti ancak biz bu meseleye sahip çıkmaya devam edeceğiz. Bu sebeple, öneriyi desteklediğimizi başından ifade etmek istiyorum.

AK PARTİ iktidarı yirmi iki yıllık iktidarlarında cumhuriyetimizin ne kadar yerli ve millî birikimi varsa tümünü elden çıkardı; şimdi sıra Türkiye'nin 11'inci enerji üretim tesisi olan Çayırhan Termik Santrali ve linyit işletmelerinin özelleştirilmesine geldi. Zaten 2002 yılından günümüze kadar 72 milyar doların üzerinde özelleştirme yapılmış, yaklaşık 280 kurum ve kuruluş bu iktidar tarafından satınmıştır. Yetmemiş olacak ki Ankara'nın enerji ihtiyacının çok önemli bir kısmını karşılayan, böylesi kritik bir öneme sahip tesise göz diktiler; bu göz dikmeyle de bu tesisi özel sektöre devrederek enerji sektörüne darbe vurmak isteniyor. Bugün, stratejik önemlerine bakılmaksızın özelleştirme yapma kararlarının alınmasıyla tamamen dışa bağımlı hâle gelmekten başka, hangi kamu yararı sağlanmış? Tam tersine, iktidarın üretmediği enerji politikası yüzünden yolsuzluklar, usulsüzlükler ve bir yığın kamu zararıyla karşı karşıya kaldık. Küresel enerji krizinin yaşandığı bu süreçte yaptığımız özelleştirmelerle Türkiye enerji geçişinde hiçbir zaman kilit ve küresel oyuncu olma fırsatını elde edemeyecektir. Bu girişim, bir yandan enerji güvenliğimizi tehlikeye sokarken, aileleri hariç 1.300'ü yer altında, 800'ü yer üstünde olmak üzere, santralde ve madende çalışan 2.100 işçimizin de işten çıkarılmasına neden olacaktır. Derin yoksulluğun yaşandığı bir dönemde işçilerin iş güvencelerini, kazanılmış haklarını, barınma ihtiyaçlarını, sosyal haklarını koruma altına alacak hiçbir madde ihale şartnamesine konmamıştır. Kısa vadede menfaat sağlamak uğruna işçileri yok sayıyorsunuz; yazık değil mi bu emekçi vatandaşlarımıza, seslerini duyurabilmek için son çareyi açlık grevinde görüyorlar. Bir an önce somut adımlar atılmasını bekliyoruz. Özelleştirme politikaları sermayeye hizmet etmekten başka hiçbir işe yaramıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar, lütfen tamamlayın.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) - Bir an önce kamulaştırma politikalarına geri dönülmesi, özelleştirmeden vazgeçilip işçilerimize sahip çıkılması gerektiğini ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili George Aslan'a ait.

Sayın Aslan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP'nin grup önerisi üzerine DEM PARTİ adına söz aldım. Genel Kurulu ve televizyonları başında bizi izleyen halklarımızı ve cezaevlerinde bulunan siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarı döneminde Türkiye'de yaşanan rantın en önemli ayaklarından birini madencilik faaliyetleri oluşturmaktadır. Bu alanda faaliyet gösteren şirketlerin birçoğu ya iktidar mensuplarına ya da iktidar ortaklarına aittir. Bu nedenlerle ki ülkenin yer altı kaynakları AKP iktidarı döneminde hızla özelleştirilmeye başlandı. Bunun bir sonucu olarak da bu alanda çalışan işçilerin hakları daha fazla kâr uğruna daha da kısıtlanmış, sömürülmüş ve gasbedilmiştir. Maden işçileri yerin yüzlerce metre altında ve yer üstünde en ağır koşullarda, her türlü tehlike, zorluk ve risk altında, canları pahasına, köleliği aratmayan koşullarda, üstelik sefalet ücretiyle çalışmak zorunda bırakılmaktadır. Her yıl onlarca maden işçisi yaşamını yitirmektedir. Maden sahalarında özelleştirme, redevans, kayıt dışılık ve neredeyse tüm maden sahalarında üretimin taşeronlaştırılmasıyla denetimden uzak ocaklarda kâr hırsı ve üretim zorlamasıyla işçilerin yaşamı hiçe sayılmaktadır. Bütün bu uygulamalara, kötü çalışma koşullarına karşı maden sahalarındaki işçi direnişleri de hep var olmuştur.

Değerli milletvekilleri, Ankara Nallıhan'da bulunan Çayırhan Maden İşletmesi ve Termik Santrali'nin özelleştirilmesine karşı maden işçilerinin başlattığı direniş sekiz gündür devam ediyor. Binlerce işçinin işten çıkarılma riski var. Madencilik özelleştirmeden vazgeçilmediği takdirde açlık grevine başlayacaklarını ifade etmektedir. Özelleştirilmek istenen sadece santral değil bölgede bulunan tüm madenler ve bu madenlerin, santrallerin işletme ruhsatları dâhil tüm taşınır ve taşınmaz malzemeleri özelleştirilmek isteniyor. Neredeyse Çayırhan'ın yaklaşık üçte 2'sini kapsayan toplam 7 milyon 256 bin metrekarelik bir alandan bahsediyoruz. Özelleştirme hem madencilik haklarını hem de bölgede halkın çıkarlarını tehdit etmektedir. İşçi hakları yok sayılacak, işten çıkarmalar başlayacaktır. Dolayısıyla kamu yararını yok sayan bu kararın derhâl çekilmesi gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aslan, lütfen tamamlayın.

GEORGE ASLAN (Devamla) - Biz DEM PARTİ olarak direnişin başladığı günden beri direnen işçilerin yanında olmaya devam ettik. Bundan sonra da insanca yaşam mücadelesi veren işçilerin emekleri, hakları için yürüttükleri mücadelenin yanında olmaya devam edeceğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aslan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Fuat Oktay'a ait.

Sayın Oktay, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FUAT OKTAY (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çayırhan Termik Santrali ve maden işletmesiyle ilgili olarak verilmiş olan Cumhuriyet Halk Partisi araştırma önergesi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu bilgiler verildi, belki tekrarlamakta yine fayda olabilir. Çayırhan Termik Santrali, yine maden işletmeleri de dâhil 2000 yılında özelleştirilen bir tesisimiz. 2020 yılında sürenin dolmasıyla da tekrar EÜAŞ'a devredilen bir kurum. Tabii, akabinde şu anda baktığımızda mevcut hâliyle de hem termik santralin kendisinde hem de maden işletmesinde toplam 2.026 kişinin çalıştığı bir işletmeden bahsediyoruz. EÜAŞ verilerine göre de santralin kurulu gücü 620 megavat ve de yıllık ortalama kömür üretimi bugün itibarıyla 3,3 milyon ton. Yine, ortalama yıllık elektrik üretimi de 2,4 teravatdır.

Şimdi, gerek araştırma önergesine baktığımızda gerekse burada hatiplerin ifade ettiği konulara baktığımızda tabii, bazı ifadeler var "peşkeş çekmek" veya "çalışanları dinlememek, kimseyi dinlememek" vesaire gibi. Biraz daha böyle bizim AK PARTİ Grubu olarak da veya Cumhur İttifakı olarak da Hükümet olarak da sanki hiç bu konuyla ilgilenmiyoruz gibi bir hava verilmesi; bunlar doğru değil. Ankara Milletvekili olarak ben şahsım başta olmak üzere, yine tüm vekillerimizle biz bölgeye birlikte gittik ama ondan önce sendikamızla görüştük, sendikalarımızın hepsiyle yani oradaki yetkili sendikalar -MADEN-İŞ Sendikası, TES-İŞ Sendikası, TÜRK-İŞ aynı şekilde- ve hem termik santralini hem de diğer maden sahasını işleten maden işletmesinin sendika yetkilileriyle burada genel merkezlerini ziyaret ederek görüştük "Konu nedir, ne değildir, bir de sizden duymak istiyoruz." diye. Onlarla detaylarıyla değerlendirdik, değerlendirme fırsatı bulduk. Son derecede olumlu bir atmosfer vardı, sonrasında, geçen hafta yine sahada çalışanların grevi söz konusu olduğunda da yine arkadaşlarımızla birlikte çıktık, sahaya gittik. Hem orada hem de

gitmeden önce ilgili bakanlarımızla yani sendikalarımızın sorunları, beklentileri bunlardır diye bakanlarımızla, hem Enerji Bakanımızla hem Çalışma Bakanımızla hem de Maliye Bakanımızla bunu, bu sorunu değerlendirdik. Sonrasında da sahaya gittik, çalışanlarımızla birebir beraber olduk, her bir arkadaşımızın elini sıktık, derdini dinledik; sendikalarla ve temsilcilerle sahada da yine birlikte görüştük. Sonrasında, tekrar geldik ve tekrar ilgili bakanlarımızla yeniden görüştük, Hükümetle bunu değerlendirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Oktay, lütfen tamamlayın.

FUAT OKTAY (Devamla) - Baktığımızda, aslında odaklanacağımız konu şu: Çalışanların daha fazla yatırım, istihdam ve elektrik üretimiyle Çayırhan'ımızın, bölgemizin, Ankara'mızın ve Türkiye'nin kazanacağı, sürdürülebilir bir çözümü sunabilmek. İki: İşçilerimizin haklarını koruyor olabilmemiz yani hem mevcut kazanımlarını hem de iş güvenceleriyle ilgili boyutu. Üç: Yine orada - biraz önce de ifade edildi- sosyal tesisler, gerek konutlar boyutu gerekse yine Çayırhanlı hemşehrilerimizin ve gençlerimizin değerlendirmek istedikleri bazı tesisler var; onlarla ilgili daha fazla nasıl faydalanabilirler, bunu çalışıyoruz. Her bir konuyla ilgili her bir bakanımız kendisi şahsen bu çalışmaları yürütüyor. Amacımız -bunu işçilerimizle, çalışanlarımızla orada çok açık bir şekilde paylaştık, kamuoyu önünde- söylediğimiz de şuydu: Bizim derdimiz sadece bugüne yönelik ve istismar politikasına karşılık sadece geçici bir çözüm üretmek değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Oktay...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir dakika daha verin.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Verin, verin, anlamadık bir şey, beş dakika daha verin.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir dakika daha verin, daha konuya girmedir Sayın Oktay.

FUAT OKTAY (Devamla) - Konuya girdim, belki siz anlamak istemediniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Söz verin Başkanım, işçilere verilmesinden yanayız.

FUAT OKTAY (Devamla) - Söylediğimiz şey de şudur: Söylediğimiz konuda bu alanlarla alakalı bizim derdimiz hiç kimseye peşkeş çekilmesi olayı değildir.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Sayın Oktay, bu satış olacak mı? Burayı satacak mısınız? Net bir cevap verin ya, net bir cevap verin. Satacak mısınız?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - İşçiler direnişte.

FUAT OKTAY (Devamla) - Burada elektrik üretiminin artırılması, yıllık üretilen miktarın artırılması; istihdamın değil azaltılması, artırılmasına yönelik çözümün üretilmesi bizim üzerinde çalıştığımız ana konudur.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - Kiminle artıracaksınız, özel sektörle mi? Burayı satacak mısınız? Net bir cevap verin Sayın Oktay. Oraya gitmeniz kıymetli. Siz satacak mısınız?

BAŞKAN - Sayın Oktay, teşekkür ediyorum.

FUAT OKTAY (Devamla) - Bunu arkadaşlarımızla da görüştüğümüzde biz onlarla rahat anlaşıyoruz ama sizinle anlaşılamadığımız konu şu: Siz istismar peşindesiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Oktay...

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Asla. Siz net cevap verin, net. Burayı satacak mısınız? Net cevap verin ya.

FUAT OKTAY (Devamla) - Muğla'ya gelince, 3 bin işçimizin çalıştığı Yeniköy'de "Burada kömür üretilmesin, burada maden sahaları kapatılsın." dersiniz, Genel Başkanlarımız bunu söyler; buraya gelirsiniz, başka türlü konuşursunuz.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - İftira, iftira! Yalan! Yakışmıyor size!

BAŞKAN - Sayın Oktay, süreniz doldu, bir dakika da uzatma verdim.

FUAT OKTAY (Devamla) - Biz Muğla'da da aynı şeyi söyleriz, burada da aynı şeyi söyleriz.

BAŞKAN - Sayın Oktay, lütfen...

FUAT OKTAY (Devamla) - İşçilerimizin, çalışanlarımızın, Çayırhanlımızın ve Ankara'nın çıkarlarını korumaya devam edeceğiz. Dolayısıyla gözümüz de kulağımız da işçilerimizde, çalışanlarımızla birliktedir.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, açıkça "Siz istismar peşindesiniz." dedi, ben konuşmacıma cevap hakkı talep ediyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - E, o da "Peşkeş çektiniz." dedi ama. Ali Mahir Bey, uzatmayın ya.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Sayın Genel Başkanlarımıza laf atıldı.

BAŞKAN - Sayın Bingöl, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine şahsına sataşması nedeniyle konuşması

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Şimdi, Sayın Oktay'ın Çayırhan'a gitmesi değerli.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Biz hep oradayız zaten.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - 1 kez...

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Biz hep oradayız.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Hiç göremedik orada sizi.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - Bir bölge milletvekili olarak gitmesi değerli ama Sayın Oktay'dan öğrenmemiz gereken şu: Şimdi "Üretimi artıracağız." diyor, zaten orada her yıl üretim artarak devam ediyor, orada bir problem yok. Bu işçiler ne olacak? Siz buna net bir cevap verin ya. Gittiniz, görüştünüz, geldiniz, bakanlarla istişare ettiniz. Burayı satacak mısınız, satmayacak mısınız? 4 Aralıkta bu ihale iptal olacak mı, olmayacak mı? Net bir cevap verin.

Şimdi, geldiniz buraya, üç dakika, dört dakika -çok değişik- gittik, geldik, konuştuk, sohbet ettik, Bakanlar da... Güzel ama net bir cevap, burayı satacak mısınız?

Orada 2.100'ün üzerinde işçi var. Sayın Oktay, bir tek madde var, bir tek madde ihale şartnamesinde işçilerle ilgili -asla, gelecekle karanlık, ne olacakları belli değil- bir madde koymuşsunuz. Ne o biliyor musunuz? 800'e yakın çalışan, maden işçisi lojmanlarda kalıyor; diyorsunuz ki şartnamede: İhaleden sonra, dört ay içinde lojmanları boşaltacaksınız. Bu hangi akla, hangi vicdana sığar ya! O insanlar bu kara kışta nereye gidecekler, nasıl ev bulacaklar? O çocukların eğitimi ne olacak? Bunların cevabını verin. Arkadan dolanmayın, net cevap verin. Satacak mısınız, satmayacak mısınız? Bunu söyleyeyin. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu söyleyemezsiniz çünkü satmak üzere yola çıkmışsınız, adresiniz bile belli.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şahin Usta, buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, ben de satışmadan Fuat Bey'in cevap hakkını kullanması için söz istedim.

BAŞKAN - Kendisi de talepte bulundu.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamam, buyursunlar.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Oktay.

4.- Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

FUAT OKTAY (Ankara) - Değerli vekiller, aslında ben söyleyeceğim her şeyi söyledim ama anlamak istenilmediğinde anlaşılabilir tabii. Genelde sizin yaklaşımınız -sıfır bir- ya öyle ya böyle. Bizim yaklaşımımızı söyledim ben size; bizim yaklaşımımız çözüm üretmek üzerinedir, sizin gibi istismar üzerine değildir.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bak, yine aynı şeyi söylüyor.

FUAT OKTAY (Devamla) - Cevap veriyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aynı şeyi söylüyor ama olmaz ki!

FUAT OKTAY (Devamla) - Cevap veriyorum.

Oradaki konutları yine çalışanlarımız ve işçilerimiz kullanmaya devam edecektir.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Niye öyle bir madde var, niye öyle bir madde var? O madde niye var?

FUAT OKTAY (Devamla) - İki: Orada hiçbir şey kapatılmayacağı gibi orada üretim artacak.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Kim artıracak, kim artıracak, kim? Satacaksınız!

FUAT OKTAY (Devamla) - Üretimin artması demek yatırımın artması demektir, istihdamın artması demektir. İstihdam artırıldıgına...

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Kim artıracak? Kamu artırsın, kamunun elinde kalsın, kamu artırsın!

FUAT OKTAY (Devamla) - Bugün işletmelerin ana derdi nedir? Çalışan insan bulmaktır. Yahu, şunu anlamakta zorluk çekiyorsunuz: Sizin "Peşkeş çekti." dediğiniz şeyde...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) - Satacağınız zat belli mi?

FUAT OKTAY (Devamla) - Kişi başı millî geliri 3 bin dolarlardan 12.500 dolara getiren bir iktidar, bir AK PARTİ, Cumhuriyet İttifakı yönetimi vardır; bu artarak da devam edecektir.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Satacaksınız, satacaksınız. Peşkeş çekiyorsunuz, peşkeş; peşkeş çekiyorsunuz!

FUAT OKTAY (Devamla) - Size rağmen de artarak devam edecektir.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Çok güzel! Satın, satın. Bu memleketi satmaya devam edin!

FUAT OKTAY (Devamla) - Dolayısıyla üretim devam edecek, yatırım devam edecek, istihdam devam edecek ve orada çalışanlarımız çalışmalarına devam edecek.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Satın!

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Son kalan parçaları satıyorsunuz!

FUAT OKTAY (Devamla) - Hakları, kazanımları devam edecek ve size diyoruz ki bakanlarımız da iyi niyetli olarak çalışıyorlar bunun üzerine ve sendikamızla birlikte, çalışanlarımızla birlikte istişare hâlinde görüşüyorlar; biz de Ankara milletvekilleri olarak bunu yerelde görüşüyoruz hem işçilerimizle hem sendikalarımızla hem de Hükûmetle.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Sayın Oktay, satacak mısınız, satacak mısınız? Cevap verin ya!

FUAT OKTAY (Devamla) - Dolayısıyla biz bir şeyden kaçmayız, üzerine üzerine gideriz; bu sorunun da üzerine üzerine gidip çözeceğiz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Oktay.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Kaç defa gittik, hep oradayız, yapmayın Allah aşkına ya!

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Nasıl oradasınız ya? Allah Allah!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Kaç defa gittiniz ya, olay olmadan önce kaç defa gittiniz? Gördü mü Çayırhan halkı sizi bir kere bile? Kaç defa gittiniz? (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Biz bölge milletvekiliyiz hanımefendi, her gün oradayız, kendinize gelin.

FUAT OKTAY (Ankara) - Ben sizi orada görmedim.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Ben de seni görmedim Sayın Oktay.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Her zaman onların yanlarında olacağız, ne olursa olsun yanlarında olacağız, size bırakmayacağız.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri...

Sayın Başarır, siz Genel Kurula hitap edin.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam.

Cumhurbaşkanı Yardımcılığı yapmış birisi istismardan bahsediyor.

Bakın, şimdi, Çanakkale'de, Kaz Dağları'nda Cengiz İnşaat'a verilen bakır madenini konuştuğumuzda "Yalan, yalan, yalan!" 1 milyon 200 bin tane ağaç kesiliyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Suavi'nin villasından da bahsetsek ya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Erzincan iliç'te "Oradan çıkan altınlar Kanada'ya gidiyor, yabancı bir şirket alıyor." dediğimizde "Yalan, yalan, yalan!" Şirketin kendileri de bunu itiraf etti. Burada net bir soru soruluyor: Satacak mısın? Dönüyor, dönüyor, dönüyor; konuşmuyor. Satacak mısın?

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Kıvrır dur. Satacak mısın ya?

AYHAN BARUT (Adana) - Ağabey ruhsatı almadan "Satacağız, satacağız." diyemez ki ya.

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Yani satacak.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yahu, siz çok önemli görevlerde bulunmuşsunuz. Burada net bir soru soruluyor. Satacak mısınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum.

Yahu, siz çok önemli görevlerde bulunmuşsunuz, sizin sözünüzün itibarının olması lazım, siz kıvrımadan burada söyleyin; satacak mısınız, satmayacak mısınız? Net. (CHP sıralarından alkışlar)

FUAT OKTAY (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Oktay, buyurun.

FUAT OKTAY (Ankara) - Sataşmadan söz istiyorum.

Kıvrımak bize yakışmaz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bence de, bence de.

FUAT OKTAY (Ankara) - Eğer kıvrımadan bahsediyorsanız aynaya bakmanızda fayda var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bence de.

BAŞKAN - Sayın Oktay, Genel Kurula konuşun.

Buyurun Sayın Oktay, bu işi burada noktalayalım inşallah.

45.- Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FUAT OKTAY (Ankara) - Noktalayalım.

Evet, ben bir kez daha ifade etmek istiyorum: Kıvrımak bize yakışmaz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bence de yakışmaz, bence de yakışmaz.

FUAT OKTAY (Ankara) - Biz hiçbir zaman kıvrımadık. Kimin kıvrıdığını görmek istiyorsanız kendi sözlerinize, söylemlerinize, duruşunuza şöyle bir baktığınızda kimin kıvrıdığını çok net görürsünüz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Siz aynaya bakın, burada gördüm; müziksiz kıvrıdınız, müziksiz dans ettiniz.

FUAT OKTAY (Ankara) - Biz kıvrımayız; AK PARTİ olarak da kıvrımayız, Cumhur İttifakı olarak da kıvrımayız, net dururuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok, vallahi kıvrıyorsunuz, her konuda kıvrıyorsunuz.

FUAT OKTAY (Ankara) - Tekrar söylüyorum: Biz çözüm üretmek üzere buradayız ve biz çözüm üretiriz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çıkin söyleyin; satacak mısınız, yahu, satacak mısınız?

FUAT OKTAY (Ankara) - İllaki sizin söylediğiniz, sizin arzu ettiğiniz şeyleri söylemek, sizin duymak istediğiniz şeyleri söylemek, o kelimeleri kullanmak zorunda da değiliz, her konuda. Sizin bir de milletin hayrına olan bir konuda da "Evet." dediğinizi, "Birlikte çalışalım." dediğinizi duyalım.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayrına olan ne yaptınız ki? Satmadığınız ne kaldı? Geleceğimizi sattınız ya!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, meramlar anlaşıldı, kayda geçti.

Sayın Kavuncu'ya söz verdim.

Buyurun...

TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Yani kayda geçen şu var Sayın Başkan: Kesinlikle AKP burayı satıyor; bitti, o kadar!

BAŞKAN - Sayın Bingöl, anlaşıldı, anlaşıldı.

Buyurun Sayın Kavuncu.

46.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım, teşekkür ederim, sağ olun.

Ya, arkadaşlar, müsaade ederseniz iki kelam da biz edelim; Türkiye sizden ibaret değil.

Şimdi "istismar" denildi, bizim Genel Başkanımız da orayı ziyaret etti, onun için söz aldım. Eğer bir partinin Genel Başkanı oraya gittiğinde yüzlerce işçi derdini anlatıyorsa burada bir problem vardır, bunu da "istismar" olarak tanımlamak doğru olmaz; demek ki bir sıkıntı var, o işçilerin talepleri var. Bunu da burada biz gündeme getiriyoruz, sorulan sorular da net. Onun için bunu "istismar" olarak şöyle yorumlayabilirsiniz: Gider Genel Başkan, bütün işçiler der ki: "Biz rahatız ya, niye geldiniz?" Öyle bir durum yok, işçilerin kendisi çağırdı "Sıkıntımız var." dedi ve Genel Başkanımız da gitti. Dolayısıyla "istismar" tabirini de kabul etmiyoruz.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A.- Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Çayırhan Termik Santrali ve maden sahasının özelleştirilme sürecinde kamu zararının ve çalışan işçilerin hak kayıplarının araştırılması amacıyla 27/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2024 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Amasya Milletvekili Hasan Çilez ve İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ile 83 Milletvekilinin Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A.- Kanun Teklifleri

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 174 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 13'üncü maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde parti gruplarının söz istemlerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Doğan Demir'e ait.

Sayın Demir, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin tarım, hayvancılıkla yoğrulmuş kadim köyleri tarih boyunca milletimizin temel üretim birimleri olmuştur, hem kültürümüzü hem de ekonomimizi şekillendirmiştir ancak son yıllarda yaşanan yasal düzenlemeler ve bu düzenlemelerin yarattığı sonuçlar köylerimizin karakterini ve işlevini ciddi şekilde etkilemiştir. Büyükşehir Yasası'yla başlayan süreçte köylerin mahallelere dönüştürülmesi bu köklü yapıyı derinden sarsmıştır. Bugün bu dönüşümün yol açtığı sorunları ve çözüm önerilerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, bu kanun teklifinde yer alan yapı denetim firmalarıyla ilgili konuya değinmek istiyorum. Yapı denetim firmalarına her şehirde sayı sınırlaması getirilmek isteniyor. Bu konuda yapı denetim firmalarının sesini kimse duymuyor. Yapı denetim firmalarına verilecek işler tamamen müteahhitlerin inisiyatifine bırakılmış durumda. Bu çok yanlış bir politika. Bunun yerine, yapı denetim firmalarının da istediği şey merkezî bir sistem kurarak işlerin sırasıyla firmalara dağıtılmasıdır, bu da hem daha adil hem de daha şeffaf olacaktır. Bu konuda yapı denetim firmalarının da fikirleri alınarak ortak bir politika izlenmelidir. Öte yandan, köylerimiz konusunda 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı Büyükşehir Yasası köylerimizi idari açıdan mahalleye dönüştürerek birçok yapısal değişikliğe yol açmıştır. Özellikle, köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasıyla beraber köylerin sahip olduğu mera, orman ve tarım arazileri gibi ortak kullanımlı alanları belediyelere devredilmiştir. Bu durum köyde yaşayan vatandaşlarımızın, özellikle hayvancılıkla uğraşanların üretim faaliyetlerini sürdürebilmelerini zorlaştırmıştır. Köy statüsünde olduğu dönemde ortak olarak kullanılan meraların imara açılması köy halkının hayvanlarını otatabileceği alanları daraltılmış ve hayvancılığın gerilemesine neden olmuştur. İneğin içtiği su, sütünden pahalı hâle gelmiştir. Hayvancılık faaliyetlerinin azalması sadece köylüleri değil, ülkemizin genel gıda arzını da olumsuz etkilemiştir. Maalesef, artık et ithalatına bağımlı hâle geldiğimiz bir noktadayız. Türkiye gibi tarım ve hayvancılık potansiyeli yüksek bir ülkede bu tablo hepimiz için düşündürücüdür ve acıdır, nedenlerden sadece biridir fakat köylerimizin mahalleye dönüşmesiyle kaybedilen bu üretim gücünü yeniden canlandırmak ülke ekonomimizin geleceği açısından elzemdir.

Köylerin mahalleye dönüşürülmesi birçok yerde altyapı sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Belediyelerin genişleyen sorumluluk alanları, özellikle kırsal mahallelere hizmet götürmede ciddi eksiklikler doğurmuştur. Yol yapımı, bakım ve onarım çalışmaları yetersiz kalmış, köylerdeki ulaşım sorunları katlanarak artmıştır. Bunun yanı sıra, telefon şebekesi ve internet erişimindeki sıkıntılar da köylülerin modern çağın imkânlarından faydalanmasını engellemektedir. Yıl olmuş 2024, hâlâ köylerde telefon çekmiyor, yolları çok kötü olan binlerce köyümüz var. Birçok köyde elektrik ve su altyapısı yetersiz, kanalizasyon sistemleri ise hâlâ büyük bir eksiklik. Bu durum köylerde yaşayan vatandaşlarımızın yaşam kalitesini düşürmekte, genç nüfusun kentlere göçünü hızlandırmaktadır. Belediyelerin bütçeleri kırsal mahallelere hizmet götürmek için yeterli olmadığından köylerimiz daha da ihmal edilmektedir.

Ülkemizin dört bir yanında kapanan köy okulları eğitimde fırsat eşitliğini baltalayan bir başka önemli sorundur. Köylerdeki öğrenciler eğitim almak için uzak mesafelere gitmek zorunda kalmakta, bu da hem ailelere maddi külfet getirmekte hem de çocukların düzenli eğitime erişimini zorlaştırmaktadır. Kapanan köy okulları sadece birer eğitim merkezi değil, aynı zamanda, köyün sosyal ve kültürel yapısının korunmasını sağlayan mekânlardır. Bu okulların kapatılması, köylerin kültürel dokusunun zayıflamasına ve topluluk bağlarının kopmasına yol açmıştır. Eğitimin bir köyde sürdürülebilir şekilde devam etmesi o köyün geleceği için kritik bir öneme sahiptir. Köy okullarının yeniden açılması gerekmektedir. Açılacak okullarla birlikte hem köylere dönüş artacak hem atama bekleyen öğretmenlerimize istihdam sağlanacaktır. Ayrıca, köy okullarında köy halkına verilecek eğitimler ve kurslar halkın üretim faaliyetlerindeki bilgisini ve bilinci artıracaktır. Bu durum, halkın üretime teşvik edilmesi açısından oldukça önemlidir.

Değerli arkadaşlar, tüm bu sorunlar köylerden kentlere olan göçü hızlandırmış ve kırsal üretim faaliyetlerinin azalmasına sebep olmuştur. Genç nüfusun köylerden ayrılması tarım ve hayvancılık faaliyetlerini sürdürebilecek iş gücünü yok etmektedir. Kentlere göç eden vatandaşlarımız ise çoğunlukla vasıfsız iş gücü olarak istihdam edilmekte, bu da hem bireylerin yaşam standartlarını düşürmekte hem de şehirlerdeki işsizlik oranlarını artırmaktadır. Kırsal alanların terk edilmesi ülkemizin gıda üretimini ve kendine yetebilme kapasitesini de oldukça zayıflatmaktadır. Tarım alanlarının atıl durumda kalması ülke ekonomisi için büyük bir kayıptır. Hâlbuki Türkiye'nin tarım ve hayvancılık potansiyelinin değerlendirilebilmesi için köylerin cazip yerler hâline getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bu konuda bir de öneride bulunmak istiyorum: Tarımsal ve hayvansal üretim yapan çiftçilerimize, özellikle çobanlarımıza sigorta desteğinde bulunulması gerekmektedir çünkü bu insanların hiçbir sosyal güvenceleri yok, kendi imkânlarıyla güvence sağlayabilecekleri güçleri de yok.

Bu sorunları aşmak için artık, bu anlattıklarım gibi bazı somut adımları atmamız gerekiyor. Köylerin yeniden tüzel kişiliklerine kavuşturulması ve köy meralarının korunması için yasal düzenlemeler bir an önce yapılmalıdır. Büyükşehir yasasının kırsal mahallelere getirdiği yükler hafifletilmelidir, bu alanlara özel statü tanınmalıdır. Köylerde tarım ve hayvancılığın yeniden canlanması için çiftçilere teşvik ve destekler artırılmalı, ödemelerin vaktinde yapılması sağlanmalıdır. Tarım arazilerinin imara açılması kesinlikle engellenmelidir, bu alanlar üretim amaçlı kullanılmaya devam edilmelidir. Atıl durumdaki tarım arazilerinin kullanılıp halk eliyle işlenmesi için de teşvikler artırılmalıdır. Altyapı sorunlarını çözmek için merkezî hükümet ve yerel yönetimler arasında daha güçlü koordinasyon sağlanmalıdır. Köylere götürülecek hizmetlerin hızlandırılması ve kırsal altyapının iyileştirilmesi öncelikli hedeflerimizden olmalıdır. Merkezî yönetim ile yerel yönetim arasındaki mevcut iddialaşmalar son bulmalı, öncelik halka hizmet olmalıdır.

Bildiğiniz üzere üç gündür ülkemizde yoğun kar yağışı var ve kimi köylerde vatandaşlar kendi imkânlarıyla yolları açmak zorunda kalıyor. Özellikle küçük şehirlerde bu hizmetleri il özel idareleri yürütüyor, il özel idareleri de taleplere yetişemiyor. Vatandaşlar kendi imkânlarıyla yolları açmak mecburiyetinde kalıyor.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Bir de hiç yolu açılmayan köyler var Doğan Bey.

⁵ 174 S. Sayılı Basmayazı 26/11/2024 tarihli 23'üncü Birleşim Tutanağı'na eklidir.

DOĞAN DEMİR (Devamla) - O da var, o da var. Evet, mesela Alevi köylerinin birçoğunun yolları yok, olanın da zaten asfaltı yok.

Ayrıca Sivas Kangal ilçesi Deliktaş çevresinde kar ve fırtına dolayısıyla vatandaşlarımızın onlarca hayvanının telef olduğu haberini büyük bir üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Telef olan hayvanlar sadece vatandaşlarımızın değil bizim de millî servetimiz. Buradan yetkililerimizi vatandaşlarımıza maddi manevi desteğe davet ediyor, vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerini iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, tekrar ifade etmek isterim ki eğitim alanında köy okullarının yeniden açılması, bölgesel koşullara uygun eğitim modellerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Taşınmalı eğitim sistemi yerine köylerde küçük ama etkin eğitim birimleri kurulmalıdır. Son olarak, kırsal kalkınmayı teşvik eden projelere ağırlık verilmelidir. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan gençlerin desteklenmesi, bu faaliyetlerin modern teknolojilerle buluşturulması için gerekli adımlar atılmalıdır. Köylerimizin ekonomik ve sosyal yapısını güçlendirmek sadece köy halkı için değil ülkemizin tamamı için çok önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; köylerimiz milletimizin üretim gücünün ve kültürel zenginliğinin temel taşıdır. Ancak uygulanan politikalar ve yetersiz önlemler köylerin bu karakterini kaybetmesine yol açmaktadır. Bugün burada tartıştığımız sorunlar sadece köylerde yaşayan vatandaşlarımızı değil tüm Türkiye'yi ilgilendirmektedir. Köylerimizi yeniden üretim ve yaşam merkezleri hâline getirmek geleceğe olan borcumuzdur. Bu nedenle, köylerimizin sorunlarını çözmek ve onları yeniden kalkındırmak için gerekli adımları hep birlikte atmalıyız.

Hepinizi bu konuda ortak bir irade göstermeye davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'a ait

Sayın Aydın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Teklifi'nin birinci bölümü üzerine İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi tarafımıza 19 Kasım Salı günü iletilmiş, bir gün sonra yani 20 Kasım Çarşamba günü bilgilendirme toplantısıyla gündeme alınmıştır. 21 Kasım'da Komisyonda tartışmaya açılarak Genel Kurulda görüşmelere başlamış olduk. Bir milletvekili olarak böylesine kısa bir sürede kapsamlı bir yasa teklifini değerlendirmek için yeterli zaman ve imkân bulamadığımızı açıkça ifade etmek istiyorum. Bu acelecilik yalnızca teklifin içeriğini anlamayı değil aynı zamanda sahadaki yansımalarını analiz etmeyi ve muhalefet olarak yapıcı eleştirileri geliştirmeyi de imkânsız kılmaktadır. Komisyon toplantılarımızda AK PARTİ'li milletvekillerinin uzlaşmadan uzak yaklaşımları yasama faaliyetlerinin önünü tıkamaktadır. Toplantı sırasında iktidar kanadı tarafından kullanılan dil ve söylemler ne yazık ki eleştiriye kapalı, ötekileştirici ve muhalefeti dışlayıcı bir yaklaşımı yansıtmıştır. Yapıcı bir diyalog ortamı yerine, dile getirdiğimiz haklı çekinceler ve öneriler dikkate alınmamış, eleştiriler ise polemikle karşılanmıştır. Bu tutum yasama faaliyetlerinde uzlaşma kültürünü zayıflatmakta ve millet iradesinin tam anlamıyla yansımaları engellemektedir. Kanun tekliflerinin vatandaşlarımızın yararına olması adına iktidarın ve muhalefetin görüşlerini dikkate alarak bir dil kullanması sürecin daha sağlıklı işlemesi açısından elzemdir.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz teklif aslında birçok açıdan birçok eksik ve yetersizdir. Bu nedenle, bugün, bu teklifin sadece köyleri değil, ülke genelinde planlama, mülkiyet hakları, ekonomik kalkınma ve sosyal adalet konularını nasıl etkilediğini tartışmamız gerekmektedir. Çünkü bu kanun teklifi, köylerimizde yaşanan sorunlara gerçekçi çözümler sunmak bir yana, kırsal kalkınmanın önündeki engelleri daha da büyütme potansiyeline sahiptir. Bununla birlikte, teklifin hazırlanış sürecinde ciddi bir katılımcılık eksikliği göze çarpmaktadır. Vatandaşlarımızın, muhtarların, yerel yönetimlerin ve ilgili paydaşların sürece dâhil edilmediği, merkezîyetçi bir anlayışla hazırlanan bu yasa, sadece uygulamada karşılaşılan sorunları artıracaktır.

Muhtarlarımız, mahallelerimiz ve köylerimizin sesi, vatandaşlarımızın devlete olan ilk eli, halkımızın doğrudan temsilcileridir ancak bu kutsal görevi yerine getirirken, birçok sorunla mücadele ettiklerini hepimiz biliyoruz. Özellikle özlük haklarının yetersizliği ve yetki alanlarındaki belirsizlikler muhtarlarımızın işlerini layıkıyla yapmalarını zorlaştırmaktadır. Bu sorunlar, yalnızca muhtarlarımızı değil, aynı zamanda hizmet götördükleri vatandaşlarımızı da doğrudan etkilemektedir. Muhtarlarımızın ekonomik güvencelerini sağlamadan ve çalışma koşullarını iyileştirmeden yerel demokrasimizi güçlendirmemiz mümkün değildir. Millet'in temsilcileri olan muhtarlarımızın bu haklı taleplerine kayıtsız kalamayız. Muhtarların hak ettiği değeri görmesi, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve görevlerinin netleştirilmesi yalnızca bir idari düzenleme değil aynı zamanda bir hak meselesidir. Bu sebeple vatandaşlarımızın doğrudan yaşam alanlarını ilgilendiren böylesine kritik bir düzenlemede muhtarlarımızın ve diğer paydaşların görüşlerinin alınmaması demokratik katılım ilkesine aykırıdır. Bir muhtar evladı olarak belirtmek isterim ki muhtarlarımızın yaşadığı sorunlara çözüm bulmak zorundasınız.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Çevre Ajansı ülkemizin çevre politikalarını geliştirmek ve çevreye duyarlı projeleri desteklemek amacıyla kurulan önemli bir yapıdır. Ancak bu teklifin içeriğinde Türkiye Çevre Ajansı'na verilen yeni yetkiler ve bunların kullanım alanları ciddi endişeleri de beraberinde getirmektedir. Kanun teklifinde Türkiye Çevre Ajansı'na şirketlere ortak olma yetkisi tanınmıştır ancak bu düzenlemede yerli şirketler kavramı açıkça belirtilmemiştir. Yabancı şirketlere yapılacak ortaklıkların çevre politikalarını uluslararası aktörlerin etkisine açabileceğinden endişeliyiz. Bu durum ulusal çevre politikalarımızın geleceği açısından büyük bir risk teşkil etmektedir. Bu teklifin mevcut hâliyle yasalaşması Türkiye Çevre Ajansı'nın kamu yararından sapmasına neden olabilir. Bu endişelerimizi bir kez daha dile getirerek yanlış bir adımın atılmasının hep beraber önüne geçmeliyiz.

Muhterem milletvekilleri, ekonomik açıdan baktığımızda kırsal kalkınmanın temel unsurlarından biri olan tarım ve hayvancılık bu teklifin kapsamı dışında bırakılmıştır. Tarımsal üretimin artan maliyetler nedeniyle sürdürülemez hâle geldiği bir dönemde bu konuda hiçbir düzenleme getirilmemesi düşündürücüdür. Kırsal ekonomiyi canlandıracak tedbirlerin alınmaması köylerdeki ekonomik durumu daha da kötüleştirecektir.

Teklifin bir diğer eksikliği de yerel yönetimlerin sorun çözme kapasitelerinin artırılmasına yönelik herhangi bir düzenleme içermemesidir. Yerel yönetimler, özellikle kırsal bölgelerde vatandaşların günlük sorunlarına en hızlı yanıt verebilecek mekanizmalardır ancak bu teklif yerel yönetimleri güçlendirmek yerine onların yetki alanlarını daha da daraltmaktadır. Muhtarlıklar ve il özel idareleri köylerin ve kırsal bölgelerin sorunlarını çözmek için yeterli kaynağa sahip değildir. Bu durumda, merkezî Hükümet'in yerel sorunlara çözüm üretmesi ise hem mali hem de lojistik açıdan imkânsızdır. Kaynak yetersizliği sorunu yalnızca yerel yönetimlerle sınırlı değildir, bu teklifin içerdiği düzenlemelerin uygulanması için gerekli finansman kaynakları net bir şekilde belirtilmemiştir; bu durum düzenlemelerin hayata geçirilmesinde ciddi sorunlara yol açacaktır. Oysa kırsal kalkınma projesinin başarılı olması yerel yönetimlere yeterli kaynak tahsis edilmesine bağlıdır.

İYİ Parti olarak bu tekliflerin eksiklerini gidermek ve vatandaşlarımızın yararına bir düzenleme yapılmasını sağlamak için önerilerimizi sunmak istiyorum. Kanun yapım süreçlerine konuyla alakalı vatandaşlarımızın, muhtarlarımızın ve yerel yönetimlerin doğrudan katılımı sağlanmalıdır; özellikle komisyon toplantılarında çok sesliliğin önü açılmalıdır. Bu şekilde alınan kararların sahada karşılık bulması kolaylaşacaktır.

Muhtarlıklara ve il özel idarelerine daha fazla yetki ve kaynak sağlanmalı, yerel yönetimlerin kırsal bölgelerde daha etkin çalışabilmesi için destek mekanizmaları geliştirilmelidir. Mülkiyet haklarını koruyacak ve vatandaşların mağduriyetlerini önleyecek düzenlemeler yapılmalı, yargı süreçlerine erişimin kolaylaştırılması için destekler sağlanmalıdır. Bahsettiğimiz gibi, düzenlenmiş teklifin uygulamaya geçebilmesi için gerekli finansmanın merkezî bütçeden sağlanması gerekmektedir. Yerel yönetimlerin kaynaklarının artırılması kırsal kalkınmanın temelidir.

Sayın milletvekilleri, sonuç olarak, bu yasa teklifi sadece köylerimizin değil kırsal kalkınmanın genel çerçevesine yönelik büyük eksiklikler taşımaktadır. Merkeziyetçi bir anlayışla hazırlanan bu teklif, vatandaşlarımızın gerçek ihtiyaçlarına yanıt vermemekte ve sorunları daha da karmaşık hâle getirme riski taşımaktadır. Köylülerimizin ve kırsal bölgelerde yaşayan vatandaşlarımızın beklentilerini karşılamak hepimizin ortak sorumluluğudur. Buradan iktidara çağrıda bulunuyorum: Gelin, bu yasa'yı vatandaşlarımızın ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde yeniden ele alalım; daha katılımcı, daha adil ve daha sürdürülebilir bir düzenleme yapalım.

Köylerimiz ve kırsal alanlarımız yalnızca geçmişimizin değil geleceğimizin de teminatıdır. Bu geleceği hep birlikte inşa etmek zorundayız. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği maddelerin düzeltilmesi torba kanunla geçirilemeyecek kadar önemli ve detaylı çalışmayı gerektiren bir meseledir.

Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Seyit Torun'a ait.

Sayın Torun, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEYİT TORUN (Ordu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu Mecliste birçok torba yasa görüştük. Bir torba yasa icat edildi, içine ne varsa konuluyor ve ondan sonra burada yasalaştırıyoruz ama ne sürdürülebilirlikleri var ne de kanun uygulandığında karşılığı var. Sonuçta, tekrar tekrar getiriliyor ya da Anayasa Mahkemesi tarafından iptal ediliyor ve tekrar bir şekilde sağına soluna dokunarak buraya getiriliyor.

Aslında, bakıldığında bu 26 maddelik kanun teklifinin 12 maddesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş ama gene sağından solundan dolaşmış, gene getirilmiş; ısıtılıp ısıtılıp getiriliyor.

Aslında, "Köy Kanunu" diyoruz ama bir yerde yerel yönetimler kanunu. 2012'de 6360 sayılı Büyükşehir Kanunu'yla birlikte yaklaşık 29 şehir büyükşehir yapıldı, daha sonra benim ilim 2013 Mart ayında tek il olarak büyükşehir yapıldı. O günlerde bu yasaya "Gökçek yasası" dendi ve o da böyle çalakalem hazırlandı; enine boyuna düşünülmeyen, büyükşehir ilçe belediyesi dengesi gözlemlenmeden yapıldı ve sonuçta, hem idari hem gelir paylaşımı açısından çok ciddi sıkıntıları var ve hâlâ da maalesef giderilmedi. Sonuçta, köy tüzel kişiliği kaldırıldı, beldeler kaldırıldı ve küçük yerleşim birimleri kaderine terk edildi. Bugün, oralarda inanılmaz bir kente göç başladı, kırsalda genç kalmadı, kırsal tamamen boşaldı ve maalesef, hizmetlerin gitmesinde de ciddi anlamda aksaklıklar başladı ve devam ediyor. Tabii, bu yasayla birlikte de 5216 sayılı imarla ilgili yasaya göre de birçok yetki maalesef merkezde toplandı. Daha sonra, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte de tamamen sarayda hazırlanıp ısıtılıp hep önümüze getirildi ve verdiğimiz bu yetkiler sürekli artırıldı, sürekli artırıldı; artık her şey sarayda belirleniyor. Hani "Çevre, Şehircilik Bakanlığı" deniyor ama her şeyin sarayda belirlendiği belli. Ne oluyor burada? Burada belediyeler, mahalli idareler, İçişleri Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik Bakanlığı arasında maalesef sıkıştık. Kayyum uygulamaları, imar yasalarıyla yetkilerin elinden alınması birçok konuda maalesef sıkıştırılıyor.

Şimdi, bir de dün akşam, tabii, bir tebligat yapıldı: Bu, belediye şirketlerinin borcunun genel bütçe gelirlerinden kesilme kararı. Yani bu hangi akla hizmet etmek, anlamak mümkün değil. Tabii, sizin belediyelerinizin işi kolay. Neden? Fonlardan alırlar, bakanlık bütçelerinden faydalanırlar, devletin bütün imkânlarını kullanırlar ama muhalefete gelince maalesef bunların hiçbirisi yok. Onlara ne olur? Yargı sopası başlarında durur, kayyum atanır, gelirleri budanır ve hizmet yapılamaz hâle getirilir. Niye? Çünkü 2024 yılında yerel seçimlerde büyük bir ders aldınız, "Acaba biz muhalefet belediyelerini nasıl başarısız gösteririz, onları nasıl itibarsızlaştırırız, onları halkın gözünde nasıl küçük düşürürüz?" bunların çabası içerisindeyiz ama inanın başaramayacaksınız, inanın başaramayacaksınız; ilk genel seçimde bu toplumsal muhalefet ve bu belediyelere yaptığınız işkencenin karşılığını da göreceksiniz.

Şimdi, bakın, geçenlerde yine kreş konusu gündeme geldi. Ya, burada da çok konuşuldu, çok konuşuldu, çok gündeme geldi ama bakın, bugün Bakanınız, Millî Eğitim Bakanınız kendi gönderdiği o tebligatı okumasını bilmiyor daha ya, bir de bize diyor ki: "Okuma yazma öğrenin." Önce Bakan olarak kendisi okuma yazma öğrensin.

Bakın, bir de yerel yönetimlerin uhdesinde olan konuların... 6 Şubat depreminde de bir yetki gasbıyla karşı karşıya kaldık. Yani deprem bahane edilerek birçok konuda "Yasal düzenlemeler yapacağız." "Ani hareket edeceğiz." "Bir an önce çözüm üreteceğiz." dediniz ama yerel yönetimlerin birçok yetkisini de elinden aldınız. Bakın, bu Meclis kürsüsünden bir kez daha ifade etmek istiyorum: Bu yerel yönetimler yasasının artık gerçekten uygulamada ciddi zorlukları var. Geçmişte bunu AK PARTİ'nin Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Sayın Özhasseki'yle de konuşmuştum. Ya, bunun üzerinde konuşalım, tartışalım da artık şu merkezî vesayeti de üzerinden kaldıralım, belediyelerin özerkliğini de sağlayalım; onların rahat çalışmalarını, hem gelir anlamında hem idari anlamda hiç değilse yetkilendirelim.

Şimdi, bakın, bu getirdiğiniz yasa teklifinde bir 9'uncu madde var, bunu Anayasa Mahkemesi iptal etmesine rağmen tekrar gene ısıtıp getirmişsiniz. Burada "Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen alanlar" diye bir ifade var ki akıllara zarar. "Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle yerleşim ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek; Bakanlık..." yetkisinde deniliyor. Buyurun, gene bir yetki gasbı; maalesef, gene yerel yönetimlerin üzerine vesayet, gene "ben bilirim, ben yaparım" anlayışı. Diyor ki: Bakanlığa bu alanların imar planlarının yapılması ve uygulamasıyla, yetkili idarelerce iki ay içerisinde ruhsatlandırma yapılmayan yerlerde resen ruhsat ve yapı kontrole izin verme yetkisi. Buyurun! Yani bir başka deyişle, Cumhurbaşkanı nerenin imara açılacağına işaret edecek, Bakanlık gönüllerince buraları imara açacak; ortaya yetki karmaşası çıkar, iki ayda bu işler çözülmezse "Hadi ben çözdüm, istediğimi yaptım." denilecek. Ne oldu şimdi oradaki yerel yönetimin iradesi, oradaki yerel inisiyatif, orada yaşayan insanları iradesi? Ne yaparsanız yapın, gene "ben bilirim, ben istediğimi yaparım" anlayışı ama siz bunları yapın, inanıyorum ki bu madde gene Anayasa Mahkemesinden kesinlikle geri dönecektir, iptal edilecektir.

Bir diğer madde de 11'inci madde, rüzgâr ve güneş enerji santralleri yapı denetimi dışında bırakılıyor. Ya, hani denetimi hep bizim üzerimizde tutuyorsunuz da denetimi hep bizim belediyelerimize yapıyorsunuz da burada bu "yenilenebilir enerji" "yeşil enerji" denilen ve her birimizin de teşvik etmesi konusunda... Ya, bunun denetlenmesini niye acaba sadece ve sadece kendi yetkinize alıyorsunuz ve jet hızıyla bunların önünü açıyorsunuz? Ya, tamam, biz de istiyoruz yeşil enerji, biz de istiyoruz yenilenebilir enerji ama bunu yaparken hiç değilse belli kuralları, kaideleri, belli disiplini olsun.

Şimdi, rüzgâr santralleri yapılacak. Yani göç türlerinin güzergâhı üzerinde mi? Ya, bunların etkisi ne olacak? Yani yarın güneş santralleriyle ilgili denetimlerin... Yani küresel ısınmaya etkileri olacak mı? Acaba kırsal alanda, tarımsal alanlarda mı olacak? Yani bunların belli bir değerlendirilmesi yapılmayacak mı, bir denetimi yapılmayacak mı? İş rantı yani "Biz rantın önünü

açalım, bir an önce hızlandıralım." zaten bunları yapan firmalar da belli, bunların kime verildiği, kimler tarafından alındığı da belli. Anlaşılan ki gene "Ya, burada biz zorlanıyoruz, bu güneş ve rüzgâr enerji konusunu biraz daha hızlandırın, önümüzü açalım; kural tanımayalım, kaide tanımayalım, yasa tanımayalım, bir an önce biz işimize bakalım." deniyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, bunun yarın ciddi anlamda çevresel etkileri olacak, bundan hep beraber etkileneceğiz. Eğer bu kadar kontrolsüz, bu kadar denetimsiz iş yaparsanız sonuçlarını da hep birlikte yaşarız ve ağır olur.

Bakın, her alanda olduğu gibi yerel yönetimler alanında çözüm üretmek, ülkemizin faydasına olan işleri yapmak niyetindeyseniz biz hazırız. Yamalı bohça hâline gelmiş bu yasayı -tekrar tekrar söylüyorum- gündeme getirelim ve halkın sorunlarını çözme noktasında ortak aklı oluşturalım; bu konudaki hem idari hem mali konudaki ayrışmayı, karşılıklı uzlaşmazlığı, yetki karmaşasını bitirelim ve yerele artık şu merkezî idarenin aldığı yetkileri devredelim; yerinde yaşayan, o sorunu çeken insanların o iradelerine saygı duyalım ve gereğini yapalım ama siz gene "Her şeyi biz biliriz, her şeyi biz yaparız, her şey bizim dediğimiz gibi olur." dersiniz inşallah ilk yapılan seçimde de sonucunu, karşılığını alırsınız. Sizin amacınız, yapısal ve kökleşmiş sorunlara yönetmelik çıkararak, özel bütçeli başkanlıklar kurarak, kayyum atayarak belediyelerin yetkilerini saraya devretmek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Torun, lütfen tamamlayın.

SEYİT TORUN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Sandıkta kaybettiğiniz iktidara Cumhurbaşkanını yetkileri ve Meclis çoğunluğuyla el koyma anlayışı ne demokrasiye ne etiğe ne de hukuka sığar. Biz, bu anlayışa ilk günden itibaren direndik, direniyoruz ve direneceğiz. Bu torba yasayı yine Anayasa Mahkemesine götüreceğiz. Yine, yetki gasbını iptal ettireceğiz. Hayvan hakları konusunda, etki ajanlığı konusunda nasıl geri adım atmak zorunda kaldıysanız bu konuyu da bu hâliyle Meclisten geçirmemek için elimizden geleni yapacağız ve yerelin idaresini merkeze gasbettirmeyeceğiz, vesayetini kabul etmeyeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Torun.

Değerli milletvekilleri, birleşime otuz beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.33

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

174 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin birinci bölümü üzerinde gruplar adına söz sırası, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a aittir.

Buyurun Sayın Erdoğan Sarıtaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmama başlamadan önce, ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımızı ve cezaevlerinde siyasi tutsak olan bütün yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Kanun teklifinin usulü konusunda daha önce muhalefet partilerinin tüm vekilleri defaatle söz aldı ama maalesef yöntem değişmiyor. Komisyon süreçlerini hızla sonlandırma telaşı, AKP'ye çıkarı güzel hazırlanan teklifler, toplum yararını ve çıkarını gözetmeyen kanun teklifleri, niyetlerinizi açık bir şekilde ortaya koyuyor. Söz konusu kanunların halkın beklenti ve ihtiyaçlarına uygun olmayışı, demokratik katılımın sınırlandırılması ve sermayenin ayrıcalıklı bir konumda tutulmasının toplumun içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik adaletsizliğin daha da fazla derinleşmesine neden olduğunu hatırlatmak isterim.

Bu teklif Köy Kanunu, İmar Kanunu, Yapı Denetimi Kanunu, Çevre Ajansı Kanunu gibi birbirinden farklı kanunlarla ilgili bazı düzenlemeler içermektedir. Bütün bu anahtar kelimeler bizleri nereye götürüyor biliyor musunuz sevgili arkadaşlar? Bir deprem ülkesi olduğumuz gerçeğine götürüyor. Peki, önümüze koyduğunuz teklifte bu gerçeğe denk gelecek bir ciddiyet var mıdır? Maalesef hayır.

"Halkın çıkarları yerine sermayenin çıkarlarını önceleyen, yoksul halkı yerinden eden, mülkiyet hakkına saldırılan politikalardan artık vazgeçilmesi elzemdir, zorunludur." diyoruz. Deprem ve diğer doğal afetler nedeniyle yaşanan can kayıplarının kader olmadığı, alınmayan önlemlerin bir sonucu olduğu bilinciyle toplumun yararını önceleyen, barınma ve mülkiyet hakkını koruyan, ranta değil topluma hizmet edecek politikaların hayata geçirilmesi elzemdir.

Şunu açık ve net bir şekilde ifade edelim ki bu bir kanun teklifi değil bir kayyım teklifidir; iktidarın yerel yönetimlerin yetkilerine gözünü diktiği, kayyım atayabildiği yerlerde kayyım eliyle, atayamadığı yerlerde de bu teklifle bütün yetkileri eline almaya çalıştığı bir tekliftir. Bu hâliyle belediyelerin imar yetkisinden kentsel dönüşüme kadar birçok yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geçmiş olacak. İllerdeki süreçlerde yetki karmaşası ve işlemler yapılırken halk ile yerel yönetimler ve bakanlık arasında sorun yaşanacağını şimdiden görmek herhâlde kehanet istemez diyelim.

Örneğin, teklifte yapı denetimiyle ilgili çok önemli değişiklikler söz konusu. 500 metrekaresinin altındaki yapıların, yapı sahibince, yapı denetim hizmetlerinin belirlenmesinde esas bir madde var; bu madde eğer kanunlaşırsa -ki kanunlaşacak ilkel çoğunlukla- denetim zafiyeti oluşacak bir süreç başlamış olacak. Dolayısıyla geçmiş dönemde Bakanlığın da sıklıkla dile getirdiği müteahhit ile yapı denetimi arasındaki ticari bağın kesilmesi amacıyla ve çok büyük bir konsensüs sağlanarak bu sektördeki en büyük sorunlardan biri olan bu ticari bağın denetim zafiyeti sebebiyle verdiği durum bu maddeyle tekrar gündemleşmiş olacak.

Söz konusu düzenlemeyle Türkiye Çevre Ajansının şirketler kurmasının yanı sıra şirketlere ortak olabilmesi ve bu ortaklık kararının Cumhurbaşkanının onayıyla yapılmasına imkân tanımaktadır. Bu düzenleme, kamu hizmetlerinde verimlilik sağlama hedefiyle gerçekleştirilmişse de uygulamada ciddi riskler barındırdığı açıktır. Yani bu Ajans vergi toplayacak, bağış alacak ama kamunun diğer kurumları gibi Sayıştay denetimine tabi olmayacak. Yasa metnine göre Türkiye Çevre Ajansı özel şirketlere ortak olabilir; bu ortaklar kimler olacak, ölçüleri ne olacak, şeffaflığı nasıl olacak belli değil. Ajansın özel şirketlerle ortaklık kurmasına olanak tanınması, çevre odaklı bir kamu kuruluşunun ticari çıkarlarla hareket eden özel şirketlerin önceliklerine tabi olma ihtimalini de beraberinde getirecektir. Bu durum, Ajansın çevre koruma misyonunu sektöre uğratmasına ve kamusal faydanın ikinci plana atılmasına neden olacaktır. Bir ajans kuruyorsunuz, adını "çevre" koyuyorsunuz ama bu ajansın Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla bağıni koparıyorsunuz, tamamen özel yetkilerle donatıyorsunuz; Cumhurbaşkanlığına vererek -yani bu yetkilerin tamamını Cumhurbaşkanlığına veriyorsunuz- sonunda yine anlamsız, kamuya yarardan çok zararı olan nur topu gibi bir

kurum kuruluyor, ülkeye kazandırılıyor. Biz buna ne diyoruz? İsrar ediyoruz, gereksiz harcama diyoruz, denetimsizlik diyoruz ve ekolojiyi bilmemek diyoruz.

İmar aktarımı yine bu konulardan biri, teklifteki en önemli başlıklardan biridir imar aktarımı. İmar hakkı aktarımının aslında tam adı "rant aktarımı" olmalıydı, tanım bu şekilde olsaydı bizler açısından daha doğru olurdu diye düşünüyorum. Bu kavram "Bir parsel üzerindeki imar hakkının tamamen ya da kısmen yasaklanması durumunda bu parsel üzerindeki hakkın bir kısmının veya tamamının menkulleştirme yöntemiyle başka alanlara transfer edilmesi." olarak açıklanıyor. Düzenleme hem kamuya ayrılan alanların çevrelerinde kentsel yoğunluğun artmasına neden olacak hem de kentsel hizmetlerin veya kamusal hizmetlerin eksik ve yetersiz verilmesine neden olacak. Emsal artışıyla bölgesel yoğunluk imar planında öngörülenin üstüne çıkacağından yetersiz okul, hastane, park, bahçe, afet, toplanma alanı ve benzeri sosyal donatılara neden olacaktır. Bu nedenle, bu düzenlemede kamusal yarar yoktur; aksine, kentlerin bugün yaşadığı sorunları çözmek yerine daha da derinleştireceği ve kentlerimizi daha yaşanmaz hâle getireceği açıktır.

Yine, GES ve RES'lerin, güneş ve rüzgâr enerjisi santrallerinin yapı denetimi kapsamı dışına çıkarılması enerji sektöründeki yatırımları teşvik etmeye yönelik bir adım olarak sunulsa da ciddi riskler ve uzun vadeli olumsuz etkiler barındırmaktadır. Güneş enerjisi santrallerinin basit yapılar olarak tanımlanması ve bu yapı denetiminden muaf tutulması, can ve mal güvenliği açısından ciddi açıklar yaratabilir. Ekolojik denge üzerindeki etkileri göz ardı edilerek hızlandırılmaya çalışılan bu süreç kısa vadede yatırımcılar için cazip bir ortam sunabilir ancak uzun vadede tarım alanlarının, sulak bölgelerin ve yerel ekosistemlerin geri dönüşmez şekilde tahrip olmasına yol açabilir. Zaten iktidar olarak siz bu konularda çok şerbetlisiniz, bunu son yirmi iki yılda kurulan HES'lere bakınca anlamak mümkün.

Sonuç olarak, teklifin demokratik katılımı engelleyeceği, çevresel ve toplumsal sorunları derinleştireceği, sermaye öncelikli politikaları pekiştireceği çok açık. Halkın ihtiyaçlarına uygun, çevreye ve kamu yararına odaklı bir yaklaşım benimsenmesini bir kez daha özenle vurguluyoruz.

Mevcut teklifin bir kanun teklifi değil merkezîyetçi ve rant odaklı bir düzenleme olduğunu yineliyor, bu yanıltan bir an evvel dönüşümü buradan tekrar ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Erdoğan Sarıtaş, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'e ait.

Sayın Işıkver, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SEMİH IŞIKVER (Elâzığ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 174 sıra sayılı Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milletini tazimle selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle, yargı mercilerince verilen kararlar dikkate alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Kentsel Dönüşüm Başkanlığının görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Söz konusu kanun teklifiyle, köyde ikamet eden ve köy nüfusuna kayıtlı olup evi bulunmayan ihtiyaç sahiplerine satılan taşınmazlar üzerinde çeşitli nedenlerle bina yapmayanlara ya da taksitlerini ödemeyen hak sahipleri ile 31/12/2024 tarihinden önce süreleri dolacak olan hak sahiplerine binalarını yapmaları veya taksitlerini ödemeleri amacıyla 31/12/2028 tarihine kadar ek süre verilmesi; yapılan mevzuat değişikliğiyle özel bütçe kapsamında bulunan Kentsel Dönüşüm Başkanlığınca yapılan arsa ve arazi teslimlerinin katma değer vergisinin istisnası kapsamına alınması için Katma Değer Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklik; 6306 sayılı Kanun kapsamında yapılan arsa ve arazi teslimlerinin katma değer vergisinden istisna kapsamına ilişkin düzenlemeler; 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ve parsel bazında fonksiyon değişikliği, değer artış payı oranı ve hangi durumlarda değer artış payından muaf olunacağı ve "dönüşüm projeleri özel hesabı" ifadesine yönelik düzenlemeye ek imar hakkı aktarımına ve düzenleme ortaklık payına ilişkin düzenlemeler; Yapı Denetimi Hakkında Kanun'da yatırımcıların teşvik edilmesi amacıyla güneş enerjisi ve rüzgâr enerjisi santrallerine ilişkin inşaat sürecinin hızlandırılmasına yönelik düzenlemeler; 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da coğrafi verilerin toplanması, üretimi paylaşımı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilmiş veya başvuru süreci tamamlanmamış izin veya lisans belgelerine ilişkin olarak geçici madde ihdasıyla sürecin herhangi bir mağduriyete yol açılmadan yönetilmesi amacıyla geçiş dönemi hükümlerine yönelik düzenlemeler hususlarında çalışmalar yapılması amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, köyde ikamet eden ve köy nüfusuna kayıtlı olup evi bulunmayan ihtiyaç sahiplerine satılan taşınmazlar üzerinde çeşitli nedenlerle bina yapmayanlara ya da taksitlerini ödemeyen hak sahipleri ile süreleri dolacak hak sahiplerine binaları yapmaları ve taksitlerini ödemeleri amacıyla 31 Aralık 2028'e kadar ek süre tanınmasının, 2020 Elâzığ merkezli deprem felaketinin ardından özellikle kırsal alanda yaşanan çeşitli sorunların çözümü ve yeniden dönüşümü anlamında umut vadettiğini düşünmekteyim. Bu teklifle, Kentsel Dönüşüm Başkanlığına yapılan arsa ve arazi teslimleri katma değer vergisinin istisnası kapsamına alınmaktadır. Düzenlemeyle İmar Kanunu'na "imar hakkı aktarımı" tanımı eklenmektedir. 2020 yılı Elâzığ merkezli ve 2023 yılı Kahramanmaraş merkezli deprem felaketlerinden sonra yüzlerce vatandaşımızın çeşitli gerekçelerle mağduriyetleri ve çözüm için bizden beklentileri olmuştur. Bu durum, 11 ili etkileyen tüm deprem bölgeleri için de geçerli bir durumdur.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz bu kanun teklifinin özüne baktığımızda, özellikle yerelde yaşanılabilirliği temin etmeyi ve yaşanan çeşitli sorunları ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Değerli milletvekilleri, Fırat Üniversitesi akademisyenleri tarafından 2017 yılında yayınlanan "Çevresel Maliyetler ve Bu Döngüde Elâzığ Altınova Çimento Fabrikasının İncelenmesi" konulu bilimsel çalışmada şu çarpıcı sonuç paylaşılmıştır: "Elâzığ Altınova Çimento Fabrikasında 500, 1.000, 1.500, 2.000 ve 4.000 metre uzakta bulunan armut, ayva, elma, erik, kayısı gibi çeşitli bitkilerde üçer günlük periyotlarla gözlemlene yapılmıştır ve sonuçta bu bitkilerin polen çimlenmesi ve tüp uzunluklarının bu fabrikaya olan uzaklıkları arttıkça çimlenme oranının ve tüp uzunluğunun da arttığı görülmüştür. Çalışılan her bitkinin çimento fabrikası baca gazlarından farklı oranlarda etkilendikleri gözlemlenmiştir. Çalışılan bitki türlerine ait polenlerin tümünün fabrikadan olumsuz etkilendiği gözlemlenmiştir." 1959 yılından beri bu fabrika Elâzığ ili Aksaray Mahallesi'nin ortasında hizmet vermektedir. Yayımlanan bilimsel raporda, özetle; çimento tesisleri -en önemli çevresel etkileri- baca çıkışı, toz emisyonları, malzeme depolanması, malzeme ocakları, fabrika içi ve dışı yollardan kaynaklanan etkilerle çevreye büyük zarar vermektedir. Bu tesisin il merkezinden dışarıya taşınarak tarım ve köy yerleşim alanı dışında bir merkezde modern sistemlerle ve daha yüksek istihdam kapasitesiyle konuşlandırılması aziz şehrimizin tam otuz yıldır hasreti olmuştur. Bu hususta şahsım tarafından yapılan çağrıya ilimizin bütün milletvekilleri destek vermiştir; bu konuda irade beyan eden, destek veren bütün milletvekillerimize, ilimizin Valisine, Belediye Başkanımıza ayrıca teşekkürü borç biliyorum.

Yine, ayrıca bir konuya daha temas etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, üzerinde görüşmelerini sürdürdüğümüz kanun teklifinin bir önemli boyutu da sosyokültürel ve ekonomik kalkınmayı temin etmeyi amaçlamasıdır. Bu doğrultuda, seçim bölgem Elâzığ'da 2007 ve 2009 yılları arasında Valilik tarafından yapılan araştırmalarda turizm anlamında çok büyük bir potansiyele sahip olan ilimiz, yaklaşık dört yıldır çok önemli bir festival olan Kültür Yolu Festivali'ne dâhil edilmemiştir. Bu hususta da yine, şehrimizin Keban Baraj Gölü havzası nedeniyle üç

tarafı suyla çevrili doğal güzelliklerinin yanı sıra, Hazar Gölü, Hazar Baba Kayak Merkezi ve Harput'taki arkeolojik kazılar, Türkiye'nin en zengin ikinci mutfağı olma özelliği, kendi makam ve tertibiyle Türk musikisindeki yeri, tarihî ve kültürel birikimi, açık hava müzesi konumuyla tarihî şehir olan Harput, şehrimizi öne çıkaran çok kıymetli değerlerdir. Bu itibarla, 2017 yılından beri Elâzığ Belediyesi öncülüğünde devam eden UNESCO kalıcı miras kültür yolculuğu noktasında, bu Kültür Yolu Festivali'nin şehrimize çok önemli bir değer katacağını ifade ederek Kültür Yolu Festivali ağına ilimizin de dâhil edilmesini buradan talep etmekteyim.

Bu anlamda, 174 sıra sayılı Köy Kanunu'yla ilgili teklif kapsamında kırsal alanda yer alan turizm varlıklarının ekonomimize kazandırılması, başta bu değerlerin korunması ve restorasyonu için de yeni bir düzenleme yapılması çok değerli ve isabetli olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, 174 sıra sayılı Köy Kanunu'yla ilgili teklifin aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.(MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Işıkver, teşekkür ediyorum.

Şimdi şahıslar adına ilk söz Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'a ait.

Sayın Avşar, buyurun.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne bakacak olursak tamamı çevre, şehircilik konularıyla alakalı. Beyan edildiği üzere, 26 maddenin de 12 maddesi Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarından doğan düzenlemeleri içermekte.

Kalan maddelere baktığımızda, özellikle 4'üncü, 5'inci, 6'ncı, 7'nci maddeler birçok kurumun üzerine yeni yükler bindirecek gibi duruyor. Nedir bunlar? Kamu kurumlarının çok büyük kaynak gerektirdiği için kamulaştırmakta zorlandığı park, belediye hizmet, resmî kurum, yol gibi imarlara sahip olduğu yerlere ait düzenlemeler içeriyor yani vatandaşın imar mevzuatı dolayısıyla çivi çakamadığı, kamunun da kaynak yokluğundan kamulaştıramadığı yerler.

Şimdi, bununla alakalı iki değişiklik sunuyor bize kanun teklifi. Birincisi, başka imarlı yerden trampa, emsal transferi ya da yerinde imar değişikliğiyle aynı yere imar arttırımı verilmesi. Bu tip araziler bugün bir sorun mu? Evet, büyük bir sorun ama teklif edilen şekliyle çok başımızı ağrıtabilecek gibi duruyor. Niye? Şimdi "Başka yerde arazi vereceğiz." desek idarenin elinde bu talebi karşılayacak alan var mı, bunu bilmiyoruz. Belediyeler tasarruf tedbirlerinden dolayı ödenek almakta sıkıntı yaşadığı gibi bir de kamu alacakları yönünde sıkıştırılıyor, aynı dün gece karamamede gördüğümüz gibi. Şimdi, ellerindeki arazileri satarak kaynak bulmak zorundalar. Böyle bir düzenleme sistemlerini ve planlamalarını altüst edebilir. O zaman "İmarsız yere yerinde imar verilir." diyorlar, o da bambaşka bir keşmekeş çünkü büyükşehirlerde zaten sıkışık bir planlama var. Bunu göz önünde bulundurursak bu değişiklikler belediyeler için ve büyükşehirler için taşınmaz bir yük olacak. Ayrıca, verilen imarın değer artışı yaratması durumunda değer artışının yüzde 90'ını kamuya ödeme de başka bir konu. Birincisi, mal sahibi değeri artışındaki o ödemeyi nasıl yapacak ve haksız kazanç doğması gibi yollara nasıl engel olunacak? "Somut ne öneriyorsunuz?" dersanız, öncelikle damdan düşer gibi bu yükü kamunun sırtına yüklemek yerine, bir yıl veya altı ay için pilot bir bölge belirlenmesi ve uygulamada karşılaşılabilecek sorunlarla hem kamuya hem de mal sahibine en fazla maliyeti, en fazla yararı sağlayacak şekilde hataların giderilmesi. Bu hâliyle büyük sorunlar yaşanacağını süreç içerisinde göreceğiz.

Bir diğer madde, bu yapı denetimle alakalı düzenleme maddesi, 12'nci madde. Geçen sene ben bunu Komisyonda da belirttim; bizim Tekirdağ Malkara ilçesinde bir inşaat mühendisimiz İdris Karataş, 3 blok 27 daireden oluşan projesinde betonda çatlaklar keşfediyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından ruhsatlı laboratuvarın uygun verdiği betonda incelemeler sonucu standartlara uygun olmadığı belirleniyor. Şikâyeti de vatandaşın kendisi yapıyor. Daha sonrasında müteahhit İTÜ'ye başvuruyor, uzman raporu alıyor ve İTÜ diyor ki raporunda: "Bu binaları yıkmam lazım kardeşim." Ortaya çıkıyor ki laboratuvar sahte rapor vermiş, beton üreten santralin malı hileli, yapı denetim firması da işin içinde. Suç duyurusunda bulunuyor vatandaş; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü firmayı kapatıyor, müteahhit firmayı kapatıp kilit vuruyor, işe başka firmayla devam ediyor ama belediye hem 1 milyon 58 bin lira para cezası kesiyor hem de adamcağızın çoluğunun çocuğunun rızıkıyla yaptığı binayı yıkıyor. Allah muhafaza, daha kötüsü olsa bir depremde orada insanlar da ölebilirdi. O yüzden, bu hatalı işlerin de hem hapis cezası hem de firmalara yükümlülüğü artırması noktasında bu getirilen kanun teklifi geç kalınmış ama desteklediğimiz bir madde. Onu da belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, son olarak Anayasa'mızın 127'nci maddesi, mahallî idarelerin, halkın müşterek ihtiyaçlarını seçilen organlar eliyle yürüten kamu tüzel kişileri olduğu şeklinde açıkça tanımlıyor. Yine, 5393 sayılı Belediye Kanunu, mahallî idarenin ulaşımdan temizliğe, kurtarmadan ambulansa, trafikten turizme, tanıtıma, sosyal yardımdan spora kadar birçok konuyla alakalı yetkilerini artırıyor. Yani gerek yerel yönetimin gerekse merkezî hükûmetin görevi tamamıyla vatandaşın hizmet.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Avşar, lütfen tamamlayın.

CEM AVŞAR (Devamla) - Toparlıyorum.

Yerel yönetimler üzerindeki baskıyı artırmakla, millî iradeyi gasbederek millete hizmet gitmesinin önüne taş koymaya varan girişimler çeşitli siyasal kaygılarla milleti cezalandırmaktır. Bu tür haksız uygulamalara milletin tepkisi sandık tarihi sicilinde çok net bellidir, bunu da en iyi bilecek siyasi parti AK PARTİ'dir. Sayın Cumhurbaşkanının da kullandığı Ece Ayhan'ın "Yalın Ayak" şiirinde olduğu gibi, geriye bakanlar bunu hatırlayacaktır. "Biz tüzüklerle çarpışarak bugünlere geldik kardeşim/Onlar vurdu, biz büyüdük kardeşim."

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Avşar, teşekkür ediyorum.

Şahıslar adına diğer söz talebi Antalya Milletvekili Aykut Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yine bir torba yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Ülkemizin geleceğini ilgilendiren düzenlemelerin torba yasayla sunulması, tartışmaların derinleşmesini ve tekliflerin ayrıntılı bir şekilde incelenmesini engellemektedir. Bu yöntem yasama sürecini daraltarak milletvekillerinin vatandaşın ihtiyaçlarını doğru temsil etme kabiliyetlerini zayıflatmaktadır. Köy Kanunu ve kırsal alanları ilgilendiren düzenlemeler Türkiye'nin geleceğini şekillendirecek önemdedir ve dolayısıyla hızlıca bir torbaya sıkıştırılmaları doğru değildir. Bu konular titizlikle ve kapsamlı bir şekilde ele alınmalıdır. Mevcut teklif bu kriterleri sağlamadığı gibi köylerimizin kronik sorunlarını çözmekten de epey uzaktır. Türkiye'nin kırsal üretim alanlarının yanı sıra demografik ve sosyal yapıların çöküşüne sahne olmaktadır. Tarım ve hayvancılıkta çalışan başına katma değer 2006-2022 yılları arasında dünyada yıllık ortalama yüzde 3,62 oranında büyürken ülkemizde sadece yüzde 2,17 oranında büyümüştür. Daha vahimi, Türkiye'nin küresel tarım katma değerinden aldığı pay ise iktidarımızın ilk üç yılında yüzde 2,12 olurken son üç yılda bu oran yüzde 1,34'e gerilemiştir. Bu veriler tarımdaki gerilemeyi ortaya koymaktadır. Tarım ve hayvancılığın gerilemesi, köy okullarının kapanması, gençlerimizin göç etmesi üretim kapasitemizi düşürmekle kalmıyor, aynı zamanda sosyal dokuyu da zayıflatıyor. Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin verilerine göre ülkemizde ortalama çiftçi yaşı 58 yaşın üzerine çıkmıştır. Bu, gençlerimizin tarımdan uzaklaştığının ve yeni verimlilik

sorunlarının göstergesidir. Bu teklif ne köylerimizi cazip hâle getirmeyi amaçlıyor ne de kırsal üretimi canlandıracak bir perspektif ortaya koyuyor. Kırsal alanları ekonomik, sosyal, kültürel olarak bir bütün olarak ele almıyor; köyleri âdeta bir mülkiyet meselesine indiriyor. Teklifteki süre uzatımı gibi düzenlemeler köylerde sürdürülebilir yaşamı sağlayacak kalıcı bir planın da eksikliğini gösteriyor. 442 sayılı Kanun düzenlemeleri mülkiyet sorunlarına geçici bir nefes aldırır da ancak bunlar çözüm değil, sadece erteleme olarak karşımıza çıkıyor. Gecekondu Kanunu değişiklikleri hukukun üstünlüğünden uzaklaşma riski taşıyor. İzinsiz yapılaşmayı önlemek önemlidir ancak vatandaşlarımızın hak arama özgürlüğü göz ardı edilmemelidir. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve meslek kuruluşlarına ilişkin düzenlemeler özerkliğe zarar veriyor. Meslek kuruluşlarının bağımsız karar alma yetkisini zayıflatmak uzun vadede toplumun zararına olacaktır.

Kıymetli milletvekilleri, tarım ve hayvancılıktaki sorunlar kırsalı değil tüm ülkeyi etkileyen bir güvenlik meselesi hâline gelmiştir. Üretim maliyetlerinin artışı çiftçilerimizin rekabet gücünü azaltmakta, tarımsal destek ve planlamanın eksikliği kırsaldaki vatandaşlarımızı üretimden koparmakta. Bu teklifin kırsal ekonomiyi canlandıracak ciddi politikalar ve tespitler içermemesi büyük bir eksikliktir. Teklifteki eksiklikleri dile getirirken çözüm yollarını önermeyi de sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Kırsal kalkınma için kapsamlı bir strateji oluşturulmalı, mevcut stratejilerin yetersizliği ortadadır. Bu nedenle, kırsala ve kır-kent etkileşimine yönelik yeni bir modele ihtiyaç vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

AYKUT KAYA (Devamla) - Köy okulları yeniden açılmalıdır. Eğitim kırsalda yaşamın sürdürülebilirliği açısından temel bir ihtiyaçtır. Tarım ve hayvancılık destekleri artırılmalı, üretim planlamaları sağlıklı bir şekilde yapılmalıdır. Üretimin güçlenmesi gıda güvenliğimizin temelidir. Meslek kuruluşlarının özerkliği korunmalıdır. Bağımsız, bilimsel ve teknik kararlar ülkemizin kalkınmasında önemli bir rol oynayacaktır. Bu teklifin yeniden gözden geçirilerek köylerimizin ve kırsalımızın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesini talep ediyoruz.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemi yapacağız on beş dakika süreyle.

İlk soru İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'ya ait.

Sayın Otlu, buyurun.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Bugüne kadar yürütülen tüm kentsel dönüşüm çalışmalarında yoksul halk evlerinden çıkarılıp eğer barınmak istiyorlarsa karşılığında borç senetleriyle uzun vade borçlandırıldılar. Kentsel dönüşüm adı altında emekçiler mahallelerinden, evlerinden koparıldı, şehir dışına göç etmelerine sebep olundu. Halkın çıkarları yerine sermayenin çıkarlarını önceleyen, yoksul halkı yerinden eden, mülkiyet hakkına çöken bu politikalarından vazgeçilmelidir.

Deprem ve diğer doğal afetler sebebiyle yaşanan can kayıpları kader değildir. Yaşam, barınma, mülkiyet hakkını koruyan; rantta değil halka hizmet edecek politikalar hayata geçirilmelidir.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Bozan...

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Teklifin 9'uncu maddesinin Komisyona getirilen gerekçesinde "Her tür ve ölçekte plana ilişkin olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının hizmet bedeli alması amaçlanmaktadır." denmektedir. Bu teklifle, yerel yönetimlerin kasasına girmesi gereken para Bakanlık kasasına gidecek. Bu şekilde belediyelerin bütçesinden Bakanlık bütçesine kaç lira aktaracaksınız? Bu düzenleme belediyelerin kasasına kayyum atamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Murat Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Bugünkü Resmî Gazete'de harç, vergi ve cezalarda yapılacak zamları ifade eden yeniden değerlendirme oranları yayınlandı; zam oranı yüzde 43,93. Ehliyet, pasaport harçlarından trafik cezalarına yani vatandaşın attığı her adımda ödemek zorunda kaldığı vergi ve harçlar yeni yılda işte bu zam oranında zamlanacak. İşçinin, emeklinin maaş zammı gündeme geldiğinde yapılacak zammın enflasyona sebep olacağı yaygarasını koparanlar Cumhurbaşkanlığı imzasıyla bu zamlar yapılırken dut yemişi bülbüle dönüyorlar. İğneden ipliğe her şeye zam yapacaksınız; vergileri, harçları katmerleyip vatandaşın gırtlığına basacaksınız; sıra emekçi ve emeklinin maaşına gelince "Enflasyonu azdırır, zam yapamayız." diyeceksiniz. Söz veriyoruz, bu iktidarın vatandaşımızdan çalıp yandaşlarının kasalarına aktardığı her kör kuruşu yeniden milletimize iade edeceğiz.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Ayhan Barut...

AYHAN BARUT (Adana) - Görüşülmeye başlanan Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde "Bakanlığın görev alanına giren konularla ilgili olarak mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek." diye bir husus var. Bu hususun amacı çok belli; iktidarın sürekli hedef gösterdiği, etkisizleştirip yok etmeye çalıştığı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne karşı yine bir hamle yapılıyor. Düzenlemelerde belirtilen mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşları TMMOB'ye bağlı odalar olmasına karşın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görevleri arasında sayılıyor. Burada konunun muhatabı olan TMMOB devre dışı bırakılmak isteniyor. Özerk bir yapı olan TMMOB'a karşı tutumları kabul etmiyoruz. Anayasa'nın eşitlik ilkesi ve kamu yararı doğrultusunda çalışmalarını sürdüren TMMOB ve bizler hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmayan itibarsızlaştırma ve yok etme girişimlerine direneceğiz.

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Kentsel Dönüşüm Başkanlığının görev alanına ilişkin kanun düzenlemesi önerisi yerel yönetimlerin özerkliğine ve halkın iradesine müdahale anlamı taşımaz mı? 16'ncı madde düzenlemesiyle, belediyenin yetkisini "hazırlık işlemi" adı altında Bakanlığa mı devredeceksiniz? Ayrıca, yerel yönetimlerin yapı ruhsatı verme yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devri nasıl kamusal yarar sağlayacak? Bu yetkiyle hangi yandaşlarınıza rant dağıtacaksınız?

BAŞKAN - Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkür ederim Başkan.

Bu konuda aslında Adalet Vekilimle aynı şeyi soracağım. İmar yetkisi belediyelerde, yerel yönetimlerde olmamalı mıdır? Eğer bu yetki belediyelerden alınırsa imar planı nasıl yapılacaktır? Bu, yetki gasbı değil midir? Bu, aynı zamanda rantta açılmış bir alan değil midir? Halkın seçtiği eş başkanların karar alamadığı yerel yönetimlerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilen bu hak, hak gasbı değil midir, halka haksızlık değil midir, çevreye haksızlık değil midir? Belediyelerden eğer imar planı alınacaksa belediyeler ne işe yarayacak? Bunu Komisyonun cevaplandırmasını istiyorum.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ederim.

Deprem bölgesi ihalelerinin kaçı ve toplam kaç milyara tekabül eden kısmı 21/b davetiye yoluyla verilmiştir? 21/b yoluyla verilen ihaleler ile Bakanlık yaklaşık maliyetleri arasında oransal olarak ne kadar fark vardır, bu farkın sebepleri nelerdir? Deprem bölgesinde davetiye yoluyla verilen ihalelerin ne kadarı taşeron firmalara devredilmiştir? Taşeron firmaların sözleşme bedeli ile ihale bedeli arasındaki fark ne kadardır, bu fark neden kaynaklanmaktadır? Davetiye usulüyle ihale vermekten ne zaman

vazgeçilecektir? Bu uygulamanın kamuya zararı hakkında ne düşünülmektedir? Yine, bu uygulamanın tasarruf genelgesi karşısındaki durumu nedir?

Son olarak, bu yasayla getirilen imar transferi yetkisinin KOP uygulamalarında olduğu gibi bir ranta dönüşmemesi için hangi tedbirler alınmıştır, alınacaktır?

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Bozan...

ALİ BOZAN (Mersin) - Teklifin 11'inci maddesinin Komisyon gerekçesinde, güneş enerjisi santrali yapıları can ve mal güvenliğini tehdit etmeyen basit yapılar olarak değerlendirilmiştir. Akıllara zarar bu tespiti yapmadan önce yapı denetim alanında uzman kişilerin görüşünü aldınız mı, aldığınız Meclisle paylaşır mısınız?

Bugüne kadar bizim belediyelerimize kayyum atadınız. Teklifin 9'uncu ve 16'ncı maddeleriyle AKP'li belediyeler dâhil tüm belediyelere kayyum atıyorsunuz, bundan AKP'li belediye başkanlarının haberi var mı?

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Türkiye'de imar yetkili kurumların listesi nedir? İmar yetkili kurumlar arasındaki görüş ayrılıkları, kamu hizmetlerinde hangi aksaklıklara ya da rant transferine sebebiyet vermektedir? Çevre, Şehircilik Bakanlığının kullanmış olduğu imar yetkisinin yerelde belediyeleri devre dışı bırakmak bir yana, çok ciddi olarak bir rant transferi sağladığı ve buna dair bürokraside birtakım yanlış uygulamalara yol açtığı hususundaki fikriniz nedir?

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, şimdi Komisyona, sorulan sorulara cevap vermek üzere söz veriyorum.

Sayın Başkan, buyurun.

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, 9'uncu maddede arkadaşlarımızın sorduğu soruları cevaplamak adına... Bir defa, 9'uncu maddeyle, ilgili idare eğer yapmazsa görevini yani belediyeler vatandaşın taleplerini, haklı taleplerini yerine getiremezlerse ve üzerinden iki ay geçerse vatandaşlar bu iki aylık süreden sonra Çevre, Şehircilik Bakanlığına müracaat edebilirler. Kaldı ki bugün yani şu anda görüşeceğimiz kanun maddelerinin içerisinde böyle bununla ilgili bir değişiklik yok. Yani söylediğiniz hüküm daha önceki geçerli kanun maddelerinde de vardı.

Bir konu daha var. "Plan yapılamıyor." dendi, "Yerel yönetimlerin bundan sonra plan yapma yetkileri ellerinden alındı mı?" dendi. Hayır, aslında plan yapma yetkisi birinci dereceden yerel yönetimlerindir yani Çevre, Şehircilik Bakanlığı çevre düzeni planı yapar 1/200.000 fakat buna uygun olarak büyükşehir belediyeleri 1/5.000'ini yapar, ilçe belediyeleri de 1/1.000'lik uygulama imar planlarını yaparlar. Yani, tüm bunlara baktığımızda asıl sorumluluk, imar planı yapmak ve onu uygulama sorumluluğu belediyelerdedir ancak birçok belediyenin yeterli imkânlarla sahip olmaması münasebetiyle, bizzat kendilerinin Çevre, Şehircilik Bakanlığına imar planlarının 1/200.000'e uygun şekilde yapılmasıyla ilgili talepleri var. Bu tür talepler olduğunda Çevre, Şehircilik Bakanlığı zaten bunu yerine getirir. Onun dışında imar planlarının yapılmasında da imar planlarının revizyonunda da imar planlarının uygulanmasında da birinci dereceden sorumlu olanlar belediyelerimizdir.

Türk Mühendis ve Mimar Odasının mevzuatıyla ilgili soru soruldu. Değerli arkadaşlar, yine bu 26 maddelik yasa teklifimizde bununla ilgili herhangi bir değişiklik yok yani Türk Mühendis ve Mimar Odasının mevzuatının yeniden yapılması veya değiştirilmesiyle ilgili herhangi bir talebimiz yok. Bu zaten daha önceki mevzuatın aynısı, kanunun belli bir bölümü değiştirildiği için mecburen kanunun bütünlüğünün bozulmaması açısından buraya yazılmıştır, onu da paylaşmak istiyorum.

"Bundan sonra yapı ruhsatı da Çevre, Şehircilik Bakanlığı bünyesine mi geçti?" diye sordu arkadaşlarımızdan biri. Hayır, yapı ruhsatında, imar planı uygulamalarında birinci dereceden sorumlu olan belediyelerimiz dedik. Tabii ki imara uygun yapılmış ve bitmiş yapıların yapı kullanma izin belgelerini belediyeler tanzim ederler ancak müracaatları olduğu hâlde yani yapıları bitmiş ama yapı kullanma izin belgelerini almakta zorlanan yapı sahipleri, o kanuni süre sonunda belediyelerden cevap alamazlarsa eğer, o zaman Çevre, Şehircilik Bakanlığına müracaat edebilirler. Bu, vatandaşlarımızın hak ve hukukunu muhafaza açısından da önemli bir avantajdır, önemli bir argümandır. "İmar yetkisi belediyelerden alınmakta mıdır?" diye soruldu. Deminden beri bunları izah etmeye çalışıyorum. Kesinlikle öyle bir şey yok, öyle bir şeyin olması mümkün değil ve eşyanın tabiatına da aykırı.

İmar transferleriyle ilgili "İmar transferi yaparken ranta nasıl engel oluyorsunuz?" dendi yani "Rantın önüne nasıl geçilebilir?" diye bir soru soruldu. Doğru, haklısınız bu konuda endişe etmekte; bizim de bu endişelerin giderilmesi ve uygulama esnasında -gerek verici parsel gerek alıcı parsel; bunların ikisi de önemli, kıymetli- bunların herhangi birinin haksızlığa uğramaması adına orada, yine kanun teklifinde geçen tedbirlerimiz var. Bunlardan bir tanesi, verici parselin değer tespiti yapılırken temel referansımız, verici parselin yanındaki, sağındaki, solundaki parsel ve adalardaki yapılanma koşullarını esas alıyoruz. Yeşil alanda bile olsa o parselin değerini yandaki ada ve parsellere göre belirliyoruz ve alıcı parselde de bu şartlarda devrediyoruz. Peki, bunu kim tespit edecek? Değer tespit komisyonları olacak, SPK lisanslı değer tespit komisyonları; bu da en az iki komisyon tarafından yapılacak değerlemeden sonra gerçekleştirilecek. O konuda da herhangi bir sıkıntı olacağını düşünmüyorum. Kaldı ki bu imar transferinde -bırakın ranta dönüşmesi- aslında yıllardır vatandaşların ciddi anlamda mağduriyetinin önüne geçilecek ve kamu yani başta yerel yönetimler, belediyelerimiz bunu yaparlarken kendi bütçelerinden herhangi bir kaynak ayırmadan vatandaşlarımızın yıllara sâri problemlerine de çözüm getireceklerdir.

GES'le ilgili bir soru soruldu, GES ve RES'le ilgili. Şimdi, bu güneş santrallerinde, aslında, yapılış teknikleri bakımından yapı denetim firmalarının denetimine tabi olunacak ağır inşai faaliyet yok zaten ama yine de bu RES'ler yapılırken Enerji Bakanlığının bünyesinde sırf bu konuları takip edecek, gerek RES gerek GES'in uygulama esnasında tabi olacakları kuralların yerine getirilip getirilmediği konusunda onların takibini ve sorumluluğunu yapacak Enerji Bakanlığı. Kaldı ki, mesela RES çok gündeme geldi, rüzgâr enerji santralleri çok gündeme geldi. Aslında, rüzgâr enerji santrallerine uygulama esnasında yüksek teknoloji gerekiyor. Şu anda, yapı denetim firmalarımızda bu yüksek teknolojiyi takip edecek birimlerin de olmadığını, bununla ilgili mühendislerin de olmadığını görüyoruz. Dolayısıyla bütün bu sıkıntıların bertaraf edilmesi ve doğru bir uygulamanın yapılabilmesinin yolu Enerji Bakanlığının bizzat bu konuyu üstlenmesidir, Enerji Bakanı da bu konuyu üstlendi.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, soru-cevap işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölüm üzerindeki görüşmeler de tamamlanmıştır.

Birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım. 1'inci madde üzerinde 5 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 174 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin
İstanbul
Mustafa Kaya

Selma Silkin Ün
Denizli
Mustafa Bilici

Hasan Ekici
Konya
Mehmet Atmaca

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere İzmir Milletvekili Mustafa Biliciye söz veriyorum.

Sayın Bilici, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Köy Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerine Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifi birçok açıdan ciddi sorunlar barındırmaktadır. Bu teklif, Anayasa'ya aykırı düzenlemeler ve toplumsal adaleti zedeleyen maddeler içerdiği gibi, yerel yönetimlerin özerkliğini ve vatandaşlarımızın haklarını da tehdit etmektedir. İktidar, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümleri biçimsel olarak düzenleyip Genel Kurula getirmekte ve farklı sonuç beklemektedir. Bu durum hem Anayasa Mahkemesinin hem de Türkiye Büyük Millet Meclisinin iş yükünü artırmaktan başka bir şey değildir. Bu husustan vazgeçilmesi gerekliliği apaçık ortadadır.

Değerli arkadaşlar, Anayasa'nın 127'nci maddesi yerel yönetimleri ve halkın iradesine saygıyı teminat altına alır ancak bu teklif, yerel yönetimlerin yetkilerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devretmekte ve merkezî bir vesayet mekanizması yaratmaktadır. Bakanlığa, doğrudan ruhsat verme yetkisi tanıyan 9'uncu madde, yerel yönetimlerin özerkliğini tehdit etmekte ve merkezî idarenin vesayet yetkisini aşan bir müdahaleye olanak tanımaktadır. Anayasa Mahkemesinin daha önce iptal ettiği benzer düzenlemeler gibi bu düzenleme de demokratik yerel yönetim anlayışıyla bağdaşmamaktadır. Yerel seçimlerde arzuladığı sonucu elde edemeyen iktidar, çareyi mevzuatı değiştirmekte bulmuştur. Belediyelerin yetkilerini yerelden alıp Bakanlığa vermek yerel yönetimlerin zayıflatılması, merkezin güçlendirilmesi anlamına gelmektedir ve bu da gelişmiş demokrasilerde kabul görür bir uygulama değildir.

Teklifin en tartışmalı maddelerinden biri olan imar hakkı aktarımı, kamu kaynaklarının adil kullanımını değil belirli kesimlere rant sağlama amacını taşımaktadır. Anayasa Mahkemesi, mülkiyet hakkını ihlal eden bu tür düzenlemelerin toplumsal adalet ilkelerine aykırı olduğunu defalarca belirtmiştir ancak iktidar, bu uyarıları dikkate almadan kamu kaynaklarını belirli grupların çıkarları doğrultusunda kullanmaya devam etmektedir. Özellikle yeşil alanların yapılaşmaya açılması çevresel değerlerimizi ve toplumsal faydayı yok etmektedir.

Kentsel dönüşüm politikalarındaki yanlışlıklar da bu teklifin bir diğer sorunlu alanıdır. Riskli yapıların dönüşümünde dar gelirli vatandaşların ihtiyaçları göz ardı edilmekte, vatandaşların güvenli konutlara erişimi zorlaşmaktadır. Deprem riski altındaki bölgelerde kentsel dönüşüm projeleri, halkın ihtiyaçlarını karşılamak yerine özel sektörün çıkarlarını önceleyen bir anlayışla yürütülmektedir. Bu durum, toplumsal güveni sarsmakta ve sosyal adaleti derinden zedelemektedir. Değerli milletvekilleri, çevresel ve toplumsal sürdürülebilirlik açısından kritik olan güneş ve rüzgâr enerji santrallerinin denetim kapsamı dışında bırakılması da büyük bir sorundur. Bu düzenleme, Türkiye'nin yüksek deprem riski altında olduğu gerçeğini görmezden gelerek hem çevreye hem de insan hayatına yönelik ciddi tehditler barındırmaktadır.

Son olarak belirtmelidir ki Türkiye Çevre Ajansına tanınan geniş yetkilerin Sayıştay denetiminden muaf tutulması denetimsizlik sorununu derinleştirmekte, hesap verilebilirlik ilkesi ayaklar altına alınmaktadır. Hukuk devletinde hesap vermek asıl, örtülülük ve gizlilik ise istisnadır. Ne yazık ki iktidar aslolan ile istisnayı birbirine karıştırmıştır.

Bu teklifin Anayasa'ya uygun, halkın yararını gözetten bir anlayışla yeniden ele alınması gerektiğini düşünüyorum, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılması gerekliliğinin bir kez daha altını çizerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2691) sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE1- 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun geçici 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2024" ibaresi "31/12/2030" şeklinde değiştirilmiştir.

Kamuran Tanhan

Mardin

Ali Bozan

Mersin

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

Adalet Kaya

Diyarbakır

George Aslan

Mardin

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Siirt

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ VEHBİ KOÇ (Trabzon) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'ya söz veriyorum.(DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Kaya, buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarının köy, kent, imarla ilgili çıkardığı yasaların hiçbiri toplumsal ihtiyaçları gözetmiyor ve kamu yararı sağlamıyor. Bu yasalar, konut hakkı başta olmak üzere pek çok insan hakkı ihlali ile mağduriyeti barındırıyor ve salt ekonomik getiriye odaklanıyor. Yoksul ve emekçi mahallelerine ödeyemeyecekleri koşullarda lüks projeler dayatarak mülksüzleştirme, yoksullaştırma projelerine dönüşen uygulamalarla zorunlu göçe yol açıyor. Uzun yıllardır uygulanan yanlış kent ve konut politikaları hem kentleri yaşanmaz hâle getirdi hem de ucuz ve güvenilir konut dar gelirli vatandaşlarımız açısından hayal oldu. Kentsel dönüşüm konusu ciddiyet ve hassasiyetle yaklaşılması gereken konulardan biri. "Rant olmadan dönüşüm olmaz." yaklaşımından artık vazgeçmeniz gerekiyor. Amaç, riskli yapıları iyileştirmekle birlikte sağlıklı ve yaşanabilir kentler sağlamak, inşa etmektir. Kentsel dönüşüm alanlarında yapılacak çalışmaların bilim ve teknikten yana, halkı yerinden etmeyecek şekilde bütünlüklü olarak ele alınması gerekir. Dönüştürülecek yerde yaşayan insanların yaşam tarzları dikkate alınmalı, tek seçenek sadece yıkmak değil güçlendirme seçeneği de çözümün bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Alınan planlama kararları, kent dokusuna, doğaya saygılı, kentsel belleği koruyan bir nitelik taşımalıdır. Sağlıklı kentsel çevrelerinin oluşturulması ve kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için kent halkının, emek ve meslek örgütlerinin katılımını ve denetimini sağlayacak bir anlayışın geliştirilmesi gerekmektedir. Bu düzenlemeyle, bina yapamayan veya taksitlerini ödeyemeyenlere verilen ek süre yurttaşların lehine gibi

görünse de şu zamana kadar bunları karşılayamayanların en büyük sebebinin maddi imkânsızlıklar olduğu görülmüyor. Dolayısıyla bu düzenleme, yurttaşların barınma hakkı kapsamında devletin asli görevi olan sosyal konut sağlama yükümlülüğünü yetersiz ve ertelenen çözümlerle örtbas etmektedir. İhtiyaç sahiplerinin konuta erişimini kolaylaştıracak kalıcı bir politika yerine, yalnızca süre uzatımıyla geçici bir rahatlama sağlanmak istenmektedir. Kalıcı sosyal konut politikaları geliştirilmeden yapılan bu tür düzenlemeler köklü çözümlerden uzaktır ve yetersizdir.

Barınma sorununun içerisinde elektrik, su, ısınma gibi temel ihtiyaçlardan yoksun kalmak da dâhil, yine bir DEDAŞ zulmünden bahsetmek istiyorum size. Silvan'ın 350 haneli Malabadi köyünde 30 Ekimden bu yana elektrikler kesik. DEDAŞ başta sayaçları ve dağıtım altyapısını yenileyeceğini söyledi ancak sayaçlar yenilenmediği gibi elektrik eski şebeke hatlarının olduğu trafolarla taşındı. Can ve mal güvenliğini sağlamak için yenileme yapacağını iddia eden DEDAŞ, asıl bu uygulamayla yurttaşların can ve mal güvenliğini tehlikeye atıyor. DEDAŞ, sayaçları trafoya taşıma işlemini mühendislik tekniklerine aykırı biçimde, yetkisi olmayan mühendislerle hem de sorumlulukları onlara yükleyerek yapıyor, sorunları raporlayan mühendisleri de görevden alarak uzaklaştırıyor. Bu yapılan işlem Mazıdağı'nda olduğu gibi yine büyük bir yangına sebep olabilir. Elektriksiz kalan köylülere bir tane jeneratör verilmiş ama yakıtını köylüler karşılıyor. Okuldaki elektrik panosu tehlike saçıyor. Köydeki hastalar, yaşlılar, öğrenciler mağdur.

DEDAŞ'a ve Enerji Bakanına çağrı yapıyoruz: Malabadi köyünü daha fazla elektriksiz bırakmayın.

Bir çağrımız da İçişleri Bakanlığına: 25 Kasım'da Taksim'de polis şiddetiyle gözaltına alınan 3 göçmen arkadaşımızla ilgili sağlıklı bilgi alamıyoruz. Hâlâ avukat görüşü gerçekleştirilmedi. Karakoldalar mı, geri gönderme merkezine mi alındılar, onu da bilmiyoruz. Kadına yönelik şiddeti protesto etmek suç değildir. Gözaltına alınanların hemen serbest bırakılmasını istiyoruz.

Ayrıca, biz, Diyarbakırlı kadınlar olarak da "..."⁶ sloganının Diyarbakır Valiliği tarafından yasaklanmasını kınıyoruz. Buradan bir kere daha hep birlikte söyleyelim: "..."⁷ (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 174 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan "31/12/2028" ibaresinin "31/12/2029" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Özyürek
Sivas
Fevzi Zırhlıoğlu
Bursa

Cumali İnce
Niğde
Abdurrahman Başkan
Antalya

Ertuğrul Gazi Konal
Giresun

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ulaş Karasu
Sivas
Gülcan Kış
Mersin
Aşkın Genç
Kayseri

Sururi Çorabatır
Antalya
Mühip Kanko
Kocaeli
Umut Akdoğan
Ankara

Ömer Fethi Gürer
Niğde
Barış Bektaş
Konya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul
Burhanettin Kocamaz
Mersin

Burak Akburak
İstanbul
Yüksel Selçuk Türkoğlu
Bursa

Yasin Öztürk
Denizli
Yavuz Aydın
Trabzon

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ VEHİBİ KOÇ (Trabzon) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'e aittir.

Sayın Özyürek, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

AHMET ÖZYÜREK (Sivas) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 174 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hepimizin malumudur ki bu hafta ülkemizde yoğun bir kar yağışı olmuştur, birçok il ve ilçelerimizde vatandaşlarımız zarar ve ziyana uğramıştır. Tabii, buradan, öncelikle ülkemizde bu sıkıntıları yaşayan bütün vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimizizi iletıyoruz.

Seçim bölgemiz olan Sivas'ımızda da aynı şekilde yoğun bir kar yağışı ve tipiyle karşılaştık. Tabii, uzun yollardan giden vatandaşlarımızın hangi ilçemizde olsun belediye başkanlarımızı tek tek arayarak -oradaki yetkili kardeşlerimizle birlikte- yolda kalan arkadaşlarımızı da oradaki kendi misafirhanelerimizde misafir ederek yiyecek, içecek yardımlarıyla ilgili de kendilerine yardımcı olmaya çalıştık, elimizden gelen gayreti de gösterdik.

Tabii, en önemlisi de uzun yoldaki vatandaşlarımıza mutlaka sahip çıkabiliyoruz ama özellikle köylerde, kırsal bölgedeki vatandaşlarımız biraz daha çok sıkıntı yaşadılar. Özellikle yani sürü işleriyle uğraşan, hayvancılıkla, hayvan beslemeyle uğraşan vatandaşlarımızın biraz da hayvanlarını otlatmak ve yaylaya çıkarmaları sebebiyle dönüşlerde yoğun kar ve tipiyle karşı karşıya kaldılar. Tabii, burada, neticede hayvanların kurtarılmasını isterken oradaki arkadaşlarımızın, özellikle Sivas'ımızın Kangal ilçesinde ve kendi köyüm, Deliktaş köyümüzde yaşanan bir olay; 2 köylümüz kendi hayvanlarını otlatmak için çıkıyorlar, dönüşte yoğun kar ve tipiyle karşılaşıyorlar ve hayati tehlikeyle karşı karşıya kalıyorlar. Tabii, burada, başta Sivas Valimize çok teşekkür ediyoruz, AFAD İl Müdürümüze, bütün görevlilere çok teşekkür ediyorum; yoğun bir çaba sarf ettiler. Tabii, en önemli, büyük teşekkürü de gerçekten yürekten, canıgönülden mücadele eden köylülerimize, Deliktaşlı hemşehrilerimize buradan ediyorum. Hayati tehlike olmasına rağmen köylülerimiz kendi traktörlerine binerek oradaki olay mahalline gittiler, oradaki 2 vatandaşımızın

⁶ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

⁷ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

hayatını kurtardılar; aynı zamanda sürülerin de hemen hemen yüzde 50'sini, büyük bir kısmını kurtararak getirmiş oldular köye. Bir aksilik de tabii, yine köylülerimizin birbirinden haberdar olmamasının en büyük sıkıntısı ise duyan yardıma koştuğu için diğer köylümüz de oraya kimsenin haberi olmadan gidiyor, yoğun kar ve tipiyle karşılaşılıyor; tabii, bu sefer de onu aramakla geçti mücadelemiz. Neticede, onu da hem köylülerimizin hem de demin de ifade ettiğim gibi Sayın Valimizin büyük bir çaba sarf etmesiyle beraber, kendisini kurtardı; hepsi hayattalar Allah'a şükürler olsun. Aynı şekilde, bu şekilde sıkıntı yaşayan bütün vatandaşlarımıza da buradan geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

Tabii, burada, şimdi, en önemli sorun, hayatını kurtardıktan sonra -tabii, mal canın yongasıdır- bu sefer de tabii ki arkadaşlarımızın sürülerini gittiği için... Buradan da yine, Sayın Valimize, Tarım İl Müdürlüğüne, AFAD'la beraber tespit tutanakları tutarak zarar ve ziyanların ödenmesiyle ilgili... Bir tespit tutanağı tutulmuştur, aynı zamanda hem İl Müdürlüğümüze de hem AFAD'a hem de Sayın Valimize gönderilmiştir. İnşallah, en kısa zamanda, buradan hem Sayın Valimizden hem AFAD ve Tarım İl Müdürlüğümüzden özellikle bu hemşehrilerimizin zarar ve ziyanlarının giderilmesini bir an önce talep ediyoruz. İnşallah, böyle bir şeyin bir daha hiçbir vatandaşın başına gelmemesi dileğiyle ben buradan hepinize teşekkür ediyor, Genel Kurulu bu vesileyle saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özyürek, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ikinci söz Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır'a aittir.

Sayın Çorabatır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlarım.

Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi ve geneli hakkında Cumhuriyet Halk Partisi adına görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Vatandaşlarımızı doğrudan ilgilendiren, kamu yönetiminde esaslı değişikliklere neden olabilecek önemli hükümler içeren yasa tekliflerinin yeterince değerlendirilmeden, ilgili kurum, kuruluş ve STK'lerin görüşleri alınmadan hızlıca gündeme alınması sağlıklı bir yasama süreci değildir. Teklifin 1'inci maddesindeki Köy Kanunu'nun ek 13'üncü maddesiyle köy ihtiyar meclisine köy tüzel kişiliğine kayıtlı köy yerleşme planlarına göre en çok 2.000 metrekaire olmak üzere tescil edilen parsellerin köyde ikamet eden ve köy nüfusuna kayıtlı kişilere rayiç bedel üzerinden bedelini beş yılda ve beş eşit taksitte ödeme koşuluyla satın alma yetkisi veriliyordu. Bu parselleri satın alanların beş yıl içinde bina yapmaları zorunlu tutuluyor. Kanuna 2017 yılında eklenen geçici maddeyle satışı yapılmış taşınmazlar üzerinde belirlenen süre içerisinde binalarını yapmayan ya da taksitlerini ödemeyen hak sahiplerine en son 31 Aralık 2024'e kadar süre tanınmıştı. Bildiğiniz üzere, 2017-2024 yılları arasında küresel pandemi, büyük bir deprem afeti ve ciddi bir ekonomik kriz dönemi yaşandı. Ekonomik sorunlar hâlâ da devam etmekte. Bu dönemde sektörler ağır yükün altında kaldı. Bunların başında tarım ve hayvancılık geliyor, özellikle köylerde yaşayan vatandaşlarımızın temel geçim kaynağı da bu alanlarda. Tarım ve hayvancılıkta köylerde yaşanan zorluklar, vatandaşlarımızın azımsanmayacak bir bölümünü kentlere göç etmeye zorladı. Teklifte süre 31 Aralık 2028 tarihine kadar uzatılıyor.

Değerli milletvekilleri, bugüne kadar bu haktan yararlanamayan, edimlerini yerine getiremeyen vatandaşlarımız bundan sonra nasıl yararlanacak? Onların ekonomik koşullarında ve gelirlerinde olumlu yönde ne gelişti? Şimdi, süreyi uzatmak olumlu bir düzenleme gibi görünse de bu süre içerisinde bina yapılamaması, taksitlerin ödenmemesi durumunda bu taşınmazların köy tüzel kişiliği adına, tüzel kişiliğini kaybeden köylerde ise ilgili belediye adına resmen tapuda tescil edilecek olması önemli bir problemdir. Bu imkân, köyde ikamet eden ve evi bulunmayan vatandaş için son derece önemlidir. Bu maddede sürenin 2028'e kadar uzatılması çözüme değildir. Bu sürenin vatandaşlarımızın lehine olabilmesi için, bırakın hak kaybını, öncelikle kamu alacaklarının gözden geçirilmesi, faiz tahakkuk ettirilmemesi, varsa ettirilmiş olanların silinmesi, konut yapma şansının her gün azalması da dikkate alınarak sürenin daha da uzatılması ve bedellerle ilgili de indirim yapılması gerekmektedir.

Başka bir maddede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görevleri arasında "mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak, bunları denetlemek" eklenmiştir. Bu düzenlemede muhatap, mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşları ve odalardır. Bu birlik Anayasa'ya göre yasayla kurulmuş, kamu niteliğine sahip bir meslek birliğidir. Birliğin kendi mevzuatını hazırlama yetkisi vardır. Düzenleme bu hâliyle Anayasa'ya aykırıdır. Bir diğer madde de özellikle büyükşehirlerde yapı denetim kuruluşlarının merkeze uzaklık gibi sebeplerle denetim görevini üstlenmekten imtina ettikleri gerekçe gösterilerek Bakanlığa; gerek görülmesi hâlinde büyükşehirlerin birden fazla bölgeye ayrılması, kuruluşların faaliyetlerini bu bölgeyle sınırlandırması ve öngörülen kotanın bu bölgeler için ayrı ayrı hesaplanması konusunda yetki veriliyor. Anayasa'da açıklanan kanunilik ve hukuki belirlilik ilkesi gereği bölgelere ayrılmanın nasıl yapılacağına dair somut kriterlerin bu madde içerisinde de belirtilmesi gerekir.

Yine, Çevre Ajansının mevcut şirket kurma yetkisinin yanında şirketlere ortak olarak faaliyet gerçekleştirmesine olanak tanıyacak düzenlemeler yapılmaktadır. Ajans zaten ihtiyaç hâlinde bu faaliyetleri özel, tüzel kişiliği haiz şirketler kurarak gerçekleştirmeye hakkına sahiptir. Daha bu hakkı kullanmadan ve hiçbir faaliyette bulunmadan şirket kurmanın yanı sıra ortaklık kurabilmesine yol açılması tereddüt yaratmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çorabatır, lütfen tamamlayın.

SURURİ ÇORABATIR (Devamlı) - Bitiriyorum.

Acaba, hâlihazırda MUÇEV gibi hangi vakıflar ve şirketler yoluyla ortaklık planlanmaktadır? Ana faaliyet konularıyla iştiغال eden şirketlere ortaklığın gerçekleştirilmesi için net bir sınırlama getirilmesi gereği çok açıktır.

Yine, 4'üncü maddede yer alan imar hakkı aktarımı ve 9'uncu maddedeki sosyal, sağlık, spor donatılarla ilgili emsal transfer yetkisinin verilmesini sorunlu alanlar olarak görmekteyiz.

7'nci maddede yer alan yüzde 90 oranının ise tekrar tartışılması gerekiyor, belediyenin payının burada artırılması gerekiyor.

Bu maddelerin yeniden müzakere edilmesini talep ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.(CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çorabatır, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'e ait.

Sayın Öztürk, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Köy Kanunu'yla ilgili kanun teklifinin 1'inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

442 sayılı Köy Kanunu'nun Ek 13'üncü maddesi köy nüfusuna kayıtlı ve köyde ikamet eden ancak ev sahibi olmayan vatandaşlarımız için bir fırsat sunmuş, köy tüzel kişiliğine ait taşınmazların rayiç bedelle bu vatandaşlarımıza satılmasını mümkün kılmıştır. Bununla birlikte hak sahiplerine inşaatları tamamlamaları ve taksit ödemelerini yapmaları için 31 Aralık 2024 tarihine kadar süre tanınmıştır. Ancak ekonomik koşullar, pandemi süreci ve bireysel zorluklar nedeniyle pek çok vatandaşımız bu süreyi değerlendirememiş, sorun yaşamıştır. Bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifi ise bu süreyi dört yıl daha uzatarak vatandaşlarımıza ek bir fırsat sunmayı amaçlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, pandemi sürecinin hem ekonomik hem de sosyal alandaki yıkıcı etkilerini hepimiz yakından gözlemledik. Pandemi dönemi vatandaşlarımızın gelirlerini kaybettiği, işsizlik oranlarının arttığı, piyasalarda daralmaların yaşandığı ve birçok bireyin temel ihtiyaçlarını karşılamakta dahi zorlandığı bir süreç oldu. Bunun üzerine eklenen ekonomik kriz, inşaat maliyetlerindeki artış, emlak fiyatlarındaki yükseliş ve krediye erişimdeki yaşanan zorluklar özellikle dar gelirli vatandaşlarımızı daha da kırılgan hâle getirmiştir. Böylesine zorlu bir dönemde kırsal bölgelere yönelen vatandaşlarımızın bu alanlarda yaşamlarını sürdürebilmesi için sağlanan imkânlar ne yazık ki yetersiz kalmaktadır. Bugün kırsal bölgelerde yaşanan en büyük sorunlardan biri ekonomik altyapının yetersizliğidir. Vatandaşlarımıza taşınmaz edinme hakkı tanınması elbette önemli bir adımdır ancak bu taşınmazlar üzerine inşa edilecek yapılar için vatandaşlarımızın ekonomik gücü yeterli olmayabilir. Köy Yerleşme Planı kapsamında taşınmaz edinen hak sahiplerinin büyük bir kısmı artan maliyetler ve ekonomik zorluklar nedeniyle binalarını inşa edememiş ve borçlarını ödeyememiştir. Bu noktada hak sahiplerine tanınan sürenin uzatılması kritik bir adımdır ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, bu uzatmanın sadece bir erteleme niteliği taşımasıdır.

Değerli milletvekilleri, ben iki ay önce Köy Kanunu'ndaki geçici 5'inci madde kapsamında hak sahiplerine tanınan sürenin beş yıl uzatılması için bir kanun teklifi vermiştim. Elbette biz müneccim değiliz, malum da olmadı, vatandaşlarımızın bu konudaki mağduriyetlerini bizlere aktarmasıyla bu kanun düzenlenmesinin gerekli olduğunu fark ederek vermiştik. Eminim, bu konuda mağdur olan vatandaşlarımız sizlere de iktidar milletvekillerine de mağduriyetlerini aktarmışlardır. İyi de tabiri caizse yumurta ağza gelinceye kadar vatandaşlarımızı diken üstünde tedirgin etmektense bu çözümü sadece ertelerek değil somut adımlarla neticelendirerek çözebilseydik değil mi? Teklifinize bakınca görüyorum ki siz bu süreyi dört yıl daha uzatmayı tercih etmişsiniz. Teşekkür ederiz. Bizim için önemli olan milletimizin sorunlarının çözülmesidir, kanun teklifinin kimden geldiğinin bir önemi yoktur.

Köy Kanunu'nda yapılan değişiklikler kırsal kalkınmayı desteklemek açısından önemli bir adımdır ancak burada şu gerçeği de kabul etmemiz gerekiyor: Kırsal kalkınma, yalnızca barınma sorununu çözmekle sınırlı değildir. Kırsal bölgelerdeki ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesi, altyapının güçlendirilmesi ve temel hizmetlerin erişilebilir hâle getirilmesi gerekmektedir. Bugün kırsal bölgelerde tarım ve hayvancılık gibi temel ekonomik faaliyetlerin desteklenmemesi bu alanlara olan ilgiyi azaltmakta, köylerde yaşamayı cazip olmaktan çıkarmaktadır. Köy yerleşim planları kapsamında taşınmaz edinen vatandaşlarımızın yalnızca barınma hakkına değil aynı zamanda sürdürülebilir bir gelir elde etme imkânına da sahip olması sağlanmalıdır. Bu nedenle, tarım ve hayvancılık faaliyetlerini destekleyecek teşvik politikalarının da hayata geçirilmesi elzemdir.

Bu noktada, düzenlemeye ilişkin bazı ilave önerilerimi ifade etmek istiyorum:

1) Köy Yerleşme Planı kapsamında taşınmaz edinen vatandaşlarımızın bina inşa etme süreçlerinde karşılaştıkları maliyet yükü azaltılmalıdır. Misalen, tip projelerle proje maliyeti TOKİ tarafından karşılanabilmeli, yapı denetim maliyetleri Şehircilik Bakanlığına bağlı mühendisler vasıtasıyla düşürülmelidir. Bu kapsamda, faizsiz kredi imkânları, devlet destekli inşaat malzemesi yardımları veya vergi muafiyetleri gibi ek teşvikler sağlanmalıdır.

2) Kırsal alana yönelik teşvik politikaları yalnızca barınmayla sınırlı kalmamalı, aynı zamanda ekonomik kalkınmayı hedeflemelidir. Tarım ve hayvancılık, kırsal turizm gibi sektörlerde üretimi artıracak destekler sağlanmalıdır.

3) Köy yerleşim alanlarında yaşamayı cazip hâle getirmek için altyapı hizmetleri güçlendirilmelidir. Elektrik, su, internet gibi temel hizmetlerin eksiksiz sağlanması ve ulaşım imkânlarının geliştirilmesi gereklidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürk, lütfen tamamlayın.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Başkanım, tamamlıyorum.

4) Taşınmaz edinme sürecinde hak sahiplerinin mağduriyet yaşamaması için süreçler daha şeffaf ve denetlenebilir hâle getirilmelidir.

Biz, İYİ Parti olarak vatandaşlarımızın sorunlarının çözülmesi için her türlü yapıcı eleştiri ve öneriyi sunmaya devam edeceğiz. Amacımız, milletimizin refahını artırmak ve Türkiye'nin her bölgesinde eşit yaşam koşullarını sağlamaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir. 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 174 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin
İstanbul
Mustafa Kaya
İstanbul

Sema Silkin Ün
Denizli
Mehmet Atmaca
Bursa

Hasan Ekici
Konya
Serap Yazıcı Özbudun
Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'a söz veriyorum.

Sayın Yazıcı Özbudun, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün teklifin geneli üzerine yaptığım eleştiriler saklı kalmak kaydıyla peşinen şunu söyleyeyim: Teklifin 2'nci maddesine ilişkin görüşlerim olumlu yönde. Neden? Çünkü teklifin 2'nci maddesi, Anayasa Mahkemesinin 3 Nisan 2024'te verdiği iptal kararı üzerine hazırlanmış ve Yüksek Mahkeme bu kararının 3 Ocak 2025'te yürürlüğe gireceğine hükmetmiş. Dolayısıyla henüz mahkemenin kararı yürürlüğe girmiş değil, hâliyle şu anda önümüze gelmesi de gayet doğal.

Peki, iptal edilen hüküm neyle ilgiliydi? İptal edilen hüküm Gecekondu Kanunu'nun 18'inci maddesinde yer almaktaydı. Bu maddeye göre belediyelere, Hazineye veya çeşitli kamu kurumlarına ait arsa ve arazi üzerinde geçici veya sürekli olarak inşa edilen yapıların idari bir karar olmaksızın yıkılabileceği düzenlenmekteydi. Madde, somut norm denetimiyle Anayasa Mahkemesinin önüne gelmiştir, Anayasa Mahkemesi de isabetli olarak idari bir karar olmaksızın böyle bir yıkım işleminin gerçekleşmesini Anayasa'nın 35'inci maddesinin düzenlediği mülkiyet hakkının ihlali olarak görmüştür. Aynı zamanda yüksek mahkeme bu hükmün Anayasa'mızın 40'inci maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetlerin korunmasına ilişkin düzenlemeyi ihlal ettiğine karar vermiştir ve bu karar oy birliğiyle alınmıştır.

Peki, getirilen düzenleme neyi içermektedir? Bir kez, her şeyden önce, şunu söyleyelim: Getirilen düzenleme ormanlık arazinin korunmasına ilişkin özel ve yeni bir ifadeye yer veriyor, bu bakımdan önemli ama daha önemlisi, yeni düzenlemede idari bir kararın alınması gerektiği vurgulanmış ve bu kararı alma yetkisi Toplu Konut İdaresi Başkanlığına, belediyelere ve il özel idaresine verilmiş. Bu karar alındıktan sonra bir hafta içinde ilgililere tebliğ edilmelidir maddeye göre ve eğer tebligatın yapılmasını önleyen bir durum varsa o zaman yıkıma konu teşkil edecek mahalde kararın asılması, oraya yerleştirilmesi ve aynı zamanda ilgili mahalle muhtarına tebliği gerekmektedir ve bu tebligat ve tebligat yerine geçen işlemi takiben on beş gün içinde de yıkımın yapılacağı belirtilmiş; ayrıca, mülki idare amirlerine yıkım sırasında güvenlik tedbirlerini alma yükümlülüğü yüklenmiştir. Bu açıdan, benim yaptığım incelemeye göre maddenin düzenlenmesinde herhangi bir sorun yok, Anayasa Mahkemesinin kararına da uygun bir hüküm kaleme alınmış durumda.

Şimdi, ben bu vesileyle, bu kanun teklifi içinde kentsel dönüşümle ilişkin hükümler olması nedeniyle kentsel dönüşüm sürecine ait bir talebimi, bir tespiti ifade etmek istiyorum. Tabii ki kentsel dönüşüm çok önemli, vatandaşların sağlam ve sağlıklı uygun yapılarda yaşamaları yaşama hakkının korunması için özel bir önem taşıyor ama kentsel dönüşüm sürecinde ihmal ettiğimiz bir husus var, o da mimari ölçülerin, mimari ilkelerin dikkate alınmaması, estetik unsurunun ihmal edilmesi. İstanbul'un Kadıköy ilçesinde çok yoğun olarak kentsel dönüşüm yaşandı ve kentsel dönüşüm öncesinde yapılar yatay düzeydeydi ve çok yeşil bahçelerin içindeydi. Kentsel dönüşümden sonra ne oldu? Bu yeşil alanlar ortadan kalktı, binaların alanı daraldı ve yükseldi. Böylece çok dar, yüksek yapılar ortaya çıktı ve artık Kadıköy ilçesinin eski estetik görüntüsü yok, eski mimari ve sempatik görüntüsü yok, gayet gayriestetik bir görüntü ortaya çıktı. Bu bakımdan ben şunu önermek istiyorum: Hiç değilse belli yerlerde, belli sokak, belli caddeler tasrih edilmek suretiyle mimari özelliklerin ortak hâle getirilmesi, estetik unsurların dikkate alınması kanuni düzenlemelerle sağlanabilir yoksa sağlam yapılar inşa etmek tek başına kentsel dönüşüm için yeterli bir tedbir olmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yazıcı Özbudun, lütfen tamamlayın.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Sağlam yapılar kadar mimari yapıların estetik özellikleri de önem taşımaktadır.

Böylece açıklamalarımı noktalıyorum.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yazıcı Özbudun, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2691) esas numaralı Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 2 maddesinde geçen "Alınan karar 7 gün içerisinde belediye veya idarelerce ilgililerine iadeli tahahhütlü olarak tebliğ edilir" ifadesinin "Alınan karar aynı gün elektronik ortamda ve 7 gün içerisinde belediye veya idarelerce ilgililerine tebliğ edilir." olarak; yine, madde metnindeki "15 gün sonra" ifadesinin "30 gün sonra" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ulaş Karasu
Sivas
Umut Akdoğan
Ankara
Gülcan Kış
Mersin

Sururi Çorabatır
Antalya
Aşkın Genç
Kayseri

Ömer Fethi Gürer
Niğde
Mühip Kanko
Kocaeli
Barış Bektaş
Konya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Gülcan Kış'a söz veriyorum.

Sayın Kış, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 10 maddesi Anayasa Mahkemesinden geri dönen 26 maddelik Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 26'ncı maddesi "Komisyon üyelerine en az iki gün süre tanınmalıdır." der. Peki, siz ne yaptınız? Teklif metnini mesai bitiminde Komisyon üyelerine iletip ertesi gün toplantı yaptınız ve yangından mal kaçırır gibi görüşmeleri alelacele tamamlayıp Genel Kurula getirdiniz ancak teklifte yalnızca hız değil içerik de sorunlu. AYM tarafından iptal edilen gecekondü düzenlemesi bunun en somut örneği. Kaçak yapılaşmayı düzenlemek, bu yapılarla mücadele etmek yerine âdeta bu tür yapılaşmayı meşrulaştırıyorsunuz. 2017'de getirdiğiniz imar barışı düzenlemelerinin yarattığı tahribat daha ortadayken, bu teklif, yıkım kararları ve idari süreçlerde yeni belirsizlikler yaratarak vatandaşların mülkiyet hakkını ihlal etmektedir. Kaçak yapılaşmayı engellemek yerine, devlet ormanlarında yapılan izinsiz yapıları yıkım kapsamından çıkaracak bu kanunla plansız kentleşmeyi daha da arttıracak bir adım atıyorsunuz. Sizin çözüm anlayışınız bu mudur?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, teklifin içeriğine baktığımızda açıkça yerel yönetimlerin yetkilerini budamayı ve merkezî idarenin gücünü arttırmayı hedefleyen düzenlemeler görmekteyiz. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına tanıdığınız sınırlı yetkilerle halkın doğrudan temsilcisi olan yerel yönetimleri devre dışı bırakıyorsunuz. Bu yetkilerle Bakanlık her türlü ve her ölçekte fiziki planlamayı yapabilecek, imar değişikliklerini resen onaylayabilecek hatta ruhsatlandırma süreçlerini merkezî otoriteye bağlayacaktır. Bu da halkın sesini kesmek demektir çünkü yerel yönetimler halkın nabzını en iyi tutan, onların ihtiyaçlarını en iyi bilen organlardır ama görüyoruz ki bu teklif halkın taleplerine kulak vermek yerine merkeziyetçi bir anlayışı dayatmaktadır. Siz burada yerel yönetimlere "Siz halkı temsil edemezsiniz, biz daha iyi biliyoruz." demektesiniz. Bu, demokrasiye vurulmuş en ağır darbeler. Şimdi soruyorum: Bir kentin imarını merkezî idare mi yoksa o kenti yöneten yerel belediye mi daha iyi anlar? Bu kadar geniş yetkilerle donatılmış bir merkezî yapı yerel sorunlara çözüm mü üretecek yoksa yerelin ihtiyaçlarını yok sayarak yeni problemler mi yaratacak? İşte, bu teklifin imar hakkı aktarımı düzenlemesi de bu anlamda tam bir belirsizlik abidesi. Verici ve alıcı parsellerin hangi kriterlere göre değerlendirileceği net değildir. İnşaat hakkı aktarımı gibi kritik bir konuda merkezî idareye sınırsız ve keyfî bir yetki verilmektedir. Bu, halkın hakkını gasbetmek, imar planlarını öngörülemez hâle getirmek demektir.

Gelelim Sayıştay denetiminden muaf tutulan Çevre Ajansına verilen sınırsız yetkilere. Ajansın özel şirketlere ortaklık kurmasına olanak tanıyan bu kanun bu kurumu rant projelerinin ortağı hâline getirecektir. Daha Depozito Yönetim Sistemi'ni bile kuramayan bu Ajans doğayı mı koruyacak yoksa şirketlere rant mı sağlayacak? Ajansın hangi şirketlerle ortaklık kuracağına dair hiçbir kriter de bulunmamaktadır. Ajans organları ile hizmet birimlerinin görev ve yetkileri, üyelerin atanması, çalışma usul ve esasları kanunla düzenlenmediği için keyfiliğe ve suistimale de davetiye çıkaracaktır. Yapı denetimiyle ilgili düzenlemeler de tam anlamıyla bir felakettir. Bakın, bu ülke büyük depremler yaşadı, her biri bize yapı güvenliğinin hayati önemde olduğunu gösterdi

ama siz bu teklifte yapı denetimini fiyat odaklı bir rekabete açarak kaliteyi düşüreceksiniz. Denetim firmalarını maliyet üzerinden yarışa zorlayarak halkın can güvenliğini de tehlikeye atacaksınız. Küçük projelerde denetim bedellerini artırarak vatandaşı cezalandırıyorsunuz. Bu mudur depremden ders almak? Bu düzenlemeyle ne sağlam yapı inşa edebilirsiniz ne de halkın güvenliğini sağlayabilirsiniz.

Sonuç olarak bu teklif, yalnızca hukuka değil vicdana da aykırıdır. Yerel yönetimlerin yetkilerini gasbetmek, çevreyi koruma bahanesiyle halkın kaynaklarını sömürmek ve deprem gibi hayati bir konuda halkı koruyacak adımlar atmamak kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kış, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Biz, bu hukuksuzluğun ve bu keyfi düzenin karşısında duracağız. Bu teklifi savunanlar bilsin ki halk bu düzeni görmektedir ve günü geldiğinde de bunun hesabını soracaktır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kış, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2691) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde geçen ilk "sonra" ibaresinin "itibaren" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kamuran Tanhan
Mardin
Ali Bozan
Mersin

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Özgül Saki
İstanbul

George Aslan
Mardin
Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Siirt

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Özgül Saki'ye söz veriyorum.

Sayın Saki, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler. Değerli milletvekilleri, Köy Kanunu'nda değişiklik teklifinin bu maddesi Gecekondu Kanunu'nda daha önce yapılan düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine yeniden ısıtılıp önümüze getirildi. Ne diyordu Anayasa Mahkemesi kararında? "Kişilere yargı yolu göstermeden, süre vermeden yıkım yapılması hak arama ve mahkemelere erişim hakkını engeller." diyordu. Bu düzenlemeyle hak arama özgürlüğü yalnızca bir bildirim şartına indirgenen prosedürel bir adım olarak ele alınıyor, izinsiz yapılaşmanın ana sebepleri ve çözüm yolları yine göz ardı ediliyor. Öte yandan, bu düzenlemeyle TOKİ'ye bu konuda işlem yapma yetkisi veriliyor. TOKİ'ye niye böyle bir yetki devri yapılıyor, orası meçhul. Tabii ki biliyoruz, aslında meçhul değil çünkü TOKİ bugüne kadarki icraatlarıyla sadece bir inşaat örgütlenmesi değil AKP yandaşı sermayedar üretme ve palazlandırma projesidir. Bu maddenin geçmesi hâlinde TOKİ'nin yerelde yapacağı uygulamalar nedeniyle yerel idareler ile bölgede yaşayan insanlar karşı karşıya gelecek, yeni mağduriyetler yaratılacaktır. TOKİ'nin halkın barınma ihtiyacını gözetmeksizin Ankara'da masa başında alacağı bir kararla insanların evleri yıkılabilecektir. Bu nedenle, TOKİ bu maddeden çıkarılmalıdır.

AKP'nin rant dağıtma politikaları demişken yine bir başka mega rant projesine değinmek istiyorum. Zonguldak Çaycuma ilçesindeki Filyos Vadisi Projesi. Zonguldak Çaycuma ilçesi bizzat benim doğduğum, büyüdüğüm yerler ve bu projenin inşaat alanlarının orayı nasıl tahrip ettiğini bizzat defalarca görmüş birisi olarak bunu konuşuyorum. Birkaç gün önce Plan ve Bütçe Komisyonunda Ulaştırma Bakanlığının bütçesi görüşülürken de "Türkiye'nin ilk mega endüstri bölgesini inşa ediyoruz." diyerek Filyos Vadisi Projesi'ne yer verildi, bu kanun teklifi bununla çok bağlantılı. AKP iktidarı her yerde olduğu gibi, birçok yerde olduğu gibi Çaycuma'da da Filyos Mega Endüstri Sanayi Bölgesi'ni yapmak için yerel yönetimin yetkilerini Bakanlığa devrediyor. Yani AKP, Filyos Mega Endüstri Sanayi Bölgesi'ni yapmak için yaşayan halkın kendi yaşadığı bölgeye dair karar vermesinin önüne geçiyor. Yani AKP, Türkiye'de istediği şekilde kapitalizmin gelişmesi için otoriterleşiyor, merkezîleşiyor; otoriterleşmek için kapitalizmin var oluş koşullarını, kendini yeniden üretme şartlarını kendisine bağlamaya çalışıyor. O hâlde günümüz koşullarında hem AKP'yle hem de kapitalizmle mücadele yolu bir kez daha halkın kendi yönetimini kendi eline almasından geçiyor. Bizzat devletin tüm kaynaklarından Kızılırmak Deltası'ndan Sakarya Irmağı'na kadar olan bölgenin en değerli ekosistemi olarak anlatılan Filyos Vadisi'nde termik santrallerden çimento fabrikasına, petrokimya tesislerinden kömür, cevher depolama tesisine kadar bir dizi işletme açılması planlanıyor.

Tabii ki Çaycuma çevre derneği başta olmak üzere üst üste itirazlar edildi, durdurma kararları alındı ama durdurma kararına rağmen inşaatlar devam ediyor. Bakın, niye devam ediyor? Cumhurbaşkanına yakınlığıyla bilinen Fuat Tosyalı'nın sahibi olduğu Tosyalı Holding Filyos Vadisi'ne planlama ilkelerine aykırı olarak gübre fabrikası açmaya çalıştı. 596 hektarlık endüstri bölgesinin yarısı yine bir gece yarısı yayımlanan karamameyle Tosyalı Holdinge gübre fabrikası yapmak üzere devredildi. Ekolojik örgütler bunu tekrar mahkeme konusu yaptı, Danıştay kararı bozdu ama tabii ki hiçbir kararı dinlemeyen AKP inşaatına devam ediyor.

Şimdi, biz bunlara bakarak "Burada mega rant var." demeyelim de ne diyelim? Üstelik bu projeler başka yerlerde olduğu gibi bölgedeki yoğun işsizlikten istifade ederek insanlara dayatılıyor. Yöre halkının en değerli topraklarını haraç mezar verdiği şirketler karşısında yöre halkı âdeta iş dilenmeye mahkûm ediliyor. 40-50 bin kişinin çalışacağı söylenen vadide projeler tamamlandığında çalışacak insan sayısının bin kişi bile olmayacağını uzmanlar ortaya koyuyor, zaten ÇED raporlarına da geçmiş durumda bu durum. Filyos Limanı ve endüstri sanayi bölgesini yapmak için halkın kendi yaşadığı bölgeye dair karar vermesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. AKP iktidarının yirmi iki yıldır önümüze koyduğu hemen her projede olduğu gibi, her attığı adımda olduğu gibi asla katılımcı bir süreç işletilmemekte, yerelin iradesi ve yerel demokrasi anlayışı tümüyle devre dışı bırakılmaktadır ve yerel rant odakları dışında yerelin beklentileriyle de alakası yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Saki, lütfen tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Bakın, bu projeye Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak'taki akademisyenlerin üst üste raporları var; bölgedeki Batı Karadeniz ekolojisi örgütlerinin defalarca karşı çıkışı var ve bizzat gördük, Filyos Irmağı'nın akışı değiştiriliyor, beton bloklarla daraltılıyor. Bu hem imraktaki canlı yaşamına bir tehdit hem de o bölgede yaşayanlar bunu asla istemiyorlar, buna rağmen dayatılıyor. İşte, yöre halkının kısmi de olsa birtakım şeyleri engelleme ihtimali, umudu şimdi

konuştığımız bu kanunla hepten ortadan kaldırılmaya çalışılıyor. Bu yüzden bu kanunun tamamına biz "ret" oyu veriyoruz diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Saki, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN - Evet, isimleri alalım bakalım: Sayın Başarır, Sayın Akdoğan, Sayın Zeybek, Sayın Şevkin, Sayın Suiçmez, Sayın Sarıgül, Sayın Aşkın, Sayın Yıldızlı, Sayın Çan, Sayın Konuralp, Sayın Coşar, Sayın Tanal, Sayın Kaya, Sayın Karasu, Sayın Çorabatır, Sayın Kış, Sayın Barut, Sayın Arslan, Sayın Kanko, Sayın Akay.

Değerli milletvekilleri, yoklama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı) BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, pusula veren sayın vekillerimiz Genel Kuruldan ayrılmazlarsa isabetli olur çünkü arayacağım. (Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.50

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.11

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 174 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci

maddesi üzerinde İstanbul Milletvekili Özgül Saki ve arkadaşlarının önergesinin oylanmasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN - Pusula veren sayın milletvekilleri Genel Kuruldan ayrılmasınlar, ayrıca kendilerini arayacağım.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Yapılan ikinci yoklamada da toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 28 Kasım 2024 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:21.15